

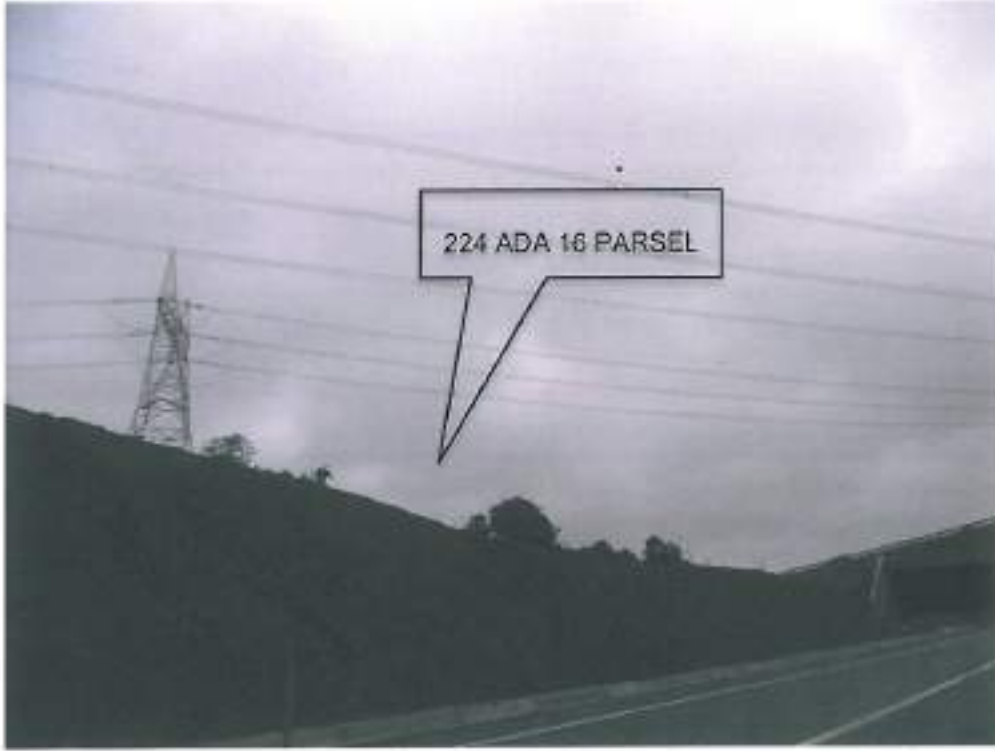
GAYRİMENKUL DEĞERLEME RAPORU

**Kocaeli İli
Dilovası İlçesi
224 Ada 16 Parsel
1 Adet Tarla**

Rapor Tarihi	24.12.2018
Rapor No	P180387

Raporu Talep Eden

**Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı
A.Ş.**

İÇİNDEKİLER

DEĞERLEME RAPORU İÇERİĞİ

İÇİNDEKİLER.....	2 -
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	5 -
ONAY (UYGUNLUK BEYANI).....	6 -
GENEL KABULLER VE KISITLAMALAR.....	7 -
RAPORUN KULLANIMI VE YAYINLANMASINA İLİŞKİN KISITLAMALAR.....	8 -
TAŞINMAZ İÇİN ÖNCEDEN HAZIRLANAN DEĞERLEME RAPORLARI.....	8 -
DAYANAK VERİLER.....	9 -
GENEL BİLGİLER.....	9 -
RAPORU HAZIRLAYAN ŞİRKET BİLGİLERİ.....	9 -
MÜŞTERİ BİLGİLERİ.....	9 -
RAPORUN KULLANIM AMACI (DEĞERLEMENİN AMACI) VE İLGİLİ KULLANICILAR.....	9 -
RAPOR BİLGİLERİ.....	10 -
RAPORUN TÜRÜ.....	10 -
DEĞERLEME KONUSU.....	10 -
RAPORUN SERMAYE PİYASASI KURULU (SPK) DÜZENLEMELERİ İLE İLİŞKİSİ.....	10 -
KULLANILAN DEĞER TANIMI.....	10 -
DEĞERLENEN MÜLKİYET HAKLARI.....	11 -
DEĞERİN TARİHİ.....	11 -
ÇALIŞMANIN KAPSAMI.....	11 -
MÜŞTERİ TALEPLERİ KAPSAMI VE MÜŞTERİ TARAFINDAN GETİRİLEN KISITLAMALAR.....	13 -
DEĞERLEME ÇALIŞMASINI OLUMSUZ YÖNDE ETKİLEYEN VE SINIRLAYAN FAKTÖRLER.....	13 -
GAYRİMENKUL İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	13 -
TAPU KAYITLARI VE MÜLKİYET BİLGİLERİ.....	13 -
TAPU KAYITLARINDA YER ALAN TAKYİDATLAR VE KISITLAMALAR.....	14 -
TAPU MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİV İNCELEMESİ.....	15 -
GAYRİMENKULE İLİŞKİN GEÇMİŞ BİLGİLER.....	15 -
SON ÜÇ YIL İÇERİSİNDE GERÇEKLEŞEN EL DEĞİŞTİRMELER.....	15 -
SERMAYE PİYASASI MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE MEVCUT TAKYİDATLARA İLİŞKİN GÖRÜŞ.....	15 -
TÜRKİYE DEMOGRAFİK VE GENEL EKONOMİK VERİLERİ.....	16 -
DEMOGRAFİK VERİLER.....	16 -

GENEL DEMOGRAFİK GÖSTERGELER.....	- 16 -
NÜFUS PROJEKSİYONU.....	- 17 -
GENEL EKONOMİK VERİLER.....	- 19 -
GİRİŞ.....	- 19 -
EKONOMİK BÜYÜME ORANLARI.....	- 21 -
ENFLASYON.....	- 22 -
İŞSİZLİK ORANLARI VE İSTİHDAM.....	- 24 -
DÖVİZ KURLARINDAKİ DEĞİŞİM.....	- 25 -
GAYRİMENKUL VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ.....	- 26 -
KOCAELİ İLİ BÖLGESEL ANALİZİ.....	- 29 -
TAŞINMAZIN YER ALDIĞI BÖLGE ANALİZİ.....	- 37 -
DİLOVASI İLÇESİ.....	- 37 -
TAŞINMAZIN KONUMLANDIĞI BÖLGE.....	- 39 -
GENEL BİLGİLER VE YAKIN ÇEVRE ANALİZİ.....	- 40 -
ULAŞIM.....	- 44 -
ARAZİ KULLANIM AMACI VE DEĞİŞİKLİKLERİ.....	- 45 -
ÇEVRE VE ZEMİN ETKİLERİ.....	- 45 -
TAŞINMAZA İLİŞKİN TESPİTLER VE ANALİZLER.....	- 45 -
ARAZİYE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR.....	- 45 -
YAPIYA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR.....	- 47 -
ANA YAPI VE ARAZİ KULLANIM ÖZELLİKLERİ.....	- 47 -
BAGIMSIZ BÖLÜM ÖZELLİKLERİ.....	- 47 -
İMAR DURUM BİLGİLERİ.....	- 47 -
İMAR BİLGİLERİ VE YASAL İZİNLER.....	- 47 -
İMAR DURUMU.....	- 48 -
YASAL İZİNLER VE EVRAKLAR.....	- 51 -
SON DÖÇ YILLIK SÜREÇTE OLUŞAN İMAR DURUM DEĞİŞİKLİĞİ VE HUKUKİ DURUM DEĞİŞİKLİKLERİ.....	- 52 -
SERMAYE PİYASASI MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE MEVCUT YASAL İZİNLERE İLİŞKİN GÖRÜŞ.....	- 52 -
GAYRİMENKUL VE BUNA BAĞLI HAKLARIN HUKUKİ DURUM ANALİZİ.....	- 52 -
YAPI DENETİM.....	- 52 -
EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM.....	- 52 -
EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM TANIMI.....	- 52 -
BOŞ OLARAK DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM.....	- 53 -

GELİŞTİRİLMİŞ OLARAK EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM	- 53 -
DEĞERLEME.....	- 54 -
DEĞERLEME SÜRECİ.....	- 54 -
TAŞINMAZIN DEĞERİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER	- 54 -
MALİYET YAKLAŞIMI	- 55 -
YÖNTEM	- 55 -
MALİYET YAKLAŞIMININ UYGULANMASI	- 56 -
PAZAR YAKLAŞIMI (EMSAL KARŞILAŞTIRMA YAKLAŞIMI).....	- 56 -
YÖNTEM	- 56 -
PAZAR (EMSAL KARŞILAŞTIRMA) YAKLAŞIMININ UYGULANMASI	- 57 -
PAZAR (EMSAL KARŞILAŞTIRMA) YAKLAŞIMININ SONUÇLARI	- 61 -
GELİR YAKLAŞIMI	- 61 -
YÖNTEM	- 61 -
GELİR YAKLAŞIMININ UYGULANMASI	- 61 -
GELİR YAKLAŞIMI SONUÇLARI.....	- 65 -
GELİŞTİRME YAKLAŞIMI	- 66 -
YÖNTEM	- 66 -
GELİŞTİRİLECEK PROJEYE İLİŞKİN GÖRÜŞ (BELİRLİ BİR PROJEYE İSTİNADEN DEĞERLEME TAPILIYORSA) -	66 -
PROJE GELİŞTİRME YAKLAŞIMI İLE ULAŞILAN SONUÇ (ÜZERİNDE PROJE GELİŞTİRİLEN ARSANIN BOŞ ARAZİ VE PROJE DEĞERİ)	- 67 -
MÜŞTEREK VEYA BÖLÜNMÜŞ KISIMLARIN DEĞERLEME ANALİZİ	- 67 -
DEĞERLEME YAKLAŞIMLARI ÖZETİ VE SONUÇ	- 67 -
DEĞERLEME YAKLAŞIMLARI ÖZETİ	- 67 -
FARKLI DEĞERLEME METOTLARININ VE ANALİZİ SONUÇLARININ UYUMLAŞTIRILMASI	- 67 -
SONUÇ	- 68 -
SORUMLU DEĞERLEME UZMANININ SONUÇ CÜMLESİ	- 68 -
ASGARİ BİLGİLERDEN RAPORDA YER VERİLMEYENLER HAKKINDA GÖRÜŞ	- 68 -
YASAL İZİNLER VE SPK MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE GÖRÜŞ	- 68 -
DEĞERLEMESİ YAPILAN GAYRİMENKULÜN, GAYRİMENKUL PROJESİNİN VEYA GAYRİMENKULE BAĞLI HAK VE FAYDALARIN, GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI PORTFÖYÜNE ALINMASINDA SERMAYE PİYASASI MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE BİR ENGEL OLUP OLMADIĞI HAKKINDA GÖRÜŞ	- 69 -
EKLER	- 70 -

YÖNETİCİ ÖZETİ

Önemli Konular ve Sonuçların Özeti

Taşınmaz türü:	Tarla
Adres:	Köseler Mahallesi, 224 Ada 16 Parsel, Dilovası / KOCAELİ, 41455
Değerleme tarihi:	19.12.2018
Değerlenen mülkiyet hakkı:	Mutlak mülkiyet (birinci derece hak)
Arsa:	15.853,63 m ²
Geliştirmeler:	Değerleme konusu taşınmaz halihazırda tarla vasıflıdır. Üzerinde herhangi bir faaliyet ya da yapı bulunmamaktadır.
Kullanım amacı:	Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri uyarınca müşteri tarafından gerekli bildirim ve kayıtlar için düzenlenmiştir.
İlgili kullanıcılar:	Sermaye Piyasası Kurulu ve ilgili mevzuatın izin verdiği kullanıcılar
İmar durumu:	1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı kapsamına göre "Kısmi Spor Alanı ve Gelişme Konut Alanı" lejantlarında kalmaktadır. Parselin 6.348 m ² 'lik kısmı üzerinden enerji nakil hattı geçmektedir.
En verimli ve en iyi kullanım:	Değerleme konusu taşınmaz halihazırda tarla vasıflıdır. Üzerinde herhangi bir faaliyet ya da yapı bulunmamaktadır. Değerleme tarihinde imarsız tarla vasıflı taşınmaz niteliğinde olan arazinin imar planı onayından sonra ilgili belediyesinden alınan imar bilgisi doğrultusunda konut amaçlı kullanımının ve bu amaçlı yapı üretiminin en verimli ve en iyi kullanım olacağı düşünülmekte olup; bu sürece kadar, mevcut hali ve değerlendirme tarihi itibarı ile boş olarak bırakılmasının en verimli ve en iyi kullanım olacağı düşünülmektedir.
<i>Boş olarak düşünüldüğünde</i>	
<i>Geliştirilmiş olarak</i>	Değerleme konusu taşınmaz halihazırda tarla vasıflıdır. Üzerinde herhangi bir faaliyet ya da yapı bulunmamaktadır. Bu nedenle en verimli ve en iyi kullanım alternatifi yukarıda belirtildiği gibi arazinin boş olarak düşünüldüğü durum olarak ele alınmıştır.
Arsa değeri:	2.060.000 TL
Maliyet yaklaşımı:	-
Pazar yaklaşımı:	2.060.000 TL
Gelir yaklaşımı:	2.300.000 TL
Takdir edilen değer:	2.060.000 TL

ONAY (UYGUNLUK BEYANI)

Bilgimiz ve inançlarımız doğrultusunda aşağıdaki hususları onaylarız;

- Bu rapordaki tüm bilgiler ve araştırmalar, bildiğimiz ve açıkladığımız şekilde gerçek ve doğrudur,
- Rapor edilen analiz, fikir ve sonuçlar yalnızca varsayımlar ve sınırlayıcı koşullar ile sınırlı olup kişisel, tarafsız ve önyargısız profesyonel analiz, fikir ve sonuçlardan oluşmaktadır,
- Bu raporun konusunu oluşturan gayrimenkul, yatırım ve yatırımın tarafları ile herhangi bir ilimiz yoktur,
- Bu raporun konusunu oluşturan gayrimenkul veya ilgili taraflarla ilgili hiçbir önyargımız yoktur,
- Yürütmüş olduğumuz iş önceden belirlenmiş sonuçların elde edilmesine yönelik olarak geliştirilmemiş ve bu şekilde rapor edilmemiştir,
- Verdiğimiz hizmetin karşılığı, bu rapordaki analiz, fikir ve sonuçlardan yola çıkılarak ortaya koyulabilecek hareket ve olaylara bağlı değildir, çalışmanın ücreti de raporun herhangi bir bölümüne bağlı değildir,
- Değerleme çalışması, etik kurallara, performans standartlarına ve mesleki gerekliliklere göre gerçekleştirilmiştir,
- Değerleme çalışmasını yürütmek ve tamamlamak konusunda gerekli mesleki eğitim şartlarını sağlamaktayız,
- Değerleme konusu gayrimenkulün yeri ve türü hakkında daha önceden bilgi sahibiyiz,
- Bu rapora konu olan gayrimenkul Ece DOĞAN ve Doruk YAĞIBASAN tarafından incelenmiştir,
- Bu rapor ve içeriğindeki analiz, kanaatler ve sonuçlar Uluslararası Değerleme Standartları düzenlemelerine uygun olarak hazırlanmıştır,
- Değerlemeyi gerçekleştiren değerleme uzmanı tüm önemli ve anlamlı girdilerin uygunluğunu değerlendirmiştir,
- Bu rapor ilgili Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümlerine göre hazırlanmıştır,
- Raporda belirtilenlerin haricinde hiç kimse bu raporun hazırlanmasında mesleki bir yardımda bulunmamıştır.

Değerlemeyi Gerçekleştiren Değerleme Uzmanları

Ece DOĞAN
Şehir ve Bölge Planlama
Lisans No:400382

Doruk YAĞIBASAN
İnşaat Mühendisi
Lisans No:402152

Değerlemeyi Gözden Geçiren
Sorumlu Değerleme Uzmanı

Cüneyt KARATEPE FRICS, REV, MAI
İnşaat Mühendisi
Lisans No: 400440

Bu değerlendirme raporunda başka bir versiyondan bahsedilmediği sürece UDS (veya UDES) ifadesi, SPK tarafından yayınlanan Sermaye Piyasasında Değerleme Standartları Hakkında Tebliğ (M-62.1) uyarınca Uluslararası Değerleme Standartları'nın yayımlanan güncel versiyonu olarak kullanılacaktır. Bu raporda aksi belirtilmedikçe UDS veya UDES ifadesi Uluslararası Değerleme Standartları 2017 versiyonu anlamına gelir.

GENEL KABULLER VE KISITLAMALAR

- Bu raporda belirtilen fikir ve yorumların yürürlük tarihi değerlendirme tarihidir. Rapor teslim edildikten sonra meydana gelebilecek ekonomik veya fiziksel faktörlerin raporda belirtilen fikir, yorum veya sonuçları etkilemesinden değerlendirme raporunda adı geçen uzmanlar ve değerlendirme raporunu hazırlayan şirket sorumluluk taşımaz.
- Değerleme raporu, doğası gereği, bakış açısıyla ilgilidir ve yalnızca taşınmazın değerinin tahminini yansıtmaktadır.
- Raporda bahsedilen, fikir, yorum veya sonuçlar, yalnızca bu çalışma için geçerli olup rapor içeriği ve kapsamı dışında kullanılamaz.
- Raporda kabul edilen geleceğe yönelik tahmin ve projeksiyonlar, işletme tahminleri, güncel piyasa şartları, beklenen kısa ve uzun vadeli arz-talep faktörleri ve istikrarlı bir ekonomik ortam varsayımına dayalı olarak hazırlanmıştır. Bu şartlar gelecek dönemdeki ekonomik göstergeler doğrultusunda değişebilir ve böylece gelecekteki gelir ve değerlendirmeleri etkileyebilir.
- Değerleme çalışması, pazar değeri (piyasa değeri) varsayımlarına göre ve pazar değerinin belirlenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır.
- Rapor içerisinde yapılan yorumlar, özel hukuki konuları veya özel uzmanlık gerektiren konuları açıklamak amacı ile yapılmamış, değerlendirme uzmanının bilgisi dahilinde olan konulara ilişkin belirtilmiştir.
- Resmi kurumlardan temin edilen belge ve bilgilerin doğru ve güvenilir olduğu, tapu kayıtlarında yer alan takyidatların (varsa) ise el değiştirme işlemine engel teşkil etmeyeceği ve taşınmazın en verimli ve en iyi kullanımı ile değerlendirileceği kabul edilmiştir.
- Rapor içerisinde veya eklerinde belirtilen bilgi ve belgeler, ilgili kurumlardan temin edilebildiği kadarı ile yer almaktadır. Değerleme çalışması söz konusu temin edilebilen bilgi ve belgeler dikkate alınarak sonuçlandırılmıştır.
- Temin edilebilen verilerin, bilgi ve belgelerin doğru olduğu kabulü ile değerlendirme uzmanı tarafından genel bir değerlendirme çalışması yapılmıştır. Aksi belirtilmedikçe temin edilen bilgi ve belgelerdeki miktarların (büyüklük, alan, vb.) doğru olduğu ve mülke veya mülkün herhangi bir mülkiyet ihlaline konu olmadığı varsayılmıştır.
- Rapor içerisinde veya eklerinde yer alan görsel öğeler, raporun anlaşılabilirliğine yönelik olarak hazırlanmıştır ve başka bir amaçla referans olarak kullanılmamalıdır.
- Raporda aksi belirtilmedikçe, kişisel mülkiyet hakları, taşınabilir varlıklar ve araziye ilişkin kaynak hakları veya yer altı zenginlikleri gibi öğeler dikkate alınmamış, yalnızca rapor içerisinde belirtilen gayrimenkule ilişkin çalışmalar yapılmıştır.
- Bu raporda, gayrimenkulü etkileyecek veya etkileme ihtimali olan tehlikeli veya sağlığa zararlı maddeler incelenmemiş ve bu tür değer düşürücü bir durumun olmadığı veya oluşmayacağı varsayımından hareketle değerlendirme çalışması sonuçlandırılmıştır.
- Gayrimenkulü etkileyecek ve değer düşüklüğüne neden olabilecek zemin kirliliği, çevre kirliliği veya gürültü kirliliği gibi faktörlerin olmadığı ve oluşmayacağı varsayılmıştır. Müşteri, gerekli görür ise bu madde ve yukarıdaki maddede yer alan hususlara ilişkin konunun uzmanlarından detaylı ölçüm isteyebilir.
- Değerleme konusu bölgenin ve yapının deprem açısından yeterli zemin ve temel yapısına ve yapısal uygunluğa sahip olduğu varsayılmıştır.
- Değerleme konusu taşınmazı ilgilendiren herhangi bir hukuki sorun olmadığı, olsa dahi bu sorunların kolaylıkla çözülebileceği varsayımı dikkate alınmış, analizler bu varsayım ışığında sonuçlandırılmıştır.
- Aksi belirtilmedikçe, değerlendirme çalışması muhasebe uygulamalarına ilişkin olarak herhangi bir çalışmayı içermemekte olup Müşteri'nin bu çerçevedeki uygulamalarından raporu hazırlayan değerlendirme kuruluşu ve raporda imzası bulunanlar sorumlu değildir.
- Raporda belirtilen değerler değerlendirme çalışması kapsamında, raporun kullanım amacı ve ilgili kullanıcı ile bağlantılı olarak yalnızca değerlendirilen mülkiyet haklarına uygulanabilir. Değerleme çalışması başka bir amaç veya kullanıma uygun değildir.
- Aksi belirtilmediği takdirde, müşteri ve değerlendirme çalışması hakkında elde edilen bilgilerin doğru olarak derlendiği ve açıklanmayan kiralar, anlaşmalar, rehinler ve diğer takyidatların olmadığı varsayılmıştır.

- Tüm mühendislik çalışmalarının doğru olduğu kabul edilmiştir. Değerleme uzmanı yasal teftiş yapmamış veya denetim için görevlendirilmemiştir. Bu nedenle sunulan belge ve görseller okuyucuya yardımcı olmak amacıyla derlenmiştir.
- Sorumlu mülk sahibi ve yeterli düzeyde gayrimenkul yönetiminin olduğu varsayılmaktadır.
- Taşınmazın faaliyeti ile ilgili temin edilen tüm finansal verilerin (finansal tablo ve raporlar, kira verileri, vb.) eksiksiz, doğru ve gerçek olduğu kabul edilmiştir.
- Uyumsuzluklar ve eksiklikler belirtilmedikçe, detaylı olarak açıklanmadıkça ve raporda nitelendirilmedikçe, taşınmazın ilgili yasal düzenlemeler ve çevre düzenlemelerine tam uyumlu olduğu varsayılmaktadır.
- Raporda takdir edilen değer arsa ve üzerindeki geliştirmeler olarak ayrılması, sadece belirli kullanım şekillerinde uygulanabilir. Arsa ve bina olarak ayrılmış değerlerin diğer değerleme çalışmaları ile birlikte kullanılması veya belirli kullanım şekilleri dışında uygulanması durumunda bu değerler geçerli değildir.
- Bu rapor herhangi bir mühendislik raporu niteliğinde düzenlenmemiş veya bu tür bir raporla ilişkilendirilmemiştir, yalnızca değerlendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporun amacı yapısal yeterliliğin incelenmesi değildir. Bu nedenle, malzeme, çatı, temel, tesisat vb. ekipman ve konuları da içine alan hizmetler konusunda güvence, sunum veya sorumluluk içermemektedir. Müşteri tarafından gerekli görülürse ayrıca mühendislik veya inşaat gözlemleri yaptırılabilir. Bütün geliştirme, ekipman ve yapı tesisatlarının yeterli olduğu, gizlenmiş veya potansiyel hasar ya da yetersizliklerin olmadığı tahminine dayalı olarak değerlendirme çalışması yapılmıştır.
- Bu değerlendirme raporu yalnızca bir bütün olarak değerlendirilebilir. Raporun bir parçası rapordan ve içeriğinden bağımsız olarak kullanılamaz. Bu değerlendirme çalışmasının bütününden ayrı olarak bir parçanın değerlendirilmesi ona bağlı olarak ulaşılan sonucu geçersiz kılar.

RAPORUN KULLANIMI VE YAYINLANMASINA İLİŞKİN KISITLAMALAR

Bu değerlendirme raporu, raporda belirtilen kullanım amacına yönelik olarak hazırlanmış olup başka bir kullanım için uygun değildir. Bu değerlendirme raporu Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından "Müşteri" için hazırlanmıştır. Bu değerlendirme raporunun veya eklerinin Müşteri veya raporda açıkça belirtilen ilgili Kullanıcı(lar) haricinde başka bir kişi veya kurum ile Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.'nin yazılı izni olmadan paylaşılması yasaktır.

Bu raporun veya eklerinin herhangi bir bölümünün, belirtilen değerlerin, raporun bir parçasının veya tamamının, değerlendirme uzmanları veya değerlendirme şirketine ilişkin bilgilerin, değerlendirme yöntemlerine ilişkin yapılan çalışmaların ve çalışma yöntemlerinin, bölgesel veya genel verilerin, rapor veya ekleri içeriğinde yer alan her türlü bilgi, belge, şekil, şema, grafik, formül, isim, vb. alıntı yapılması, üçüncü kişi veya kurumlara bildirilmesi, paylaşılması, herhangi bir yerde yayınlanması, referans gösterilmesi, kopyalanması, vs. tüm kısmi veya bütün alıntılar Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.'nin yazılı izni olmadan yapılamaz.

Bu değerlendirme raporu Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından sınırlı sayıda üretilmiştir. Orijinal nüshaları dışında kopyalanması veya kısmi veya bütün olarak çoğaltılması Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.'den onay alınmadan yapılamaz.

TAŞINMAZ İÇİN ÖNCEDEN HAZIRLANAN DEĞERLEME RAPORLARI

Bu rapor kapsamına dahil edilen gayrimenkul için şirketimiz tarafından önceki tarihlerde hazırlanmış değerlendirme raporu bulunmamaktadır.

DAYANAK VERİLER

- Rapor içeriğinde belirtilen resmi kurumlardan ve diğer kişi ve kurumlardan elde edilen bilgi ve belgeler
- Rapor içeriğinde belirtilen mevcut piyasa araştırmaları ve analizleri
- Taşınmazın yerinde, yakın ve uzak çevresinde yapılan incelemelerden ve tespitlerden elde edilen veriler
- Değerleme uzmanının geçmiş dönem çalışmaları, tecrübeleri ile şirket arşivi
- Rapor içerisinde belirtilen kaynak, doküman ve standartlar

Dayanak olarak ele alınan verilere ilişkin detaylara rapor içerisinde yer verilmiş ve kaynakları ile doğrulanmasına ilişkin gerekli çalışmalar yapılmıştır. Bu değerlendirme raporunda yer alan bilgilerin, sahip olunan tüm bilgiler çerçevesinde gerçeğe uygunluğu konusunda ve bu bilgilerin anlamını değiştirecek nitelikte bir eksiklik bulunmaması için her türlü makul özen gösterilmiştir.

GENEL BİLGİLER

RAPORU HAZIRLAYAN ŞİRKET BİLGİLERİ

Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.

Adres: Mebusevleri Mh. M.Fevzi Çakmak Cd. No:25/16 Çankaya/Ankara, 06570.

Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.;

- ✓ 20.12.2010 tarih ve 7711 sayılı Ticaret Sicil Gazetesi'nde yayınlanan esas sözleşmeye istinaden kurulmuştur. Şirket sermayesi 1.000.000 TL'dir,
- ✓ 24.06.2011 tarihi itibarı ile Sermaye Piyasası Kurulu tarafından gayrimenkul değerlendirme hizmeti vermek üzere listeye alınmıştır,
- ✓ 10.01.2012 tarihi itibarı ile Royal Institution of Chartered Surveyors tarafından Regulated by RICS statüsüne alınmıştır,
- ✓ 28.06.2012 tarihi itibarı ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından bankalara değerlendirme hizmeti vermek üzere listeye alınmıştır,
- ✓ 23.12.2011 tarihinden itibaren ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi sertifikalıdır.
- ✓ 09.05.2018 tarihinden itibaren ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikalıdır.

MÜŞTERİ BİLGİLERİ

Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.

Adres: Gaziosmanpaşa Mahallesi, Arjantin Caddesi, No:28, Çankaya/Ankara

RAPORUN KULLANIM AMACI (DEĞERLEMENİN AMACI) VE İLGİLİ KULLANICILAR

Bu değerlendirme raporunun amacı (müşteri talepleri kapsamı), müşteri talebi doğrultusunda, rapor içerisinden detayları belirtilen gayrimenkule ilişkin pazar değeri (piyasa değeri) kanaatini değerlendirme tarihi itibarıyla oluşturmaktır.

Pazar değeri takdiri Türk Lirası cinsinden takdir edilmiş, döviz bazlı değer takdirleri ise sadece bilgi vermek amaçlı belirtilmiştir.

Raporun kullanım amacı Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri uyarınca gerekli verileri edinmek, bilgilendirmeleri yapmak ve kayıtları oluşturmak üzere müşteri ve ilgili kullanıcı(lar) tarafından kullanılmasıdır.

Raporun ilgili kullanıcıları ise Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ve Sermaye Piyasası Mevzuatının rapora erişim hakkı ve rapor hakkında bilgi edinmesine izin verdiği kullanıcılarıdır.

Raporun türü, değerlendirme tarihi itibarıyla raporda detayları belirtilen gayrimenkulün pazar değerinin takdirine ilişkin hazırlanan gayrimenkul değerlendirme raporu olarak sınıflandırılmaktadır. Bu rapor, bahsedilenden farklı amaç için kullanıma yönelik değildir.

RAPOR BİLGİLERİ

Şirketimiz ile müşteri arasında 30.01.2018 tarihinde imzalanan sözleşme uyarınca bu değerlendirme raporu hazırlanmıştır.

Bu değerlendirme raporu 24.12.2018 tarihi itibarıyla tanzim edilmiştir. Şirketimiz tarafından P180387 rapor numarası ile bu çalışma kayıt altına alınmıştır.

Bu çalışmada değerlemeyi gerçekleştiren değerlendirme uzmanı olarak Ece DOĞAN (Lisans No: 400382) ve Doruk YAĞIBASAN (Lisans No:402152), değerlemeyi gözden geçiren sorumlu değerlendirme uzmanı olarak da Cüneyt KARATEPE (Lisans No:400440) görev almıştır.

RAPORUN TÜRÜ

Değerleme tarihi itibarıyla rapor içerisinde detayları verilen taşınmazın pazar değerinin belirlenmesine ilişkin gayrimenkul değerlendirme raporudur.

DEĞERLEME KONUSU

Değerlemenin konusu, Kocaeli İli, Dilovası İlçesi, Köşeler Mahallesi 224 ada 16 parsel tapu kayıtlarına sahip "tarla" vasıflı taşınmazdır.

RAPORUN SERMAYE PİYASASI KURULU (SPK) DÜZENLEMELERİ İLE İLİŞKİSİ

Bu gayrimenkul değerlendirme raporu Sermaye Piyasası Kurulu ilgili tabloları ve düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanmıştır.

KULLANILAN DEĞER TANIMI

Bu değerlendirme çalışmasında "Pazar Değeri" tanımı esas alınmıştır. Uluslararası Değerleme Standartları (UDS), 2017 versiyonunda UDS 104 Değer Esasları bölümünde Pazar Değeri "bir varlık veya yükümlülüğün, uygun pazarlama faaliyetleri sonucunda, istekli bir satıcı ve istekli bir alıcı arasında, tarafların bilgilili ve basiretli bir şekilde ve zorlama altında kalmaksızın hareket ettikleri, muvazaasız bir işlem ile değerlendirme tarihi itibarıyla el değiştirmesinde kullanılması gerekli görülen tahmini tutardır" şeklinde tanımlanmıştır (Uluslararası Değerleme Standartları, 2017, s.26, para.30.1).

The Appraisal of Real Estate bu tanımı şu şekilde ifade eder, "Pazar değeri (piyasa değeri), özel bir tarihte, nakit veya nakit benzeri bir araç ile ya da diğer ayrıntılı olarak açıklanan bir araç ile, belirlenmiş mülkiyet haklarının gerekli adil satış koşullarına sahip rekabetçi bir piyasada, makul bir pazarlama sonrasında satıldığı, alıcı ve satıcının makul, bilgilili ve kişisel çıkarlarını gözetenek davranışları, uygunsuz zorlama olmaksızın fiyatıdır" (The Appraisal of Real Estate, 13th Edition, Appraisal Institute, s.23).

Yukarıda ifade edilen tanımlar genel olarak benzer ifadeleri içermekte olup, bu tanımlar çerçevesinde üzerinde durulan temel konular aşağıdaki gibidir;

- Taraflar arasında özel bir ilişki, özel durumlar veya verilen ödümler bulunmamaktadır. Taraflar birbirinden bağımsız hareket etmektedir ve birbirleri ile ilişkileri yoktur,
- Daha önceden belirlenmiş veya gerçek satış fiyatından ziyade, değer, tahmini bir tutardır,
- Değer, belirli bir tarih için (değerleme tarihi) tahmin edilmektedir,
- Satın alma konusunda motive olmuş, zorlanmamış bir alıcı ile; herhangi bir fiyattan satmaya aşırı istekli ve zorlanmış olmayan ve piyasa koşullarında makul görülmeyen bir fiyatta ısrarcı olmayan satıcı arasındaki işlemdir,
- Yeterli sayıda piyasa katılımcısının dikkatine sunulmasına olanak verecek şekilde yeterli zaman ve belirli bir pazarlama dönemi bulunmaktadır,
- Taraflar piyasa koşulları hakkında makul derecede bilgi sahibidirler, makul, basiretli ve kendilerine en yüksek faydayı sağlayacak şekilde hareket etmektedirler,
- Herhangi bir zorlama ve baskı olmaksızın işlem gerçekleştirilmektedir,
- İşlem peşin veya benzeri bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Pazar değeri ve piyasa değeri ifadeleri eş anlamlı ifadeler olup, bu raporun bazı bölümlerinde pazar değeri, bazı bölümlerinde piyasa değeri ifadesi kullanılmış olabilir. Her iki ifade de bu bölümde açıklanan aynı tanım için kullanılmaktadır.

UDS'de açıklandığı üzere, bu değer ifadesinde el değiştirme işlemlerinden kaynaklı olarak tarafların katlanacağı el değiştirmeye yönelik maliyetler ve yine bu işlem sonucu doğan vergiler dikkate alınmamaktadır.

DEĞERLENEN MÜLKİYET HAKLARI

Bu çalışmada mutlak mülkiyet hakkı (sınırsız mutlak mülkiyet hakkı, birinci derece hak) değerlemeye konu edilmiştir. Değerlemeye kişisel mülkiyet hakları dahil edilmemiştir.

DEĞERİN TARİHİ

Saha araştırmaları 20.11.2018 – 19.12.2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Değerin tarihi ise araştırmaların sonuçlandığı 19.12.2018 tarihidir. Değerleme sonucu, değer tahmininin efektif tarihi itibarıyla geçerlidir. Efektif tarih olarak saha çalışmalarının sonuçlandığı tarih esas alınmıştır.

ÇALIŞMANIN KAPSAMI

Bu değerlendirme çalışmasının kapsamı, çalışmaya konu taşınmazın değerine etki edebilecek tüm faktörlerin detaylı bir şekilde analiz edilmesini içermektedir. Bu çerçevede, genel, yerel ve bölgesel karakteristikler değişik kaynaklar kullanılarak araştırılmıştır. Bu kaynaklara resmi kurumlar tarafından yayımlanan istatistik veriler, değişik yayınlar, bölgede yapılan araştırmalar gibi genelden özele doğru yapılan inceleme ve araştırmalardan elde edilen veriler dahildir. Daha geniş çaplı tespitlerin yanı sıra Kocaeli genelinde ve daha spesifik olarak da Dilovası özelinde taşınmazın içinde yer aldığı piyasaya ilişkin araştırmalar yine kamuya açık kaynaklardan, ilgili belediye verilerinden ve piyasa katılımcılarından toplanmıştır.

Çalışmaya başlamadan önce, değerlemede kullanılacak tanımlar ve değerlemenin amacı dikkate alınarak ön hazırlıklar yapılmıştır. Taşınmaza ilişkin tapu kayıtları alınarak ön çalışmada bu bilgiler de değerlendirilmiştir. Bu kayıtlarda herhangi bir takyidat olup olmadığı incelenmiştir. Bu çalışma hukuki bir inceleme amacını temel almadığından, değerlendirme amacı için hazırlandığından, olası takyidatlara ilişkin açıklamaları raporu hazırlayan uzmanın bilgilendirme amaçlı olarak yaptığı göz ardı edilmemelidir. Sermaye Piyasası Mevzuatına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada (varsa) takyidatların ilgili mevzuatta (Sermaye Piyasası Mevzuatı) yer aldığı şekliyle değerlendirildiği ve buna yönelik açıklamaların yapıldığı dikkate alınmalıdır. On-line sistem üzerinden parsel olarak konumu, özellikleri, imar bilgileri gibi bilgilerden erişilebilen bilgiler incelenmiştir.

Tapu kayıtları ve son üç yıl içerisinde el değiştirmelerin olup olmadığına dair bilgi edinmek üzere ilgili tapu müdürlüğünde incelemeler yapılmıştır. Tespit edilen bilgiler ile çalışmaya başlamadan önce elde edilen bilgiler karşılaştırılmıştır. Resmi kurum incelemelerinin bir aşaması belediye araştırmasıdır. İlgili belediyesinde imar durumu ile ilgili bilgilerin yanı sıra arşiv kayıtları ve diğer gerekli izinler ve belgelere ilişkin veriler toplanmıştır.

Resmi kurumlarda yapılan incelemeler veya resmi kurumların sistemlerinden erişilen bilgiler incelenmiş, benzer olan bilgilerin kontrolleri ve uyumları incelenmiştir. Ayrıca müşteri tarafından resmi kurumlardan temin edilen onaylı imar durumu yazısı, onaylı imar paftası ve onaylı tapu kayıtları belgesi ilgili resmi kurumlarda kontrol edilmiştir. Sonraki aşamada ise taşınmazın yerinde incelemeleri ve tespitler yapılmıştır. Saha tespitlerinin bir aşaması da incelenen yapının resmi kurumlardan elde edilen bilgi ve belgeler ile imar planına uygunluğunun test aşamasıdır. Gayrimenkulün niteliğine göre bazı durumlarda taşınmazın tamamının detaylı olarak incelenmesi gerekmeyebilir. Bu çalışmada uzman tarafından saha incelemeleri, değerlendirme çalışması için gerekli detayları edinecek biçimde şekillendirilmiştir.

Saha araştırmalarının bir bölümü de karşılaştırılabilir gayrimenkullere ilişkin verilerin toplanması ve satış ya da satılık bilgileri ile kiralara ilişkin bilgilerin piyasa katılımcılarından temin edilmesi aşamasını kapsamaktadır. Geliştirilmiş mülklerin yanı sıra, arsa değerlemesinin de gerekli olduğu durumlarda karşılaştırılabilir arsa satış verilerinin teminine yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bu çalışmada, taşınmazın niteliği ve değerlendirme aşamasında kullanılacak yöntemler esas alınarak gerekli piyasa verileri, belirlenen piyasa alanında toplanmıştır. Genel olarak satılmış gayrimenkul verilerine erişmek güç olsa da bu tür verilerin toplanması için gerekli araştırmalar yapılmış, satılık veya teklif gören taşınmazlara ilişkin bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Piyasa katılımcılarının davranışları ve motivasyonları hakkında detaylı bilgilerin alınması için emlak komisyoncuları ile de görüşmeler yapılmış ve arzdaki taşınmazlara karşı oluşabilecek piyasa analiz edilmiştir. Piyasa araştırmaları gerekli görülen çalışmalarda sadece satış verileri üzerine değil, kira verileri, kiralama koşulları, boşluk ve toplama kaybı, masraflar, geri dönüş oranları, inşaat maliyetleri, yıpranmalar gibi diğer konuları içerecek biçimde de şekillenebilmektedir. Bu çalışmada gayrimenkulün türü ve değerlemede kullanılan yöntemler araştırmanın kapsamını ve içeriğini oluşturmuş ve bu konulara uygun veriler toplanmıştır.

Gerekli olan veriler toplandıktan ve derlendikten sonra çalışmanın analiz kısmı başlamaktadır. Veriler incelenerek en verimli ve en iyi kullanım, kullanılacak değerlendirme yaklaşımlarının belirlenmesi gibi aşamalar irdelenmiştir ve sonrasında resmi kurumlarda ve sahada tespit edilen tüm veriler tekrar gözden geçirilerek karşılaştırılmış; değerlendirme yaklaşımlarına yönelik analizler ve hesaplamalar yapılmıştır. Tüm yaklaşımlarda ve bakış açılarında piyasa bazlı verilerin kullanılmasına özen gösterilmiştir.

Bu değerlendirme çalışması Uluslararası Değerleme Standartları'nın rapor içeriği bölümüne uygun olarak gerekli görülen detayları içerecek şekilde ve standarda uygun olarak tamamlanmıştır.

Bu değerlendirme çalışması Sermaye Piyasası Mevzuatı çerçevesinde, mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş., kalite yönetim sistemi oluşturmuş ve çalışmalarında belirlemiş olduğu prensipleri uygulamaktadır. Şirketimiz kalite standartları gereği, hazırlanan raporlar zorunlu olarak ikinci bir okuma ve kontrolden geçmektedir.

Raporda adı geçen değerlendirme uzmanları yerinde inceleme ve araştırmaları tamamlamış, yukarıda açıklanan çalışmaları yürütmüş ve tespit ettiği veriler başta olmak üzere diğer araştırmaları ve tecrübelerinden de yararlanarak değerlendirme raporunu hazırlamıştır. Hazırlanan değerlendirme raporu sorumlu değerlendirme uzmanı tarafından gözden geçirme (valuation review) çalışması biçiminde incelenmiştir.

Değerleme çalışması için yerinde tespitlere başlamadan önce raporu hazırlayan uzman ile sorumlu değerlendirme uzmanı tarafından bölgesel ve sektörel araştırmalar ile çalışmanın kapsamı konusunda ön hazırlık yapılmış, 20.11.2018 ve 19.12.2018 tarihleri arasında değerlendirme uzmanları tarafından yerinde tespitler ve bölgesel incelemeler yapılmıştır. Gerekli verilerin toplanmasından sonra analizler yapılmış ve rapor yazım aşamasına geçilmiştir.

Çalışmanın Kapsamı ana başlığı ve alt başlıklarında yer alan konular da dahil olmak üzere, bu bölümler ve bunlardan önceki bölümler *İşin Kapsamı* olarak müşteriye ve raporun ilgili kullanıcılarına yazılı şekilde bu rapor içeriğinde açıklanmıştır.

MÜŞTERİ TALEPLERİ KAPSAMI VE MÜŞTERİ TARAFINDAN GETİRİLEN KISITLAMALAR

Bu değerlendirme çalışmasında müşteri tarafından herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Müşteri talepleri, raporda detayları verilen taşınmazın pazar değerinin belirlenmesini kapsamaktadır.

DEĞERLEME ÇALIŞMASINI OLUMSUZ YÖNDE ETKİLEYEN VE SINIRLAYAN FAKTÖRLER

Değerleme çalışmasında belirtilen kullanım amacı doğrultusunda, görevlendirmenin koşulları çerçevesinde çalışmayı ve araştırmayı kısıtlayıcı bir bilgi mevcut olmayıp, çalışmanın sonuçlandırılması için gerekli olan araştırma, inceleme ve analizler ile ilgili kısıtlama ve sınırlama bulunmamaktadır. Çalışmayı olumsuz olarak etkileyecek bir faktör oluşmamıştır.

GAYRİMENKUL İLE İLGİLİ BİLGİLER

Değerleme çalışmasına konu, 15.853,63 m² yüzölçümüne sahip 224 ada 16 parsel tarla vasıflı taşınmazdır. Taşınmazın açık adresi; Köseler Mahallesi 224 Ada 16 Parsel, Dilovası/ Kocaeli'dir.

Değerleme konusu taşınmaz hali hazırda tarla vasıflıdır. Üzerinde herhangi bir faaliyet veya yapı bulunmamaktadır.

TAPU KAYITLARI VE MÜLKİYET BİLGİLERİ

20.11.2018 tarihi onaylı tapu kayıt bilgilerinden elde edilen veriler aşağıdaki gibidir;

Tapu Kayıtları

İli:	Kocaeli
İlçesi:	Dilovası
Mahallesi:	Köseler
Köyü:	-
Sokağı:	-
Mevkii:	Karınca
Pafta No:	-
Ada No:	224
Parsel No:	16
Yüzölçümü (m ²):	15.853,63 m ²

Ana Gayrimenkul Niteliği:	Tarla
Bağımsız Bölüm Niteliği:	-
Arsa Payı:	-
Blok No:	-
Kat No:	-
Bağımsız Bölüm No:	-
Malikleri ve Hisseleri:	Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. (1/1)

TAPU KAYITLARINDA YER ALAN TAKYİDATLAR VE KISITLAMALAR

Dilovası Tapu Müdürlüğü'nden alınan ve aşağıda sunulan tapu kayıt belgesine göre rapora konu taşınmazın tapu kayıtlarında aşağıda belirtilen takyidatlar bulunmaktadır:

Hak ve Mükellefiyetler Hanesinde:

Tek Genel Müdürlüğü lehine 1.948 m²'lik daimi irtifak hakkı vardır. (Başlama Tarihi: 26.01.1989, Bitiş Tarihi: 26.01.1989, Süre: -) (26.01.1989 tarih ve 361 yevmiye)

4.400 m²'lik miktarlı kısımda TEAŞ Genel Müdürlüğü lehine daimi irtifak hakkı vardır. (Başlama Tarihi: 28.07.2000, Bitiş Tarihi: 28.07.2000, Süre: -) (28.07.2000 tarih ve 5073 yevmiye)

Şerhler Hanesinde:

TEAŞ'A ve TEK'e ait olan irtifak alanlarında değişiklik vardır.(17.07.2018 tarih ve 1886 yevmiye)

Tapu Kayıtları

[illegible]

⁴ Fazla edilen partiler ve beyanlar sah. rühesetle onun da tutulmaktadır.

Source: Frutkin, 1990, pp. 100-101, 103.

TAPU MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİV İNCELEMESİ

Taşınmaz hali hazırda tarla vasıfı olup üzerinde herhangi bir yapı bulunmamaktadır. Taşınmaz için kat irtifakı tesis edilmediğinden tapu müdürlüğü arşiv incelemesi yapılmamıştır.

GAYRİMENKULE İLİŞKİN GEÇMİŞ BİLGİLER

Taşınmazın tapu kayıtlarında, tapu kütüğü üzerinden, son üç yıl içerisinde varsa el değiştirmeler incelenmiştir.

SON ÜÇ YIL İÇERİSİNDE GERÇEKLEŞEN EL DEĞİŞTİRMELER

Tapu müdürlüğünde yapılan incelemede değerleme konusu taşınmaza ilişkin son 3 yıl içerisinde el değiştirme işlemi gerçekleşmediği tespit edilmiştir.

Son 3 yıl içerisinde tapu kayıtlarında yer alan değişiklik: Taşınmaz 15,850 m² yüzölçümlü 1713 parsel olarak Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. adına 24.03.2011 tarih 1624 yevmiye ile kayıtlı iken, 17.07.2018 tarih 1886 yevmiye ile 3402. Sayılı Yasanın 22/A Maddesine gereğince Yenilenmenin Tescili ile 224 ada 16 parsel ve 15.853,63 m² olarak Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. adına tescil ettirildiği tespit edilmiştir.

SERMAYE PİYASASI MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE MEVCUT TAKYIDATLARA İLİŞKİN GÖRÜŞ

Mevcut takyidatların Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümlerince gayrimenkul yatırım ortaklığı portföyüne alınmasına engel teşkil edip etmediği hakkında görüşte temel olarak Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği'nin ilgili hükümleri incelenmektedir.

Hak ve mükellefiyetler ve şerhler olarak belirtilen Tek Genel Müdürlüğü ve TEAŞ Genel Müdürlüğü lehine olan irtifak haklarının taşınmazın mevcut tarla vasfı dikkate alındığında taşınmazın tasarrufunda bir engel teşkil etmeyeceği, bu irtifak haklarının yapılacak imar planı kapsamında ilerleyen dönemde ele alınacağı düşünülmektedir.

Taşınmaz tarla vasıflı olup üzerinde herhangi bir yapılaşma bulunmamaktadır. Değerleme konusu taşınmazın üzerinde bulunan takyidatların, mevcut vasfı dikkate alınarak Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde, gayrimenkulün yatırım ortaklığı portföyüne alınmasına veya tasarrufuna (devredilmesine) ilişkin herhangi bir engel teşkil etmediği düşünülmektedir.

TÜRKİYE DEMOGRAFİK VE GENEL EKONOMİK VERİLERİ

DEMOGRAFİK VERİLER

GENEL DEMOGRAFİK GÖSTERGELER

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre 2017 yılı Türkiye nüfusu 80.810.525 kişidir.

Nüfus ve Yıllık Nüfus Artış Hızı, 2007 – 2017

Yıl	Nüfus	Yıllık Nüfus Artış Hızı (binde, %)
2007	70.586.256	-
2008	71.517.100	13,1
2009	72.561.312	14,5
2010	73.722.988	15,9
2011	74.724.269	13,5
2012	75.627.384	12,0
2013	76.667.864	13,7
2014	77.695.904	13,3
2015	78.741.053	13,4
2016	79.814.871	13,5
2017	80.810.525	12,4

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2007-2017, TÜİK

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla nüfus dağılım oranında %50,2 erkek nüfus, %49,8 kadın nüfus olarak sayılmış ve bir önceki yıla göre nüfus artışı 995.654 olmuştur.

Türkiye yıllık nüfus artış hızı 2015 yılında binde 13,4 iken; 2016 yılında binde 13,5; 2017 yılında ise binde 12,40 olmuştur. Türkiye’de il ve ilçe merkezlerinde ikamet edenlerin oranı 2012 yılında %77,3 iken, 14 ilde büyükşehir belediyesi kurulması ve büyükşehir statüsündeki 30 ilde, belde ve köylerin ilçe belediyelerine mahalle olarak kabulünün önemli etkisiyle bu oran 2013 yılında %91,3 olarak gerçekleşmiştir. İl ve ilçe merkezlerinde ikamet edenlerin oranı 2015 yılında %92,1; 2016 yılında %92,3 iken, bu oran 2017 yılında %92,5’e yükselmiştir.

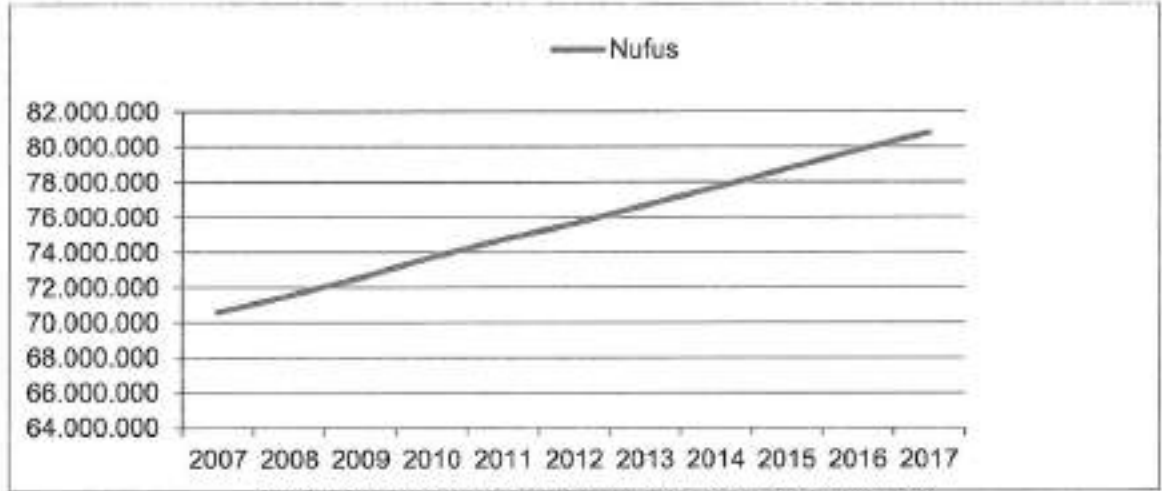
90.

Demografik yaşlanma verilerinden bir tanesi olan ortalama yaş, nüfusun sayısal olarak iki eşit parçaya bölünmesi ve alttaki genç, üstteki yaşlı nüfus grubunda birbirine eşit sayıda kişi bulunması ile hesaplanmaktadır. Türkiye'de 2012 yılında 30,1 olan ortalama yaş, 2013 yılında 2012 yılına göre artış göstererek 30,4 olmuştur. 2014 yılında ise 30,7 olarak hesaplanmıştır. 2015 yılında ortalama yaş 31 olarak hesaplanmıştır. 2016 yılında ise 31,4 olarak hesaplanmıştır. 2017 yılında ise bir önceki yıla göre artış göstererek 31,7 olmuştur. 2017 verilerine göre ortalama yaş erkeklerde 31,1 iken, kadınlarda 32,4 olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde 15-64 yaş grubunda bulunan ve çalışma çağında olarak nitelendirilen nüfusun oranı 2014 ve 2015 yılında bu oran %67,8 (2014: 52.640.512, 2015: 53.359.594) olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise bu oran %1,6 artarak %68'e (54.274.112) ulaşmıştır. 2017 yılında bu oran bir önceki yıla göre sayısal olarak %1,2 artarak %67,9'a ulaşmıştır.

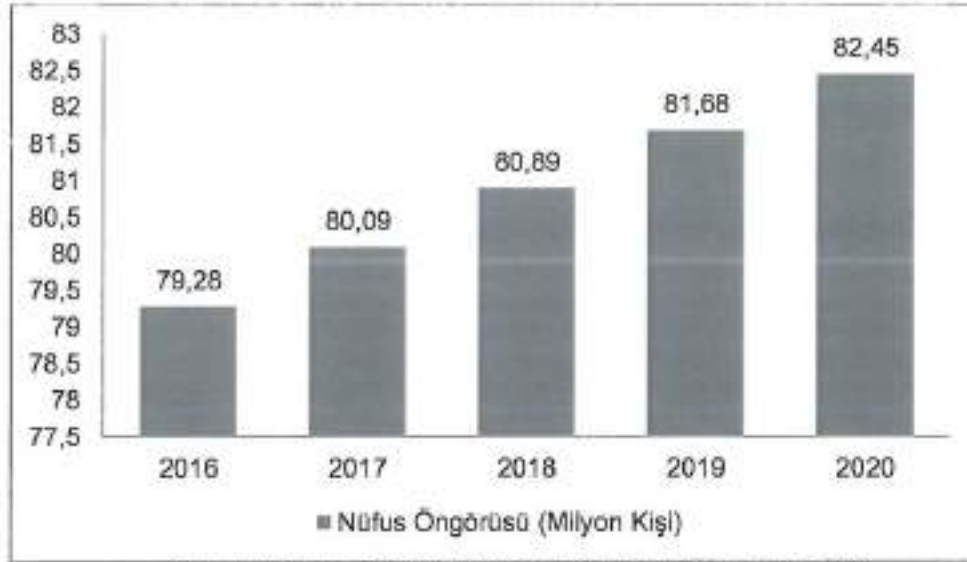
Nüfus yoğunluğu (bir kilometrekareye düşen kişi sayısı) Türkiye genelinde 2015 yılında ise 1 kişi artışla 102 olarak hesaplanmıştır. 2016 yılında ise yine 2 kişi artışla 104 kişi olmuştur. Bu sayı 2017 yılında ise 1 kişi artışla 105 kişiye yükselmiştir.

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2007-2017, TÜİK

NÜFUS PROJEKSİYONU

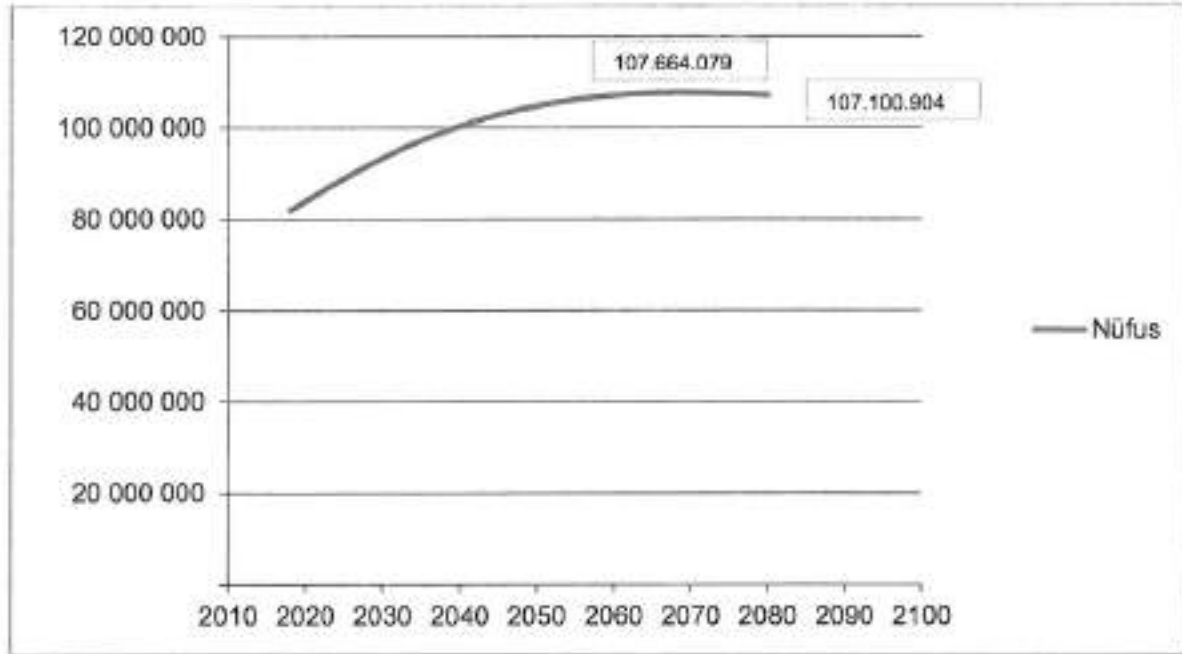
Ekim 2017 tarihli Kalkınma Bakanlığı, 2018 – 2020 Orta Vadeli programda Türkiye'nin 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılı nüfus tahminleri aşağıdaki grafikte belirtildiği gibi öngörülmektedir;

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, 2018-2020 Orta Vadeli Program, Ekim 2017

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2017 yılı ADNKS sonuçları baz alınarak nüfus projeksiyonları yapılmıştır. Bu çalışmaya göre Türkiye nüfusunun 2023 yılında 86.907.367 kişi olacağı, nüfusun 2069 yılına kadar artış göstererek en yüksek değeri olan 107.664.079 kişi ile bu yılda alacağı tahmin edilmektedir. 2070 yılından itibaren nüfusun düşeceği ve 2080 yılında ise 107.100.904 kişiye ulaşacağı beklenmektedir.

TÜİK hazırlamış olduğu nüfus projeksiyonu ile ilgili şu ifadeyi kullanır; "nüfus projeksiyonlarının bir tahmin değil, mevcut nüfus eğilimlerinin devam etmesi veya benzer süreçleri daha önce yaşamış ülkelerin eğilimlerinin analiz edilerek bu eğilimlerin yansıtılması durumunda nüfusun gidişatını gösteren bir uygulama olduğu göz ardı edilmemelidir."

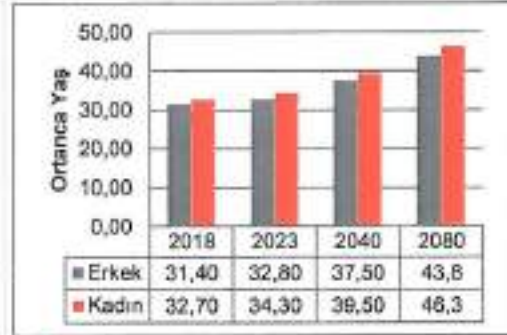
Türkiye Nüfusu 2018-2080 (Kaynak: TÜİK)

Yapılan bu çalışmaya istinaden ülkemizin nüfus projeksiyonuna ilişkin öngörüler ve tahminler şu şekilde listelenebilir;

- Demografik göstergelerdeki mevcut eğilimler devam ettiği takdirde Türkiye nüfusunun yaşlanmaya devam edeceği tahmin edilmektedir. 2018 yılında yaşlı nüfus olarak tabir edilen 65 yaş ve üzerindeki nüfus toplam nüfusa oranı %8,70'dir. 2023 yılına gelindiğinde bu nüfusun %10,2'ye yükseleceği öngörülmektedir.
- Türkiye nüfusunun ortanca yaşı 2018'de 32 iken 2023'te ise 33,50'ye çıkacağı öngörülmektedir. Türkiye nüfusunun ortanca yaşı 2040'ta 38,50 ve 2060'ta 42,3, 2080'de ise 45 olarak öngörülmektedir.

Yıl	Toplam	Erkek	Kadın
2018	32	31,4	32,7
2023	33,5	32,8	34,3
2040	38,5	37,5	39,5
2080	45	43,8	46,3

Ortanca Yaş 2012-2075 (Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu)

- 2023'te, 2017 ADNKS sonuçlarına kıyasla 68 ilin nüfusunun artması beklenirken 13 ilin nüfusunun azalacağı düşünülmektedir. Nüfusu en fazla olan beş ilin sıralamasında bir değişiklik olmayacağı öngörülmektedir. İstanbul'un nüfusu 16,30 milyona yükselirken Ankara'nın nüfusu 6,1, İzmir'in nüfusu 4,6 milyon, Bursa'nın nüfusu 3,2 milyon olarak tahmin edilmektedir.

GENEL EKONOMİK VERİLER

GİRİŞ

Türkiye ekonomisi özellikle 1980 sonrasında hızla gelişen serbest piyasa ekonomisi ile köklü ve hızlı bir değişim yaşamıştır. Bu gelişmelerin olumlu etkilerinin yanı sıra özellikle enflasyondaki ciddi artışlar gibi olumsuz etkiler de görülmüştür. Bu değişimin olumsuz etkilerinin yansımaları etkileri 1990 yılları sonlarına kadar devam etmiş, bunun yanı sıra Asya piyasalarında yaşanan krizin etkileri de hissedilmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, 1999 yılında IMF destekli ve 2000 – 2002 yıllarını kapsayan bir istikrar programı uygulanmıştır. Bu program ile birlikte 2000 yılından itibaren yaşanan olumlu gelişmeler, enflasyon, ithalat ve ihracat dengesi gibi faktörler olarak yorumlanabilen olumsuz etkileri de doğurmuş, bankacılık sektöründeki olumsuzluklar, deprem gibi faktörlerin de tetiklemesi ile Şubat 2001 krizi ortaya çıkmıştır. Geçiş döneminin de etkilerinde kaynaklı oluşan bu kriz ortamında, uygulanan ekonomik önlemler ile bankacılık sektörünün olumsuz etkilendiği söylenebilir. Finansal istikrarsızlık olarak tanımlanabilecek bu dönem sonrasında döviz kurlarının dalgalanmaya açık hale getirilmesi ve faizlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından denetim altına alınması uygulamalarının döviz kurlarını artırıcı etkisi görülmüştür. Bu ekonomik kriz döneminde planlanan yapısal düzenlemeler, siyasi belirsizliklerin de etkisiyle sınırlı olumlu yansıma gösterebilmiştir.

2002 yılından sonra, krizin etkileri sona ermiş ve ekonomide olumlu gelişmeler gözlemlenmiştir. Değişik reformlar ve özel sektörü canlandırıcı düzenlemelerin olumlu yansımaları olmuştur. Bu dönemde olumlu etkilerin genel olarak belirli sektörler ile sınırlı kaldığı şeklinde yorumlar yapılsa da, azalan siyasi risklerin piyasalarda etkisi genel olarak olumlu seyir izlemeye başlamıştır ve 2005 yılından sonra da bu olumlu hava daha sürdürülebilir bir nitelik kazanmıştır. Tüm bu olumlu havaya rağmen, 2007 yılında başlayan ve hızla yayılarak tüm dünyayı etkileyen ekonomik kriz tüm dengeleri ve beklentileri etkilemiştir. 2007 yılında ABD'de konut sektörü nedeni ile oluşan kriz 2008 yılı sonlarına doğru küresel ölçekte etkilerini hissettirmiştir. 2009 yılı başlarında ise tüm ülkeleri etkileyecek şekilde en üst düzeye ulaşmıştır.

Küresel kriz, tüm dünyada belirgin bir biçimde hissedilmiş olmasına karşın, krizi en hafif hisseden ülkeler gelişmekte olan Asya ülkeleri, en ağır biçimde hisseden ülkeler ise AB ülkeleri olmuştur. Ülkemizde 2007 yılından itibaren oluşan yüksek büyüme oranları eğilimleri krizin etkisi ile yavaşlamış ve AB ülkeleri ile benzer şekilde 2009 yılında küçülme olarak görülmüştür. Krizin en belirgin etkileri işsizlik oranları üzerinde görülmüş ve ülkemizde işsizlik oranlarında ciddi artışlar olmuş, 2009 yılında son yıllardaki en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Krizin 2008 yılında dünyayı etkilediği, 2009 yılında derinleştiği, 2010 yılında bir miktar toparlanmaya rağmen 2011 yılında da etkisini devam ettirdiği şeklinde bir yorum yapılabilir. Türkiye'nin gelişmiş ülkelere kıyasla krizden daha az hasarla çıktığı da söylenebilir.

2011 ve 2012 yıllarında krizin etkilerinin halen hissedilir olmasına karşın dünya ekonomisinde toparlanmanın başladığı söylenebilir. 2011 yılında gelişmiş ülkelerin büyüme rakamları üzerinde bir oranla büyüme gösteren Türkiye, bu dönemde ithalattaki artış ile birlikte cari açık problemi ile de yüz yüze gelmiştir. 2012 yılı başlarındaki petrol fiyatlarındaki gelişmeler ülkemiz enflasyonuna olumsuz yansımış, bu dönemlerde cari açığın düşürülmesi için ekonomik büyümenin yavaşlaması hedeflenmiştir. 2012 yılında ihracatın ülke ekonomisindeki katkılarının da göz ardı edilmemesi gereklidir.

2013 yılı Avrupa'da krizin etkilerinden toparlanmaya geçiş olarak nitelendirilebilir. Kriz öncesi düzeylerden uzak ve yeterli bir ivme kazanamamış ve düşük büyüme oranları göze çarparsa da, olumlu yansımalar genel olarak hissedilir hale gelmiş ve dünya ticaretinde tekrar hareketlilik görülmeye başlanmıştır. 2013 yılında 2012 yılına göre büyüme kaydeden ülkemizde kişi başına düşen gelirden de artış görülmüştür. 2013 yılı ülkemiz ekonomisi için olumlu bir yıl olarak da nitelendirilebilir. Bu olumlu etkilerin genel olarak kamu harcamalarından kaynaklandığı da söylenebilir. 2012 yılının önemli aktörü olan ihracatın 2013 yılında durağan seyrettiği, ithalatın ise arttığı göze çarpmaktadır. Bu durumun cari açık üzerinde olumsuz sonuçları da gözlenmiştir.

2013 yılındaki küresel gelişmeler ve siyasi riskler nedeni ile olumsuz bir hava yaşayan ülkemizde yerel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonrasında bu siyasi gelişmelerin olumsuz etkileri ortadan kalkmış ve 2014 yılında yerel seçimler sonrasında ekonomi genel olarak olumlu bir seyir izlemiştir. Uluslararası ekonomik gelişmeler ve komşu ülkelerde yaşanan istikrarsızlıkların yanı sıra ülkemizde yaşanan gelişmeler 2014 yılında ekonomiye olumsuz şekilde yansımış, bu yılın üçüncü çeyreğinde hedeflerin oldukça altında bir büyüme görülmüş ve bu oran son iki yıldaki en düşük büyüme rakamı olarak gözlemlenmiştir. Bu dönemde ithalatı azaltmaya yönelik alınan tedbirlerin yanı sıra, yaşanan olumsuzluklara rağmen ihracatın yılın ilk yarısında artış gösterdiği söylenebilir. Nitekim cari açığın Ekim 2014 döneminde son yılların en düşük seviyesine gerilediği görülmüş olmasına rağmen TÜİK verilerine göre Kasım 2014'te bir önceki yılın aynı ayına göre ithalatta artış, ihracatta azalış olduğu görülmektedir. Kasım ve Aralık 2014'te Ekonomide Yapısal Dönüşüm Programı'nın 1. ve 2. paketleri açıklanmış, ithalat, teknoloji, yerli üretim, enerji üretimi ve verimliliği, tarım, sağlık ve tasarruf ile ilgili programlar hedeflenmiştir. Aynı programın üçüncü paketi ise işgücü, mesleki eğitim, sağlıklı yaşam, kentsel dönüşüm gibi konuları içermektedir.

2015 yılı başlarında temel ekonomik göstere genel olarak çok olumsuz bir hava estirmese dahi, Rusya'da yaşanan olumsuz gelişmelerin yılın ortalarına doğru turizm sektörünü etkilediği görülmeye başlanmış, yılın ortasından itibaren de siyasi belirsizlik ve yaşanan olumsuz hava piyasaya genelini olumsuz etkilemeye başlamış ve döviz karşısında Türk Lirasının değer kaybı ve borsada ciddi düşüşler olarak belirgin şekilde kendini göstermeye başlamıştır. 2015 yılı içerisinde yaşanan siyasi belirsizliklerin yılsonuna doğru ortadan kalkması, ekonomide olumlu göstergeler için bir beklenti oluşturmalarına rağmen 2016 yılı başlarında da belirgin bir ekonomik iyileşme görülmemiştir.

2015 yılında Türkiye ekonomisi OVP hedefiyle uyumlu bir şekilde büyümüştür. 2015 yılında Çin ve Hindistan hariç yükselen ekonomilerin ve gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyüme hızı ise yüzde 1,8'dir. Jeopolitik gerginliklere ve küresel ekonomideki zayıflıklara rağmen 2016 yılının ilk yarısında GSYH artış kaydetmiştir. Tarımsal üretimin büyümesi olumsuz hava koşulları ve bir önceki yıldaki yüksek baz etkisi nedeniyle sınırlı kalmış, sanayi sektörü ise ikinci çeyrekteki yavaşlamaya rağmen büyümeyi desteklemiştir. Hizmetler sektöründe ticaret ve inşaat alt kalemlerinde nispeten yüksek katma değer artışları kaydedildiği söylenebilir. Yılın ilk yarısında yurtiçi talep kaynaklı bir büyüme gerçekleşmiştir. Bu dönemde, özel tüketim harcamaları güçlü seyrederken, özel kesim sabit sermaye yatırımları gerilemiştir. Ticaretteki zayıf büyüme ve özellikle turizm sektöründe yaşanan olumsuz gelişmelere bağlı olarak 2016 yılının ilk yarısında net ihracatın büyüme katkısı negatif olarak

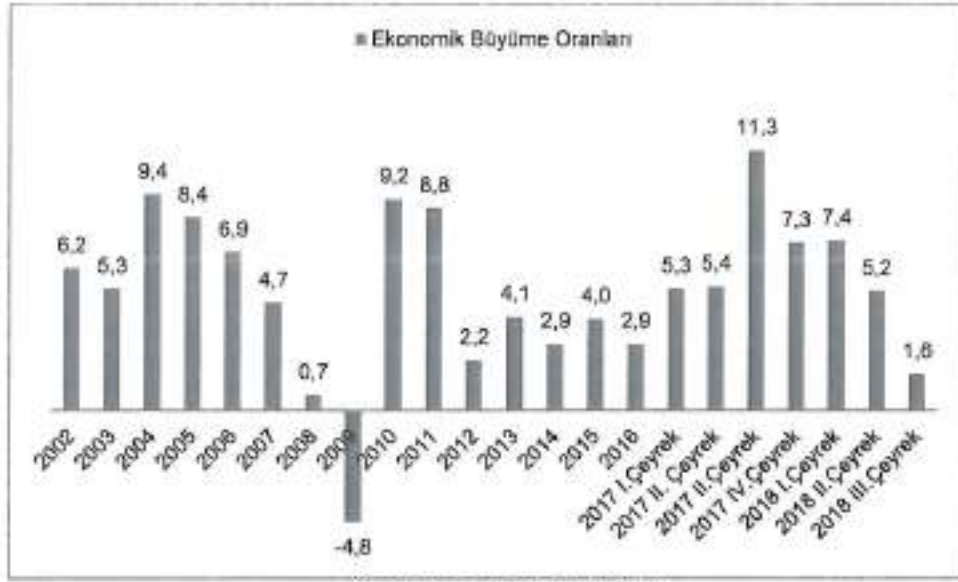
gerçekleşmiştir. Temmuz ayında sanayi üretimindeki gerileme, tarımda özellikle hububat kaynaklı üretim azalması ve turizm sektöründe yaşanan olumsuzluklar yanında 15 Temmuz menfur darbe girişimi büyüme üzerinde olumsuz etkileri görülmüştür. Zamanında alınan tedbirlerle ekonomi hızla normalleşme sürecine girmiş olmakla birlikte, söz konusu gelişmelerin tüketici ve yatırımcı beklentilerine geçici de olsa negatif etkileri nedeniyle 2016 yılı üçüncü çeyreğinde büyüme bir önceki yılın aynı dönemine göre negatif olarak görülmüştür. 2016 yılının son çeyreğinde sanayi üretiminin ivme kazanması ve hizmetler sektöründe büyümeyi destekleyici görünümün devam etmesi ile ve yılın üçüncü çeyreğinde yavaşlaması beklenen yurt içi talebin alınan tedbirlerle son çeyrekte tekrar canlanması ve büyümeyi desteklemesine yönelik çalışmalar ile nispeten toparlanma göze çarpmıştır.

2016 yılında ekonomide yaşanan zorluklar, darbe girişimi ve terör olaylarının da olumsuz etkileri ile büyüme %3,2'de kalmıştır. Bu durum 2017 yılı başlarında da etkisini göstermiş ve büyüme tahminleri %2,5 – 3 mertebelerinde oluşmuş ve TL, dolar karşısında kayıplar yaşamıştır. Sıkışıklığın piyasa risk algısının genilemesi ile biraz daha rahatlaması ve hükümet tarafından alınan iç talebi artırmaya yönelik tedbirler kısa zamanda etkili olmuş ve yılın ilk 9 ayında %7,4 büyüme rakamı yakalanmıştır. Büyümenin bu derece şiddetli değişim göstermesi de kırılganlıkları da beraberinde getirmiştir. Enflasyon, dış borç, kredi/mevduat oranları ve bütçe açıklarında olumsuz etkiler görülmeye başlanmıştır. 2017 yılındaki büyüme oranlarına kamunun etkisi azalmış görünse de vergi indirimleri ve Kredi Garanti Fonu (KGF) ile dağıtılan kredilerin ve bu desteklerinin önemli bir payı olmuştur.

2018 yılı başlarında da 2017 büyümesinin oluşturduğu kırılganlıkların devam ettiği, olumsuz ekonomik göstergelerin de sürdüğü bir dönem olmuştur. Yıl ortasında da sonuçlanan genel seçimler ile ekonomik gündemin daha ön plana çıkacağı görülmektedir. 2018 yılı içerisinde net dış talebin büyümeye sınırlı pozitif katkısı olacağı tahmin edilmektedir. Net dış talep üzerindeki temel belirleyici faktörlerin de AB ekonomisindeki büyüme, petrol ve diğer hammadde fiyatlarındaki artış ve bölgesel jeopolitik riskler olacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca gelişmekte olan piyasalarda ani bir duruş veya küresel finans piyasalarında yüksek borçluluk nedeniyle yaşanabilecek sorunlar ise tahmin Edilenin çok ötesinde olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.

EKONOMİK BÜYÜME ORANLARI

2010 ve 2011 yıllarında sırası ile %9,2 ve %8,8 büyüme rakamlarına sahip olan Türkiye ekonomisi, global ekonomik durum karşısında 2012 yılı büyüme beklentisini %4 olarak öngörmüş ve orta vadeli programda ise 2013-2014 büyüme öngörüsünü %3,2'ye çekmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2012 – üçüncü çeyrek büyüme beklentilerin altında %1,6'da kalmış, yine Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre de 2012 yılında Türkiye %2,2 oranında büyüme kaydetmiştir. Ülkemiz ekonomisinde alınan önlemlere de bağlı olarak 2011 yılı sonrasında büyüme oldukça yavaşlamıştır. Alınan tedbirlerin etkili olduğu ve gayrimenkul sektörünün yanı sıra diğer sektörleri de yansıdığı gözlemlenmiştir.

2013 yılının ilk üç çeyreğinde GSYH büyüme oranları TÜİK verilerine göre %3,1, %4,6 ve %4,2 olarak gerçekleşmiştir. Maliye Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Aralık 2013 döneminde yaşanan siyasi problemler ve Amerikan Merkez Bankası'nın tahvil alımını azaltmasının olası negatif etkilerine rağmen büyümenin %4,0'a ulaşacağı belirtilmiştir. Nitekim TÜİK verilerine göre, 2013 yılı dördüncü çeyreğinde büyüme %4,5 ve yıllık bazda büyüme %4,1 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında büyüme %2,9 oranında gerçekleşirken Türkiye'nin 2015 yılı ilk çeyreğinde büyüme oranı %2,5 olarak açıklanmıştır. 2015 yılının 2. ve 3. çeyreğinde gerçekleşen büyüme oranlarının iyimser bir eğilim gösterdiği söylenebilir. TÜİK verilerine bakıldığında 2015 yılı IV. çeyreğindeki %5,7 büyüme oranı ile 2015 yılı büyüme oranı %4,0 olarak hesaplanmıştır. 2016 yılı başlarına bakıldığında ise ilk çeyrekteki olumlu havanın, 2. çeyrekte azaldığı görülmektedir. 2016 yılı III. çeyreğinde -%1,3 gibi negatif bir büyüme açıklanmış olmasına rağmen, yılın son çeyreğindeki %3,5 oranındaki büyüme ile 2016 yılı büyüme rakamları TÜİK tarafından %2,9 olarak açıklanmıştır. Türkiye ekonomisi 2017'nin ilk iki çeyreğinde yüzde 5,4, üçüncü çeyreğinde yüzde 11,3 (revize) oranında gerçekleşen büyümenin ardından son çeyrekte yüzde 7,3 artış kaydetmiştir. Böylece ekonomi 2017'nin tamamında yüzde 7,4 ile son 4 yılın en güçlü büyümesini sergilemiştir. Kur etkisi nedeniyle 2016'dan 2017'ye toplam GSYH 863 milyar dolardan 851 milyar dolara, kişi başına GSYH ise 10.883 milyar dolardan 10.597 dolara düşmüştür. Gayrisafi yurtiçi hasılayı oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2018 yılının üç çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; tarım sektörü toplam katma değeri %1,0, sanayi sektörü %0,3, inşaat sektörü %5,3 arttığı gözlenmiştir. Ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin toplamından oluşan hizmetler sektörünün katma değeri ise %4,5 artış göstermiştir.

ENFLASYON

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan verilere göre Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) rakamlarındaki değişim aşağıdaki gibidir;

Yıllık Değişim (Bir Önceki Yılın Aynı Ayına göre Değişim) (%)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2004	10,59	9,48	8,40	7,87	7,31	7,08	7,79	8,45	8,01	9,43	9,47	9,35
2005	9,23	8,69	7,94	8,18	8,70	8,95	7,82	7,91	7,99	7,52	7,61	7,72
2006	7,93	8,15	8,16	8,83	9,86	10,12	11,69	10,26	10,55	9,98	9,86	9,65
2007	9,93	10,16	10,86	10,72	9,23	8,60	8,90	7,39	7,12	7,70	8,40	8,39
2008	8,17	9,10	9,15	9,66	10,74	10,61	12,06	11,77	11,13	11,99	10,76	10,08

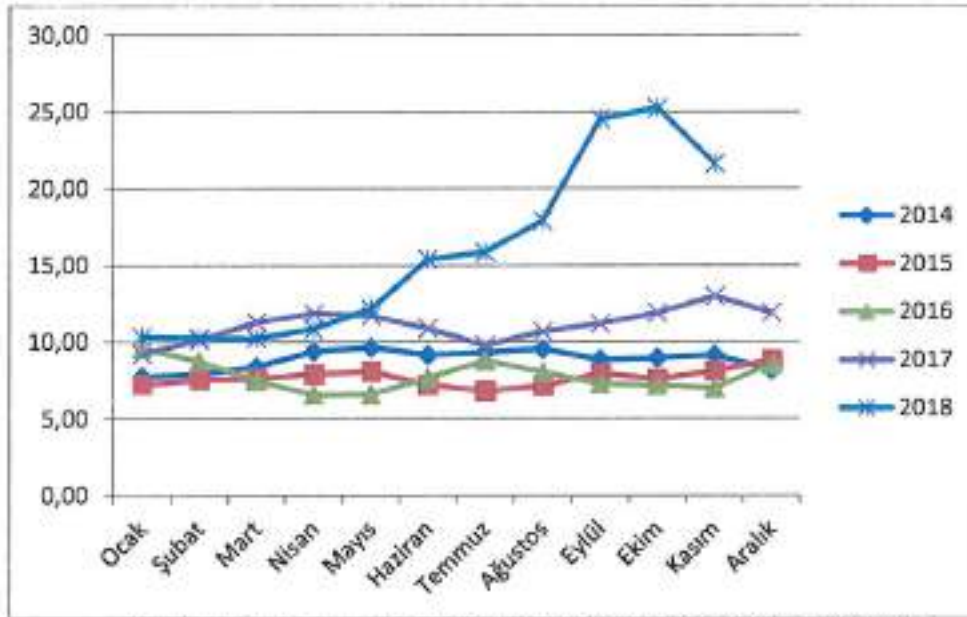
9D.

2009	9,50	7,73	7,89	6,13	5,24	5,73	5,39	5,33	5,27	5,08	5,53	6,53
2010	8,19	10,13	9,56	10,19	9,10	9,37	7,58	8,33	9,24	8,62	7,29	6,40
2011	4,90	4,16	3,98	4,26	7,17	6,24	6,31	6,65	6,15	7,66	9,48	10,45
2012	10,61	10,43	10,43	11,14	8,28	8,87	9,07	8,88	9,19	7,80	6,37	6,16
2013	7,31	7,03	7,29	6,13	6,51	8,30	8,88	8,17	7,88	7,71	7,32	7,40
2014	7,75	7,89	8,39	9,38	9,66	9,16	9,32	9,54	8,86	8,96	9,15	8,17
2015	7,24	7,55	7,61	7,91	8,09	7,20	6,81	7,14	7,96	7,58	8,10	8,81
2016	9,58	8,78	7,46	6,57	6,58	7,64	8,79	8,05	7,28	7,16	7,00	8,53
2017	9,22	10,13	11,29	11,87	11,72	10,90	9,79	10,68	11,20	11,90	12,98	11,92
2018	10,35	10,26	10,23	10,85	12,15	15,39	15,85	17,90	24,52	25,24	21,62	

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2012 yılı sonunda %6,16 olarak gerçekleşen yıllık enflasyon, Türk Lirasının değer kaybı ve petrol fiyatlarındaki beklentinin üzerindeki artışların etkisinin de bir yansıması olarak ile 2013 yılsonu itibarı ile %7,4'e yükselmiştir. Merkez Bankası 2013 yılı enflasyon tahminini %6,2'den %6,8'e, 2014 enflasyon tahminini de %5,0'dan %5,3'e revize etmiştir. Ocak 2014'te Merkez Bankası'nın yaptığı açıklamaya göre, Merkez Bankası küresel ölçekteki olayların enflasyon üzerindeki etkisini azaltmak için, banka politikalarını mümkün olduğunca tahmin edilebilir kılmaya yönelik bir yol haritası izlemektedir. Ancak 2014 yılı sonunda oluşan enflasyon oranlarına bakıldığında farklılıklar oluştuğu göze çarpmaktadır. 2014 yılı enflasyon rakamlarının daha yüksek seviyelere ulaşmasının önündeki en önemli parametrelerden bir tanesinin son çeyrekte yaşanan uluslararası petrol fiyatlarındaki düşüşlerden kaynaklı olduğu şeklinde görüşler de beyan edilmektedir.

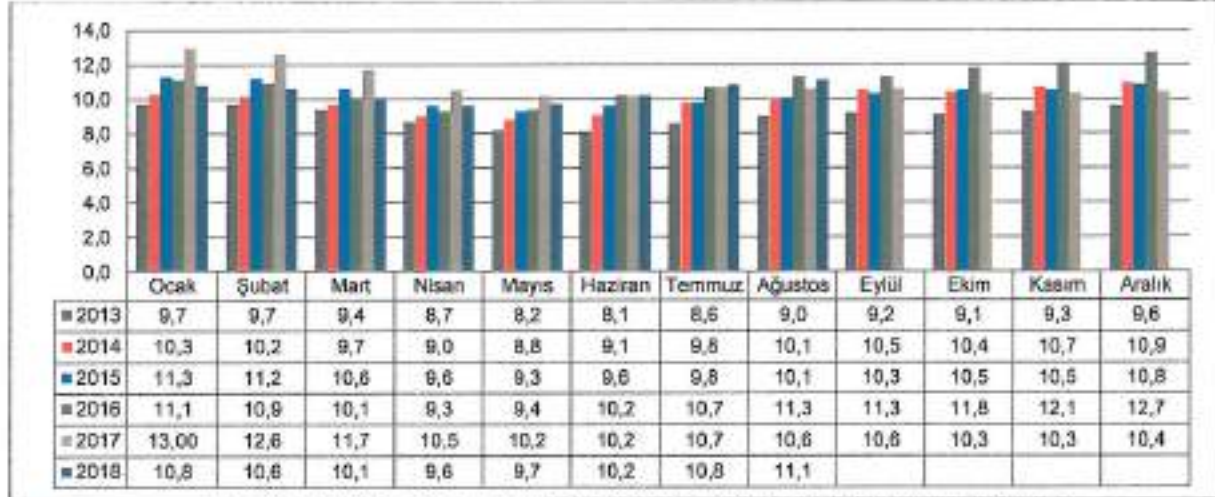

Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim, TÜFE (Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu)

Tüketici fiyat endekslerindeki değişim oranlarına bakıldığında 2012 yılının ilk çeyreğindeki yüksek oranların yılın ortasında önemli ölçüde azalmış ve yatay seyrini korumuş olduğu, yılın son çeyreğinde de düşüş eğilimi sergilediği görülmektedir. 2013 yılı başlarında düşük bir seyir izleyen enflasyon rakamları, yıl ortasında bir önceki yıla göre artış gösterse de 2012 rakamlarının altında kalmış ancak yıl sonunda 2012 yılı sonundaki düşüş benzeri bir düşüş görülmemiştir. 2014 yılına bakıldığında bir önceki yılın aynı ayına göre değişimlerin 2013 yılına göre yüksek seyir izlediği göze çarpan bir diğer konudur. Bunun yanı sıra 2015 yılı ilk 6 aylık veriler, bir önceki yılın aynı aylarına göre tüketici fiyat endekslerinde daha düşük bir artışı göstermektedir. 2016 yılında düşüş ve yükselişler görülmesine rağmen yıl sonunda bir önceki yıla benzer oranda sonlandığı görülmektedir. 2017 yılı ise 2016 yılına göre belirgin artışlar göze çarpmaktadır. Tüketici Fiyat Endeksi 2018 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %1,44 düşüş, bir önceki yılın Aralık ayına göre %20,79, bir önceki yılın aynı ayına göre %21,62 artış gerçekleştirmiştir.

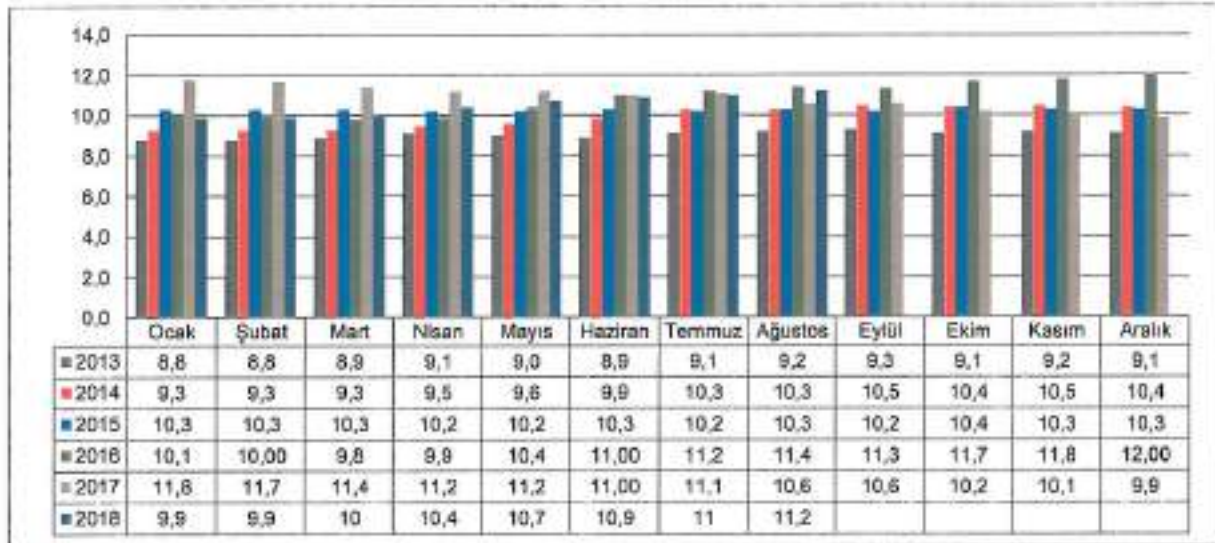
İŞSİZLİK ORANLARI VE İSTİHDAM

Ülkemiz ekonomisinde tüm dünyada derin şekilde hissedilen global ekonomik kriz sonrasında başlayan toparlanma sürecinin işgücü piyasalarına da olumlu yansımaları olmuştur. Ocak 2011'den sonraki dönemlerde işsizlik oranlarında düşüşler gözlemlenmiştir. 2012 yılı ortalarında son beş yılın en düşük işsizlik oranı gözlemlenmiş olup, 2013 yılından itibaren artışlar belirginleşmeye başlamıştır. Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2018 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 266 bin kişi artarak 3 milyon 670 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,5 puanlık artış ile %11,10 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 0,40 puanlık artış ile %13,20 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 2 puanlık artış ile %20,80 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0,5 puanlık artış ile %11,40 olmuştur.

Mevsim Etkilerinden Arındırılmamış İşsizlik Oranları, % (Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu)

TÜİK verileri incelendiğinde mevsimsel olarak işsizlik oranlarındaki farklılıklar göze çarpmaktadır. Mevsim etkilerinden arındırılmış olarak işsizlik oranları TÜİK istatistiklerine göre aşağıdaki gibidir;

Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Oranları, % (Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu)

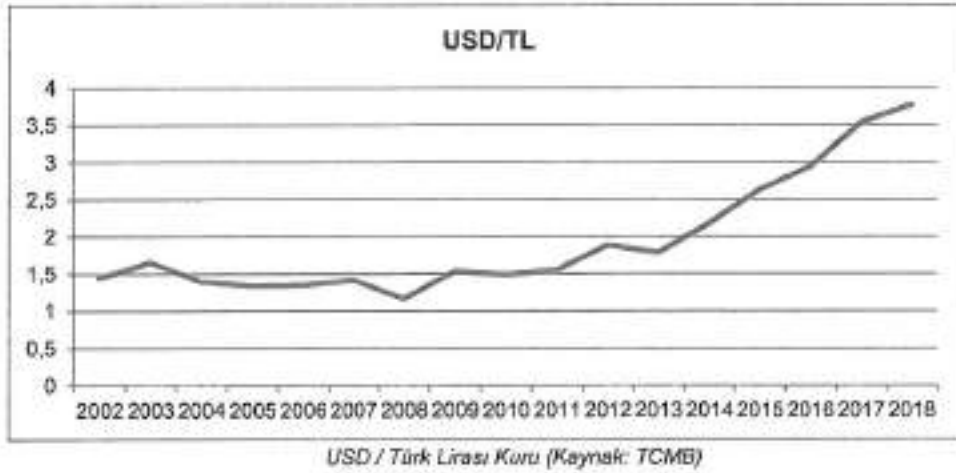
DÖVİZ KURLARINDAKİ DEĞİŞİM

Ülkemizde yaşanan ekonomik gelişmelerin etkilerini döviz kurları üzerinde görebilmek mümkündür. Özellikle siyasi risklerin belirgin olarak ortaya çıktığı dönemlerde döviz kurlarında ciddi artışlar, ekonominin daha dengeli bir hal aldığı dönemlerde ise kur dalgalanmalarının daha hafif olduğu görülebilmektedir. TCMB döviz kurları Ocak ayı ilk işgünü baz alınarak yıllara göre listelendiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmektedir;

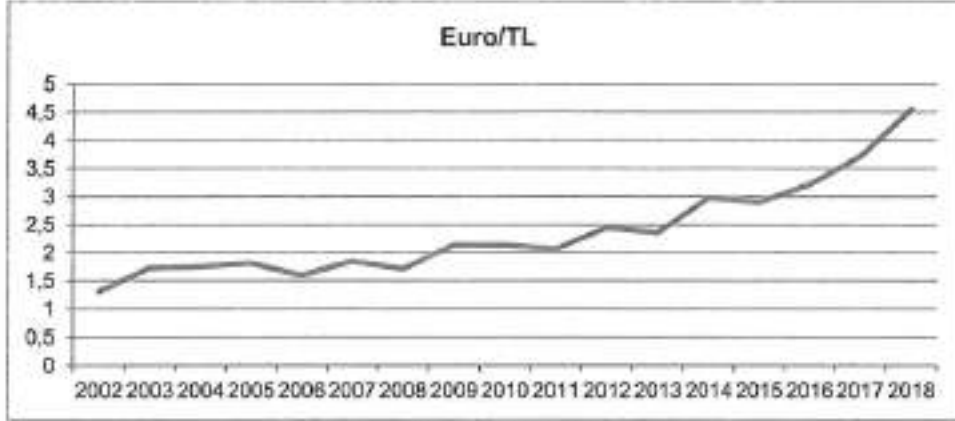
Yıllar	USD/TL	Değişim	Euro/TL	Değişim
2002	1,4477		1,3095	
2003	1,6564	14,42%	1,7339	32,41%
2004	1,396	-15,72%	1,7589	1,44%
2005	1,3448	-3,67%	1,8192	3,43%
2006	1,3506	0,43%	1,5997	-12,07%
2007	1,4154	4,80%	1,8559	16,02%
2008	1,1682	-17,47%	1,7143	-7,63%
2009	1,5367	31,54%	2,1392	24,79%
2010	1,4861	-3,16%	2,1377	-0,07%
2011	1,5551	4,50%	2,0705	-3,14%
2012	1,8859	21,27%	2,4419	17,94%
2013	1,7793	-5,65%	2,3592	-3,39%
2014	2,1757	22,28%	2,9797	26,30%
2015	2,6332	21,03%	2,8963	-2,73%
2016	2,9422	11,73%	3,2116	10,81%
2017	3,5338	20,11%	3,7088	15,48%
2018	3,7719	6,74%	4,5457	22,57%

(Kaynak: <http://www.tcmb.gov.tr/kur/tcmbs/TCMB+TR/TCMB+TR/Main+Menu/Statistikler/Doviz+Kurlari/Gosterge+Nisligi/Indeksi+Merkez+Bankasi+Kurlari>)

Yukarıdaki veriler baz alınarak, Türk Lirasının Amerikan Doları karşısındaki değişimi incelendiğinde 2002 ve 2003 yılları arası değişimden 2017 ve 2018 yılları arasındaki değişime kadar olan oranların ortalamasının %7,07 civarında olduğu görülmektedir.

Bunun yanı sıra yine yukarıdaki tabloda belirtilen değişim oranlarının Euro olarak ortalaması alındığında ise ortalama %8,88 mertebelerine ulaşılmaktadır.

Euro / Türk Lirası Kuru (Kaynak: TCMB)

GAYRİMENKUL VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ

2001 yılında ülkemizde yaşanan ekonomik kriz gayrimenkul sektörünü de içine alacak şekilde, tüm sektörleri olumsuz etkilemiştir. 2003 yılına kadar gayrimenkul sektöründe gerileme devam etmiş, bu yıldan sonra azalan siyasi riskler ve ekonomik koşullardaki iyileşme ile beraber gayrimenkul sektöründeki yükseliş gözle görülür bir hale gelmiştir. 2003'ten itibaren gelişme gözlenen makro-ekonomik göstergelerin yanı sıra, politik istikrar yabancı yatırımların Türkiye'ye yönelmesinde olumlu yönde etkili olmuştur. Bu anlamda Türkiye'nin ekonomik büyümede gösterdiği performans ile kredi derecelendirme kuruluşlarının gerçekleşen ve gerçekleşmesi beklenen ekonomik iyileşmeleri göz önüne alarak Türkiye'nin kredi notunu iyileştirmeleri gayrimenkul piyasasını destekleyen faktörlerden olmuştur. 2005 ve 2006 yıllarına gelindiğinde, geçmiş yıllara göre en parlak dönemini yaşayan sektör, 2006 yılı sonlarına doğru tekrar durağan bir seyir izlemeye başlamıştır. 2007 yılı başlarında ipotekli konut finansman sistemi olarak bilinen mortgage sisteminin yasal düzenlemeleri onaylanmıştır. Bu gelişme ile birlikte konut üretimleri başta olmak üzere, gayrimenkul yatırımlarında firmalar daha profesyonel üretimlere yönelmiş ve daha kaliteli, lüks ve çevre – insan ilişkileri planlanmış gayrimenkul projeleri hayata geçirilmeye başlamıştır. Ülke genelinde büyük alışveriş merkezlerinin ve nitelikli konut projelerinin de uygulanmasıyla sektördeki hareketlilik artmıştır. Bu gelişmeler ile birlikte ülke genelinde ve özellikle metropol kentler uluslararası yatırımcılar için de önemli bir hal almıştır ve bu durumun da etkisi ile birlikte gayrimenkul fiyatları yükseliş yönünde etkilenmiştir.

Tüm bu gelişmelere karşın, 2008 yılı başında artan siyasi risklere ilave olarak küresel ekonomik krizin etkilerinin de ülkemizde de hissedilmeye başlaması ile birlikte, sektöre yönelen yabancı yatırımcıların daha temkinli bir tutuma bürünmesine neden olmuştur. Bu etkiler nedeni ile inşaat sektöründe gözlemlenen büyüme olumsuz etkilenmiş ve iç talepte de daralmaya neden olmuştur.

Dünya genelinde olumsuz etkileri hissedilen küresel finansal kriz sonrasında ekonomik büyümeyi destekleyici önlemler ve finansal sektöre sağlanan kamu destekleri gündeme gelmiştir. Bu önlemlerin de etkisi ile 2009 yılı ikinci yarısından itibaren sektörde toparlanma başlamış ve 2010 yılında da devam etmiştir. 2009 yılından 2012 yılına kadar olan dönemde gayrimenkul sektöründe en önemli büyümenin ticari gayrimenkullerde olduğu söylenebilir.

Ekonomik kriz sonrası oluşan bu görüntünün detayları incelendiğinde ise 2009 yılında özellikle yabancıların ciddi oranlarda artış gösteren AVM yatırımlarının sonraki yıllarda da artış eğilimiyle devam ettiği, 2012 yılı içerisinde ise ofis yatırımlarının önemli ölçüde ön plana çıktığı söylenebilir ancak 2012 yılının ikinci çeyreğinde büyüme hedeflerinde düşüşün daha belirgin olduğu görülmekle birlikte ekonomiyi soğutma önlemlerinden inşaat sektörü de etkilenmiş, inşaat sektöründeki büyüme 2012 yılının ikinci çeyreğinde durağan bir seyre girmiştir. Konut piyasasına bakıldığında bu yılın ikinci çeyreği konut satışları ve konut kredileri açısından düşüş yaşanan bir dönem olarak sınıflandırılabilir. Olmasına karşın ofis ve otel piyasası hareketli dönemler geçirmiş, alışveriş merkezi piyasasında ise sınırlı da olsa büyüme gözlemlenmiştir. Yılın üçüncü çeyreği için, genel olarak gayrimenkul yatırımlarında zayıflamadan bahsetmek mümkün iken, yılın sonuna doğru mevsimsel hareketlilikten bahsetmek mümkündür.

Ülke ekonomisindeki büyümedeki yavaşlama eğilimi 2012 yılında konut kredilerinde de aynı şekilde seyretmiştir. Buna karşın, takipteki konut kredilerinin oranı düşüş göstermiş olup, 2012 üçüncü çeyreğinde %0,82 ile son yılların en düşük oranına gerilemiştir. 2012 yılında düşük büyüme oranı kaydeden inşaat sektörü, 2013 yılında kentsel dönüşüm, mütakabiliyet ve orman vasfını yitirmiş arazilerin satışına ilişkin düzenlemeler gibi faktörler ile birlikte ciddi büyüme oranlarını görmüştür.

2012 yılı içerisinde gayrimenkul piyasasına etki eden en önemli faktörler olarak mütakabiliyet yasası, kentsel dönüşüm ve orman vasfını yitirmiş hazine arazilerinin satışı ile ilgili düzenlemeler sayılabilir. 18 Mayıs 2012 tarihinde karşılıklık (mütakabiliyet) ilkesinin kaldırılması yabancı yatırımcıların Türkiye'de gayrimenkul sektörüne eğiliminde olumlu yansımalar neden olmuştur. Bu düzenlemenin bir yansıması olarak da yabancıların ülkemizde konut yatırımlarına yönelim artışı, devamında ise özellikle 2013'te konut tipi ve konum olarak tercihlerin ön plana çıktığı, küçük alanlı marka projelerin üretilmesi olarak gözlemlenmiştir. Orman vasfını yitirmiş arazilerin satışı ve kentsel dönüşüm projelerinin ise gayrimenkul sektörüne katkısı yeni gayrimenkul geliştirme sahalarının açılması ve yeni yatırımlara olanak sağlaması olarak sıralanabilir.

2013 yılı, yerli yatırımcıların Türkiye'deki yatırımlarını artırdığı bir yıl olarak geçmiştir. Ticari gayrimenkullerden büyük çaplı el değiştirmelerin de görüldüğü yılda ofis piyasasında genel olarak yatırımcıların kendi kullanımlarına yönelik yapıları tercih ettiği söylenebilir. Bu dönemde perakende ticaret sektöründeki yatırımların yanı sıra sanayi ve lojistik piyasasının da hareketli olduğu gözlemlenmiştir. Bu yılda genel olarak olumlu ve pozitif bir seyir izleyen gayrimenkul sektöründe en göze çarpan piyasa ise konut piyasası olmuştur. Bunu tetikleyen önemli bir faktör de yıl içerisinde konut kredisi faizlerinin son yıllardaki en düşük seviyelere inmesi olarak göze çarpmaktadır. Bu yılın ilk yarısındaki gelişmeler konut kredi hacimlerinde artış ve kredilerin yeniden yapılandırılması şeklinde ön planda iken yılın ikinci yarısı aynı performansı gösterememiş, konut kredisindeki faiz artışlarının da etkisiyle yıl sonunda aynı seyrini koruyamamıştır. Özellikle son yıllarda önemli bir aktör olarak göze çarpan yabancı yatırımcıların 2013 yılı yatırımlarının bir önceki yıla göre daha düşük düzeyde kaldığı da söylenebilir.

2013 yılında göze çarpan bir yenilik de konutlarda uygulanacak KDV oranlarına ilişkin olmuştur. Net 150 m²'den küçük konutlarda KDV oranı %1 iken 01.01.2013 tarihinden sonra ruhsat alan yapılarda, arsa emlak vergi değerine göre %1, %8 veya %18 olarak düzenlenmesine ilişkin koşullar getirilmiştir. Kentsel dönüşüm projeleri bu düzenlemeden muaf tutulmuştur. Yine 2013 yılındaki önemli bir gelişme olarak da planlı alanlar tip imar yönetmeliği düzenlemesi sayılabilir. Bu yönetmeliğin daha sonra 03.07.2017 ve 30113 sayılı Resmi Gazetede Planlı Alanlar Yönetmeliği olarak güncel halinin yayımlandığını görüyoruz.

2014 yılından itibaren kendini hissettiren kentsel dönüşüm projeleri, bankalar tarafından finanse edilmeye başlanmış ve gayrimenkul ve inşaat sektörü bununla birlikte, kendisine, yeni bir alan oluşturmıştır. 2014 yılının en önemli gelişmelerinden bir tanesi de yıl ortasına doğru yayımlanan 6537 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun olarak sayılabilir. Bu kanun ile tarımsal alanların el değiştirmelerinde çeşitli kısıtlılıklar getirilmiştir.

2014 yılında bir önceki yıla göre belirgin bir artış göstermeyen (%1'in altında) konut satışları, 2015 yılında, %1'in altında görülen konut kredisi faizleri ile birlikte, bir önceki yıla göre %10'un üzerinde artış göstermiştir. 2016 ve 2017 yıllarında da bir önceki yıla göre %4 ve %5 oranında konut satışlarında artışlar görülmüştür. Özellikle 2016 yılından sonra konut piyasasında bir daralma endişesi yaşanmış olsa da, hem teşvikler, hem de geliştiriciler tarafından sunulan kampanyalar bu etkiyi bir miktar sınırlamıştır. Buna bağlı olarak konut satış oranlarında %10'a varan oranlar yakalanmasa da pozitif göstergeler devamlılığını sürdürmüştür.

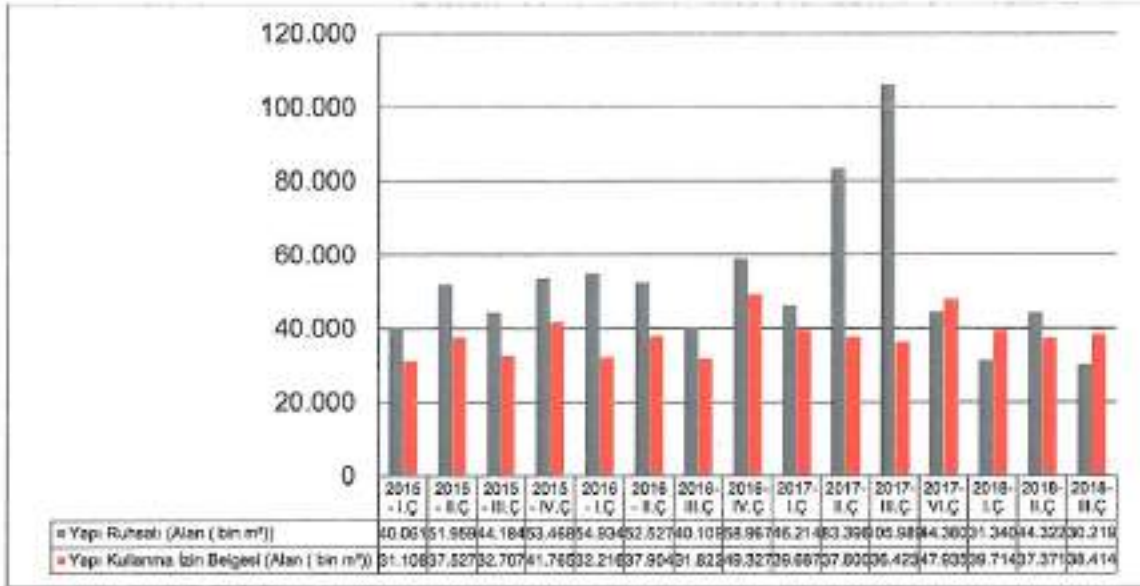
2018 yılında konut satışlarındaki artışı olumlu etkilemesi için yılın son çeyreğine kadar geçerli olan KDV ve tapu harçlarındaki indirimin yanı sıra yıl ortasında kamu bankalarının öncülük ettiği birkaç banka tarafından konut kredilerinde, belirli süre de olsa, önemli ölçüde faiz indirimleri yaşanmıştır. Faiz indirim süreci sınırlı olmasına karşın yıl ortasında bir önceki yılın aynı ayına göre %20'leri aşan konut satış artış oranları ile karşılaşılmıştır. KDV indirimleri ve tapu harçlarındaki indirimlerin konut satışlarına kayda değer yansıması olmamıştır.

2018 yılında alınan önemli bir karar da "İmar Barışı" uygulamasıdır. Türkiye'de yasal izinleri olmayan veya yasal izinlere aykırı yapılan çok fazla yapı bulunduğu bilinmektedir. Bu nedenle hükümet, yasalara aykırı olan yapılarını ve aykırılıklarını bildiren ve buna bağlı olarak da belirli bir tutar

90.

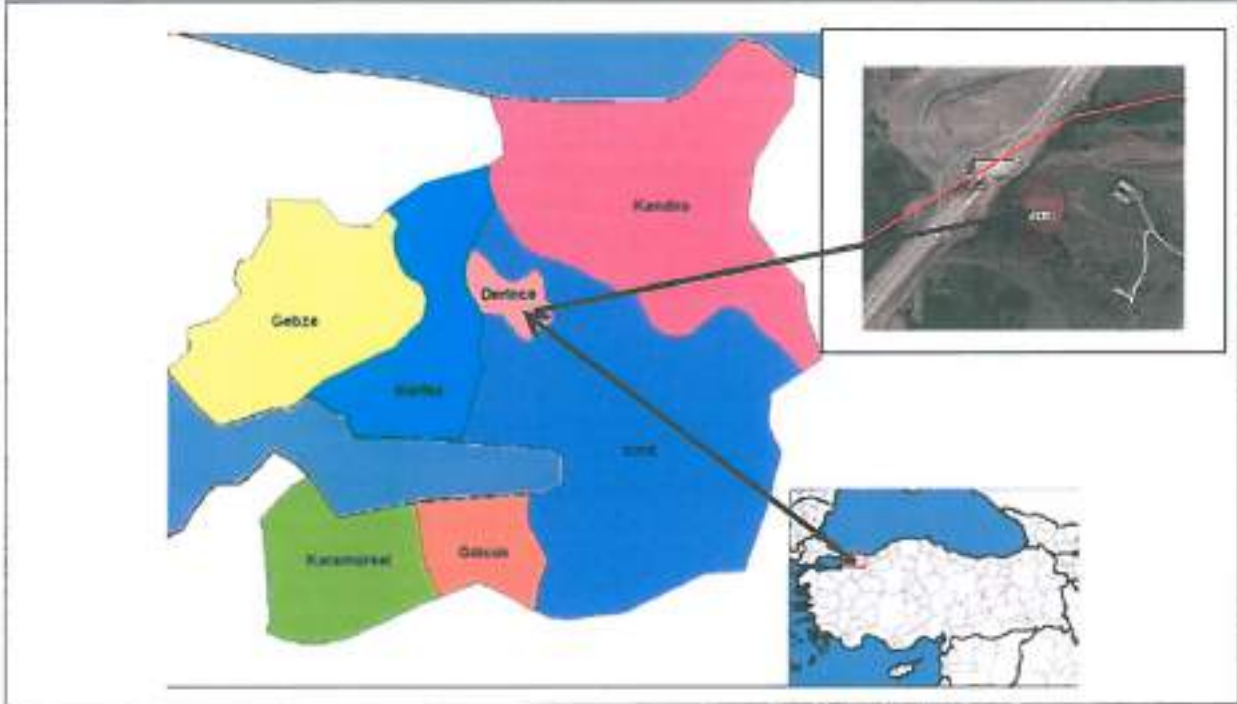

ödeyen kişilerin taşınmazları için yapı kayıt belgesi oluşturacak ve yapıları kayıt altına alacaktır. Açıklanan bilgilere göre 13 milyon civarında taşınmaz için bu tür yasala aykırı durumların söz konusu olduğu tahmin edilmekte ve bu uygulama ile kamu için önemli bir gelir beklenmektedir.

Yapı İzin İstatistikleri (Kaynak: TÜİK)

TÜİK tarafından açıklanan yapı izin istatistiklerine bakıldığında 2013 yılındaki yapı ruhsatı alanının 2014 yılının aynı döneminde aşıldığı, ancak 2015 yılında ise tekrar 2013 yılındaki alanlara yakın alanların olduğu görülmektedir. 2016 yılında ise 2015 yılını aştığı ve bu artışın %7,35 oranında olduğu görülmektedir. 2017 yılının ilk çeyreği ile 2016 yılının ilk çeyreği arasında düşüş gözlenmiş, ancak 2017 yılının ikinci ve üçüncü çeyreği arasında belirgin artış gözlenmiştir. 2017 dördüncü çeyreğinde ruhsat alanında %64,6 oranında düşüş gözlenmiş, aynı çeyrekte yapı kullanma izin belgesi alanında %31,2 artış olduğu görülmüştür. 2018 yılının üç çeyreğinde ruhsat alanında bir önceki yıla göre %55,10 azalış gözlenmiş, aynı çeyrekte yapı kullanma izin belgesi alanında %1,60 azalış tespit edilmiştir.

KOCAELİ İLİ BÖLGESEL ANALİZİ**Kocaeli İli**

Kocaeli, Türkiye'nin en büyük sanayi ve ticaret şehirlerinden biridir. İstanbul ve Bursa ilinden sonra Marmara Bölgesi'nin üçüncü en büyük ilidir.

Kocaeli, Marmara Bölgesi'nin Çatalca-Kocaeli Bölümü'nde, 29 derece 22 dakika-30 derece 21 dakika doğu boylamı, 40 derece 31 dakika – 41 derece 13 dakika kuzey enlemi arasında yer alır. Doğu ve güneydoğuda Sakarya, güneyde Bursa illeri, batıda Yalova ili, İzmit Körfezi, Marmara Denizi ve İstanbul ili, kuzeyde de Karadeniz ile çevrilidir. İl merkezi İzmit'in doğusundan geçen 30° doğu boylamı Türkiye saati için esas kabul edilir.

Kocaeli ilinin yüzölçümü 3.397 km²'dir. Asya ile Avrupa'yı birleştiren önemli bir yol kavşağında bulunmaktadır. Doğal bir liman olan İzmit Körfezi, işlek bir denizyoludur. İlin kuzeybatı yüzündeki İstanbul il sınırı, Gebze ile İstanbul arasında akan Kemiklidere'nin doğusundan geçmektedir. Güneybatıda İstanbul-Kocaeli sınırı İzmit Körfezi'nin karşı kıyısında Yalova topraklarıyla son bulmaktadır. Bursa sınırını, Samanlı Dağları'nın tepelerinden geçen hat oluşturur. Güneydoğuda bu sınır Maşukiye'nin hemen yanındaki Sapanca Gölü kıyısında Sakarya iline dayanmaktadır.

Kocaeli bir sanayi kenti olarak GSYİH'nin yaklaşık yüzde 70'inin sanayi sektörünün oluşturduğu bir bölgedir ve ilde Sanayi Odası'na bağlı yaklaşık bin 300 sanayi kuruluşu faaliyet göstermektedir. Bu sanayi kuruluşları ağırlıklı olarak Gebze, İzmit ve Körfez ilçelerinde toplanmıştır. Ülkemizin en büyük 100 sanayi kuruluşunun 18'i Kocaeli'de bulunmaktadır. Kocaeli ilinde 14 adet Organize Sanayi Sitesi mevcuttur (1. Alikahya Organize Sanayi Bölgesi, 2. Arslanbey Organize Sanayi Bölgesi, 3. Asım Kibar Organize Sanayi Bölgesi, 4. Dilovası Organize Sanayi Bölgesi, 5. Gebze Güzeller Organize Sanayi Bölgesi, 6. Gebze Kömürcüler Organize Sanayi Bölgesi, 7. Gebze Organize Sanayi Bölgesi (GOSB), 8. Gebze Plastikçiler Organize Sanayi Bölgesi (GPOSB), 9. Gebze V. (Kimya) İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, 10. Gebze VI. (İMES) Makine İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, 11. Makine İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, 12. Taşıt Araçları Otomotiv Yan Sanayi Organize Sanayi Bölgesi (TOSB), 13. Kocaeli Dilovası (Köseler) İslah Organize Sanayi Bölgesi, 14. Kandıra Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi).

2017 sonu itibarıyla Kocaeli'de faal 6 tane küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Söz konusu küçük sanayi sitelerinde toplamda 2.597 işyeri yer almakta olup; burada 19.040 kişi istihdam edilmektedir. İstanbul Sanayi Odası tarafından 2017 yılında yapılan sıralamada 500 büyük sanayi kuruluşunun 82'si Kocaeli'de faaliyet göstermektedir. Bunların 35'nin merkezi de Kocaeli'de bulunmaktadır.

TÜPRAŞ, Hyundai Assan, Ford Otosan, Honda, Anadolu Isuzu, Pirelli, Goodyear, Pakmaya, Aygaz, Milangaz, Petrol Ofisi, Kordsa, Çelikkord, Nuh Çimento, Marshall, Polisan, ÇBS, Mannesman Boru gibi önemli fabrikalar bu kentte faaliyet göstermektedir. Kocaeli'nin imalat sanayi açısından ülke içindeki ve dış ticaretteki payı ise yüzde 13'tür. Kocaeli'nde faaliyet gösteren önemli sektörlerin Türkiye içindeki payı incelendiğinde yüzde 28 ile kimya sanayi birinci sırada yer almaktadır. Bunu sırasıyla metal eşya, otomotiv, makine ve taş ile toprağa dayalı sanayi izlemektedir. Ülke genelinde tüketilen toplam elektrik enerjisinin yaklaşık yüzde 10'u Kocaeli sanayisi tarafından değerlendirilmektedir.

Kocaeli'nin sanayileşmesinde en önemli etken, tüm ulaşım imkanlarına sahip olmasıdır. Kara ve demiryolu ağları ile yapılan taşımacılık özellikle Avrupa ve Ortadoğu'ya yapılmakta olup, limanlar ile yapılan deniz taşımacılığı da önemli bir boyuta ulaşmıştır. İstanbul ve Bursa gibi önemli ticaret ve sanayi merkezlerine yakınlığı, yatırımlar açısından Kocaeli'yi öncelikli kılmaktadır. Kocaeli'nin şehir merkezi İzmit'in İstanbul'a uzaklığı 85 km'dir.

İstanbul'un batı yakasında bulunan Atatürk Havalimanı ve doğusunda faaliyet gösteren hemen yakınındaki Sabiha Gökçen Havalimanı ile dünyaya açılan Kocaeli, Ankara'ya da TEM otoyolu ile bağlıdır. Uluslararası İstanbul Atatürk Havalimanı şehre 90 km. mesafededir. Şehir, ayrıca, Uluslararası Sabiha Gökçen Havalimanı'na 50 km. mesafededir. 5'i kamu limanı (Derince ve Yarımca) olmak üzere ve 35 özel iskele ile deniz ulaşımı imkanları açısından oldukça büyük bir avantaja sahiptir.

Körfez kıyılarıyla Karadeniz kıyısında ılıman, dağlık kesimlerde daha sert bir iklim hüküm sürer. Kocaeli ikliminin, Akdeniz iklimi ile Karadeniz iklimi arasında bir geçiş oluşturduğu söylenebilir. İl merkezinde yazlar sıcak ve az yağışlı, kışlar yağışlı, zaman zaman karlı ve soğuk geçer. Kocaeli'nin Karadeniz'e bakan kıyıları ile İzmit Körfezi'ne bakan kıyılarının iklimi arasında bazı farklılıklar göze çarpar. Yazın körfez kıyılarında bazen bunaltıcı sıcaklar yaşanırken Karadeniz kıyıları daha serindir.

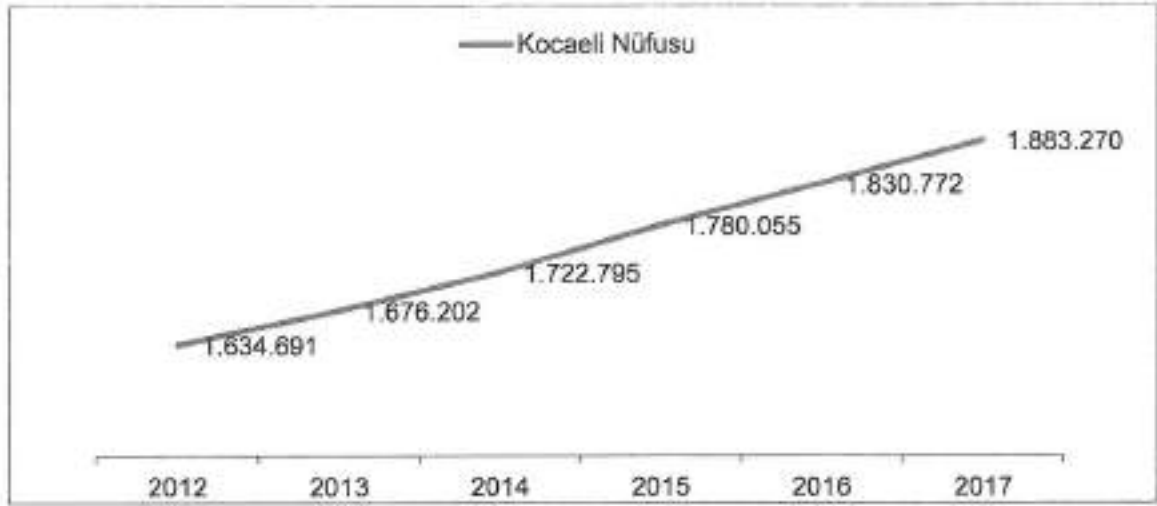
(Kaynak: Kocaeli Belediyesi, erişim tarihi: 18.12.2018)

Yüzölçümü 3.397 km² olan Kocaeli'nin nüfusu 2017 yılına göre 1.883.270 kişidir. Bu nüfus, 953.145 erkek ve 930.125 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise %50,61 erkek, %49,39 kadındır. Yoğunluğun en fazla olduğu ilçe: 368.278 kişi ile Gebze'dir. İlde, 2017 yılı için, yıllık nüfus artış oranı %2,87 olmuştur. 12 belediyesi, 484 mahallesi bulunmaktadır.

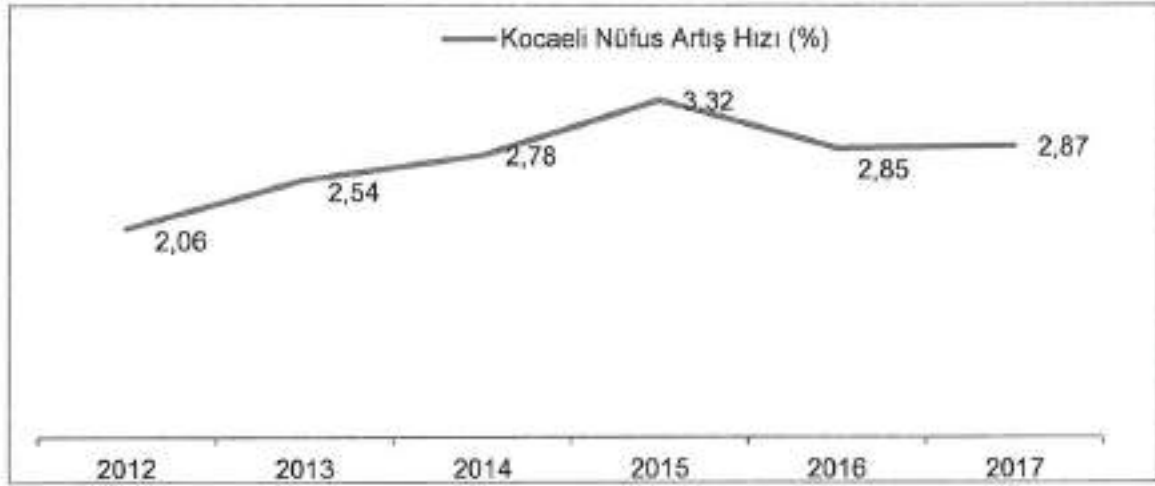
Yıllara Göre Kocaeli Nüfusu

Yıl	Kocaeli Nüfusu	Erkek	Kadın
2017	1.883.270	953.145	930.125
2016	1.830.772	927.157	903.615
2015	1.780.055	901.860	878.195
2014	1.722.795	872.403	850.392
2013	1.676.202	849.465	826.737
2012	1.634.691	828.071	806.620

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

Kocaeli İli 2017 Verilerine Göre Yaş Gruplarına Göre Nüfus Dağılımı

Yaş Grubu	Nüfus	Nüfus Yüzdesi (%)
0-4 Yaş	155.543	%8,26
5-9 Yaş	147.834	%7,85
10-14 Yaş	138.800	%7,37
15-19 Yaş	142.270	%7,55
20-24 Yaş	141.993	%7,54
25-29 Yaş	157.200	%8,35
30-34 Yaş	166.206	%8,83
35-39 Yaş	173.237	%9,20
40-44 Yaş	145.429	%7,72

45-49 Yaş	119.705	%6,38
50-54 Yaş	106.644	%5,66
55-59 Yaş	87.442	%4,64
60-64 Yaş	72.342	%3,84
65-69 Yaş	50.480	%2,68
70-74 Yaş	33.216	%1,76
75-79 Yaş	22.132	%1,18
80-84 Yaş	13.316	%0,71
85-89 Yaş	7.003	%0,37
90+ Yaş	2.478	%0,13

Kaynak: TÜİK

2017 yılı TÜİK verilerine göre Kocaeli’nde okuma yazma bilen 1 milyon 641 bin 839 kişi olurken, erkeklerde okuma yazma bilen sayısı 844 bin 270 kişi, kadınlarda ise 797 bin 569 kişidir. Kocaeli’de okuma yazma bilmeyen kişi sayısı toplamda 38 bin 30 olurken, erkeklerde okuma yazma bilmeyen sayısı 5 bin 341 kişi, kadınlarda ise 32 bin 689 kişidir. 2017 yılında Kocaeli’de okuma yazma bilenlerin oranı toplamda yüzde 97,74, erkeklerde yüzde 99,37, kadınlarda yüzde 96,06’dır. Kocaeli ilinde okuma yazma bilmeyenlerin oranı toplamda yüzde 2,26 olurken, erkeklerde yüzde 0,63, kadınlarda ise yüzde 3,94’tür.

Türkiye ortalamasına bakıldığında 2017 yılı TÜİK verilerine göre hane halkı ortalama büyüklüğü 3,40 iken Kocaeli’de ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,50’dir.

TÜİK 2017 yılı verilerine göre Türkiye genelinde olduğu gibi alan olarak en çok üretim yapılması planlanan inşaat dalı konut üretimi olarak göze çarpmaktadır.

Yapı Ruhsatlarına Göre Yapılacak Yeni ve İlave Yapılar, 2017		Türkiye		
		Bina Sayısı	Yüzölçümü (m²)	Daire Sayısı
İkamet Amaçlı Binalar	Bir daireli binalar	25.377	5.702.184	25.377
	İki ve daha fazla daireli binalar	112.332	215.100.367	1.334.349
	Halka açık ikamet yerleri	295	1.224.999	20
	TOPLAM	138.004	222.027.550	1.359.746
İkamet Amaçlı Binalar Dışındaki Binalar	Otel vb. binalar	1.362	3.720.919	-
	Ofis (işyeri) binaları	3.815	11.759.683	3.301
	Toptan ve perakende ticaret binaları	3.612	6.749.717	3.500
	Trafik ve iletişim binaları	513	2.000.609	6
	Sanayi binaları ve depolar	4.376	8.510.484	170
	Kamu, eğlence, eğitim, sağlık binaları	2.811	15.606.671	15
	İkamet amaçlı binalar dışındaki diğer binalar	5.369	9.583.335	382
	TOPLAM	21.858	57.931.418	7.374
GENEL TOPLAM		159.862	279.958.968	1.367.120
		Kocaeli		
GENEL TOPLAM		5.671	6.543.333	33.356
		3,55%	2,34%	2,44%

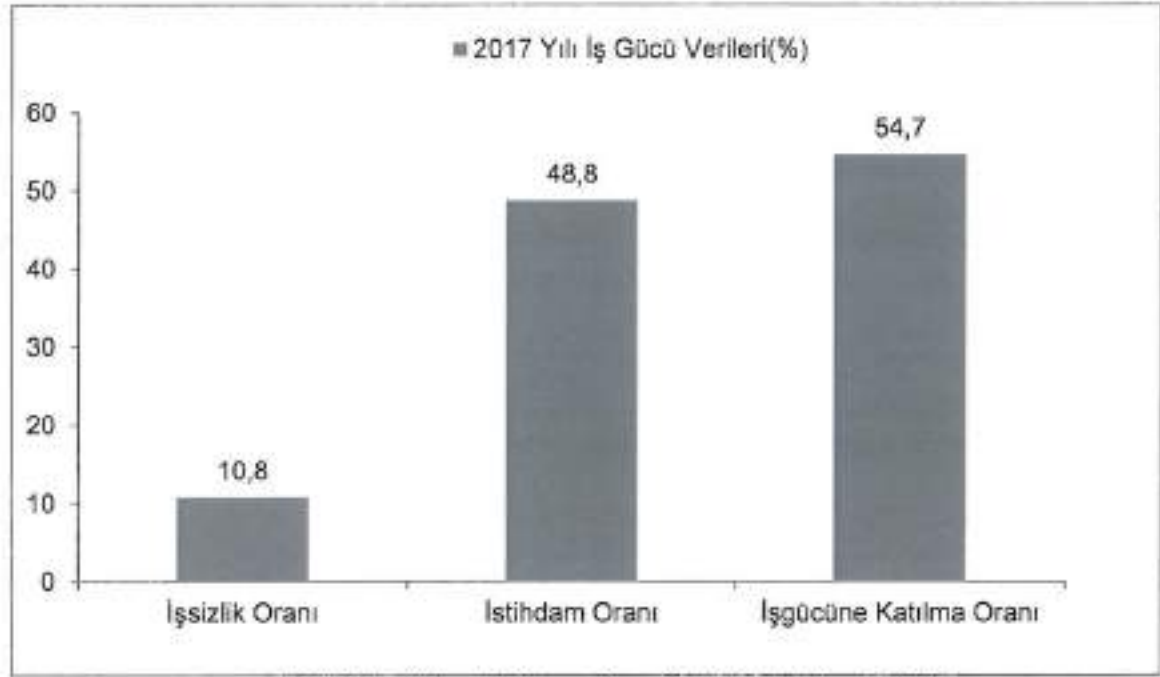
Kaynak: TÜİK

Yapı Kullanma İzin Belgelerine Göre Tamamen veya Kısmen Bitmiş Yeni ve İlave Yapılar, 2017		Türkiye		
		Bina Sayısı	Yüzölçümü (m ²)	Daire Sayısı
İkamet Amaçlı Binalar	Bir daireli binalar	19.635	4.346.640	19.635
	İki ve daha fazla daireli binalar	83.159	121.750.947	800.616
	Halka açık ikamet yerleri	318	1.488.281	3
	TOPLAM	103.112	127.585.868	820.254
İkamet Amaçlı Binalar	Otel vb. binalar	816	2.624.574	3
	Ofis (işyeri) binaları	2.422	6.656.902	562
	Toptan ve perakende ticaret binaları	4.450	8.413.676	2.369
	Trafik ve iletişim binaları	153	612.732	-
Dışındaki Binalar	Sanayi binaları ve depolar	2.752	4.922.279	44
	Kamu, eğlence, eğitim, sağlık binaları	1.369	8.398.627	25
	İkamet amaçlı binalar dışındaki diğer binalar	2.226	2.431.026	181
	TOPLAM	14.188	34.059.816	3.184
GENEL TOPLAM		117.300	161.645.684	823.438
GENEL TOPLAM		4.145	4.288.907	21.241
		3,53%	2,65%	2,58%

Kaynak: TÜİK

Kocaeli'nin içinde bulunduğu TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) bölgesinde 2017 yılında işsizlik oranı yüzde 10,8 olmuştur. Ülkenin en önemli sanayi kentlerinden birini barındıran bu bölgedeki işsizlik oranının, ülke ortalamasının sadece 0,1 puan altında olması dikkat çekmektedir. TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) bölgesinde istihdam oranı ise % 48,8, iş gücüne katılma oranı ise bu bölgelerde %54,7 seviyesindedir.

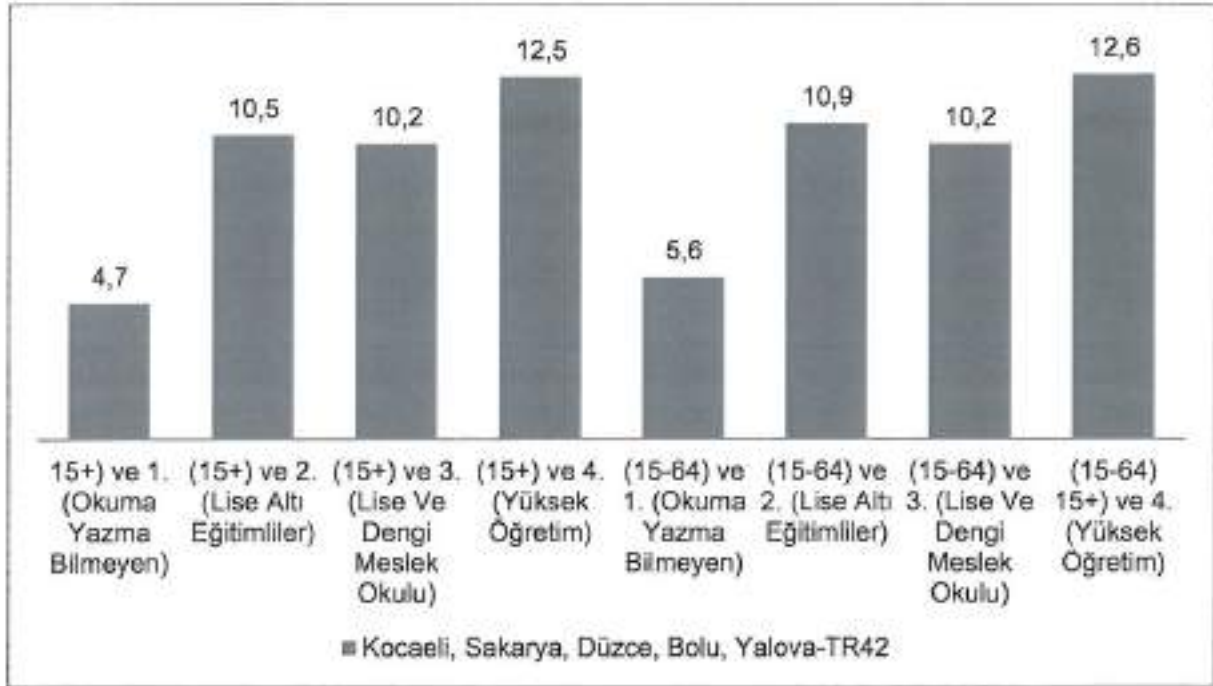
TR42(Düzce2-Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) / Kaynak: TÜİK

TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) bölgesinde istihdam edilenlerin sayısı 2017 yılında, bir önceki yıla göre 83.000 kişi artarak 1.386.000 kişi olmuştur. 2017 yılında TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) bölgesinde, tarım sektöründe çalışan sayısı 207.000 kişi, sanayi sektöründe 509.000 kişi, hizmet sektöründe ise istihdam edilenlerin sayısı 670.000 kişi olmuştur. İstihdam edilenlerin %14,90'nını tarım, %36,70'ini sanayi, %48,30'u ise hizmetler sektöründe yer almaktadır.

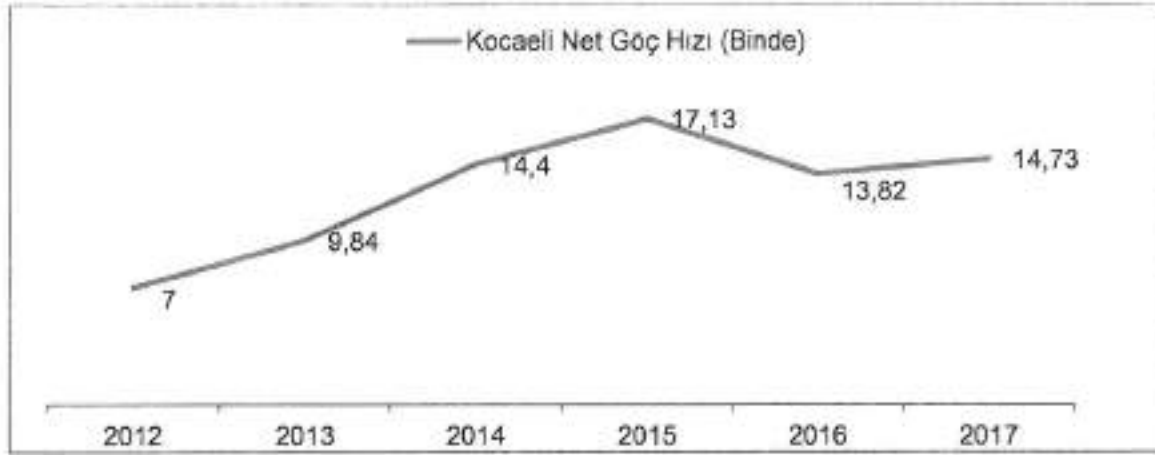
2017 Yılı Kocaeli İşsizlik Oranları

	İşsizlik Oranı (%)
(15+) ve 1. (Okuma Yazma Bilmeyen)	4,7
(15+) ve 2. (Lise Altı Eğitimliler)	10,5
(15+) ve 3. (Lise Ve Dengi Meslek Okulu)	10,2
(15+) ve 4. (Yüksek Öğretim)	12,5
(15-64) ve 1. (Okuma Yazma Bilmeyen)	5,6
(15-64) ve 2. (Lise Altı Eğitimliler)	10,9
(15-64) ve 3. (Lise Ve Dengi Meslek Okulu)	10,2
(15-64) 15+) ve 4. (Yüksek Öğretim)	12,6

Kaynak: TÜİK

Kocaeli ili net göç rakamlarına bakıldığında 2008 yılından sonra bir artış gözlemlenmiş olsa da 2012 – 2013 yıllarında ölçülen net göç rakamının oldukça düşük düzeyde olduğu, ancak sonraki yıllarda bu oranin yeniden artışa geçtiği görülmektedir. Özellikle 2015-2016 yılları arasında düşüş oranı oldukça yüksektir. 2017 yılında Kocaeli ili 87.796 aldığı göç nüfusu olup 60.258 verdiği göç sayıdır. Bu veriler ışığında net göç 27.538 kişi olup net göç hızı binde 14,73'tür.

Kaynak: TÜİK

Tüm belde ve köylerin büyükşehir kapsamına alınması ile şehrin %100'ü kent merkezinde ikamet etmektedir. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Gebze, İzmit, Darıca, Körfez'dir. Nüfus bakımından en küçük ilçe Dilovası'dır. Kocaeli'nde 12 ilçe bulunmaktadır. 12 ilçede toplam 484 mahalle bulunmaktadır.

2017 Verilerine Göre Nüfusun En Yoğun Olduğu İlçeler

İlçe	İlçe Nüfusu	Nüfus Yüzdesi (%)
Gebze	368.278	19,56
İzmit	360.409	19,14
Darıca	198.153	10,52
Körfez	162.230	8,61
Gölcük	161.117	8,56
Darıca	140.800	7,48
Çayirova	128.135	6,80
Kartepe	115.680	6,14
Başiskele	93.988	4,99
Karamürsel	56.404	3,00
Kandıra	50.413	2,68
Dilovası	47.663	2,53

Kaynak: TÜİK

2017 yılı TÜİK nüfus verilerine göre Kocaeli ilinde nüfus artışı bir önceki yıla göre %2,87 olmuştur. Nüfus artışı konut ihtiyacının artışına neden olmaktadır. TÜİK konut satış verilerine göre 2017 yılında Kocaeli'de toplam 38.898 adet konut satışı gerçekleşmiştir. 2018 yılında Ocak-Ekim aylarında ise toplam 30.365 olarak gerçekleşmiştir.

Kocaeli İli Konut Satış İstatistikleri, 2017

Dönem	İpotekli Satışlar	Diğer Satışlar	Toplam Satışlar
Ocak, 2017	1.053	1.582	2.635
Şubat, 2017	1.130	1.681	2.811
Mart, 2017	1.657	2.212	3.869
Nisan, 2017	1.318	2.012	3.330
Mayıs 2017	1.344	2.001	3.345
Haziran 2017	1.153	1.712	2.865
Temmuz 2017	1.131	2.014	3.145
Ağustos 2017	1.138	1.888	3.026
Eylül 2017	1.237	2.297	3.534
Ekim 2017	1.118	2.115	3.233
Kasım 2017	1.178	2.209	3.387
Aralık 2017	1.006	2.712	3.718
Toplam, 2017	14.463	24.435	38.898
Ocak, 2018	875	1.970	2.845
Şubat, 2018	854	1.852	2.706
Mart, 2018	977	2.167	3.144
Nisan, 2018	756	1.968	2.724
Mayıs 2018	1.118	2.170	3.288
Haziran 2018	1.334	1.761	3.095
Temmuz 2018	833	2.316	3.149
Ağustos 2018	342	2.228	2.570
Eylül 2018	278	2.866	3.144
Ekim 2018	212	3.288	3.500

Kaynak: TÜİK

2018 Ekim ayında toplam 3.500 konut satışı gerçekleşmiştir. Toplam satışların %6,06'sı ipotekli satışlar, %93,94'ü diğer satış olarak gerçekleşmiştir. İpotekli satışlar bir önceki yılın aynı ayına ve 2018 Eylül ayına göre düşüş göstermiş olup toplam konut satışı bir önceki yılın aynı ayına ve 2018 Eylül ayına göre yükseliş göstermiştir.

Kocaeli'deki genç nüfus sayısının büyük illere yakın konumda yer alması ve sanayi kenti olmasına rağmen Üniversite sayısı çevre bölgelere nazaran düşüktür. İl genelinde 2 adet Üniversite yer almaktadır.

Kocaeli Üniversiteler, 2018

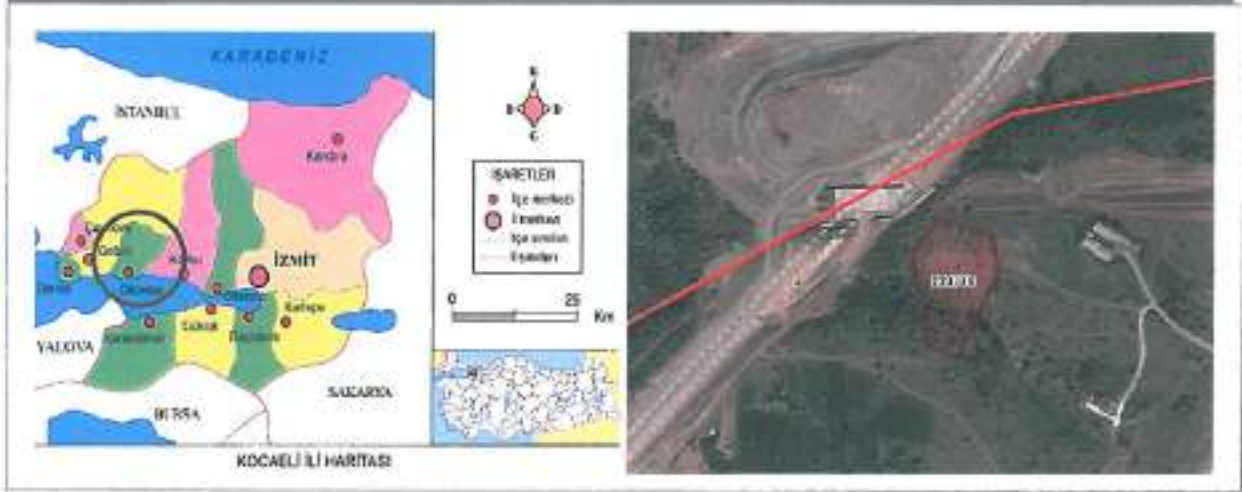
1	Gebze Teknik Üniversitesi
2	Kocaeli Üniversitesi

Kaynak: yok.gov.tr

TAŞINMAZIN YER ALDIĞI BÖLGE ANALİZİ

DİLOVASI İLÇESİ

İlçe Haritası

Dilovası İlçesi, 22 Mart 2008 Tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5747 sayılı kanun ile kurulmuştur. İlçenin sınırları, Dilovası beldesi merkez olmak üzere Tavşancılı İlk kademe belediyesinin mahalleleri ile birlikte birleşmesi, Tepecik, Çerkeşli, Köşeler ve Demirciler köylerinin bağlanması ile belirlenmiştir.

Kocaeli ilinin kuzeybatısında yer alan, sanayinin meydana getirdiği tüm olumsuzluklara rağmen denizin, yeşilin ve sanayinin iç içe olduğu bir ilçedir. Kuzeyi ve batısı Gebze ilçesi, doğusu Körfez ilçesi, güneyi İzmit Körfezi ile çevrilidir. Dilovası ilçesi, Gebze'ye 8 km., İzmit'e 35 km. uzaklıktadır. Tavşanlı deresi de denilen Dilderesi yaklaşık 12 km. uzunluğunda olup Dilovası sınırları içinden geçerek İzmit Körfezine dökülür. Üç tepenin arasındaki bir ovada yer alan Dilovası, adını da doğrudan doğruya bu ovadan almaktadır.

Kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadi tabanına oturmuş olan sanayi tesisleri İzmit, İstanbul hatta Türkiye'nin önemli tesislerindendir. Ulaşım imkanlarının, ticaret merkezleri ile her yönden bağlantı kurmaya uygun olması ilçede endüstrinin hızla gelişmesine sebep olmuştur. İlçe, içinde barındırdığı büyük, küçük sanayi tesisleri ile adını Türkiye'ye duyurmuş bu itibarla hızla göç aldığı için köy statüsünde gelişime cevap verememiş ve 1987 yılında Dilovası Belde Belediyesi kurulmuştur. Dilovası düzlüğünün dolması sonucu ilçe, kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı yönüne doğru gelişirken batıda Gebze ilçesi'ne doğru da genişlemektedir. Anadolu yakasını Avrupa yakasına bağlayan deniz, kara ve demiryolları ilçeden geçmektedir. Ayrıca Türkiye'nin önemli deniz limanları (9 adet) Dilovası ilçesi'nde olup Sabiha Gökçen Havalimanı'na 30 km. mesafede bulunmaktadır.

(Kaynak: Dilovası Belediyesi)

SD, [Signature], [Signature]

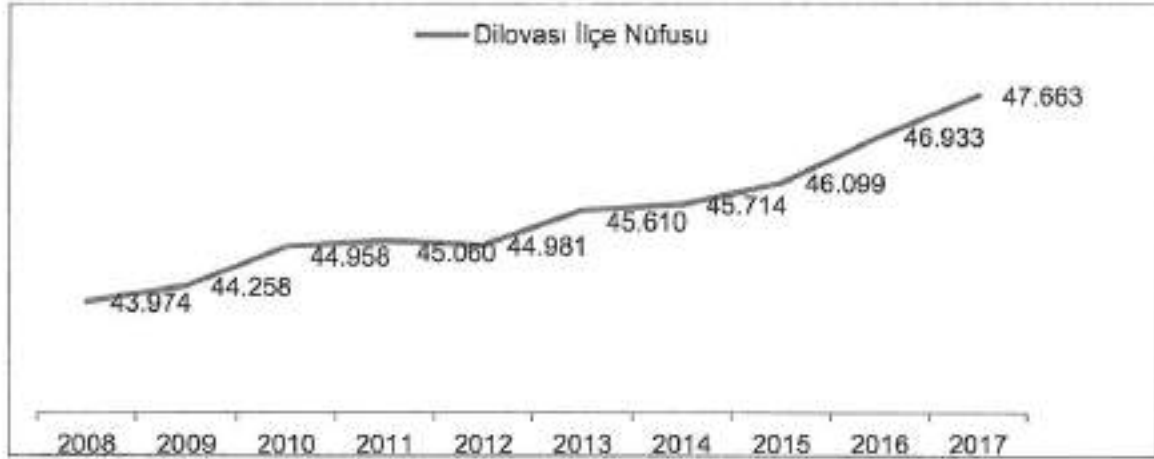

Dilova İlçesi'nin nüfusu 2017 yılına göre 47.663 kişidir. Bu nüfus, 24.453 erkek ve 23.210 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise %51,30 erkek, %48,70 kadındır. İlçe sınırlarına bağlı 12 adet mahalle bulunmaktadır.

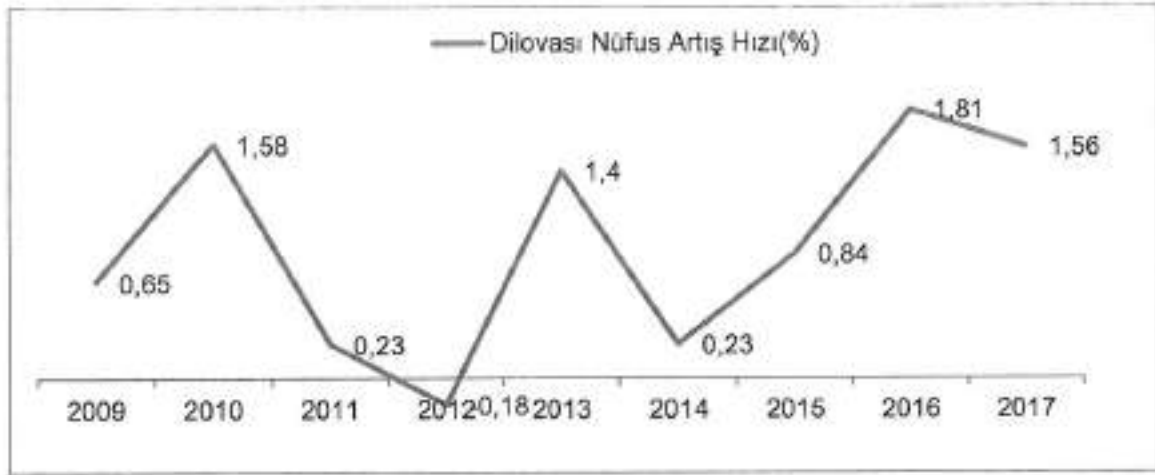
Yıllara Göre Dilovası İlçesi Nüfusu

Yıl	İlçe Nüfusu	Erkek	Kadın
2017	47.663	24.453	23.210
2016	46.933	24.106	22.827
2015	46.099	23.628	22.471
2014	45.714	23.464	22.250
2013	45.610	23.469	22.141
2012	44.981	23.012	21.969
2011	45.060	23.008	22.052
2010	44.958	22.992	21.966
2009	44.258	22.725	21.533
2008	43.974	22.486	21.488

Kaynak: TÜİK

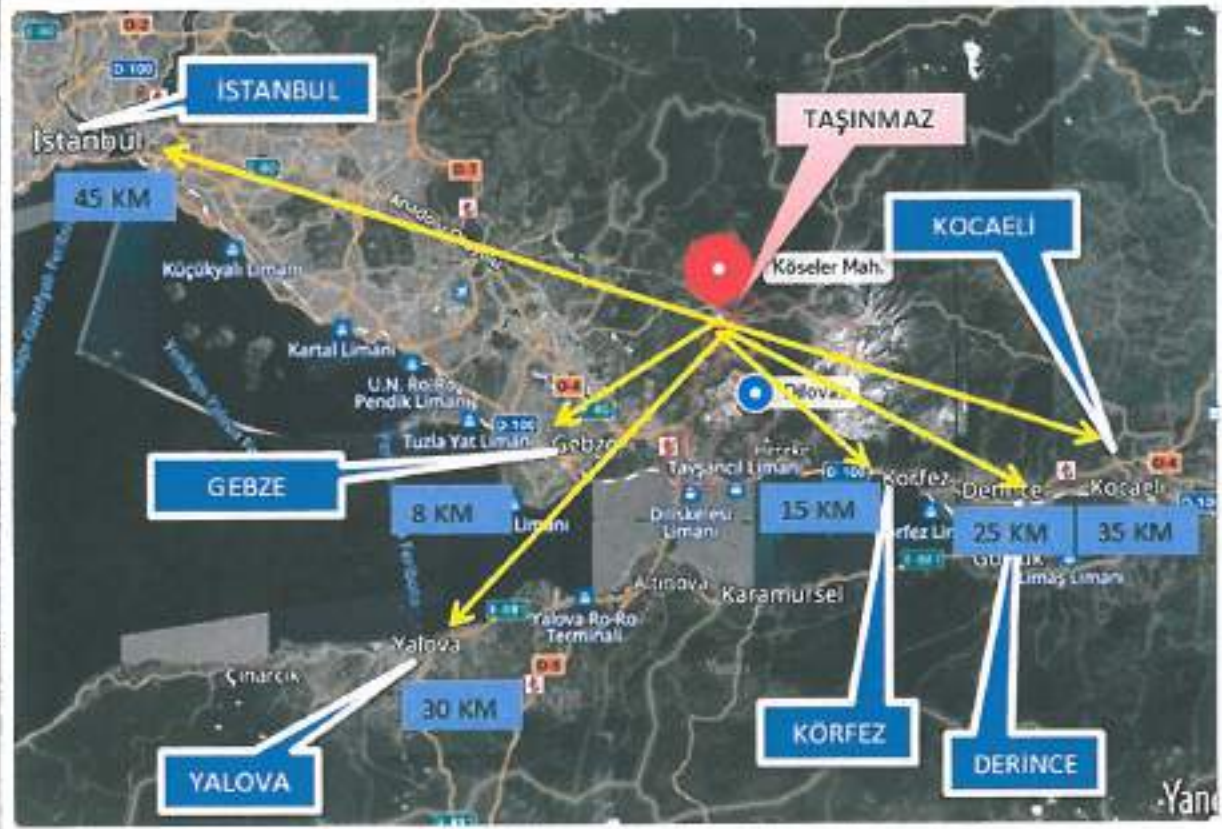
Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

TAŞINMAZIN KONUMLANDIĞI BÖLGE

Taşınmazın Konumlandığı Bölge

GENEL BİLGİLER VE YAKIN ÇEVRE ANALİZİ

Değerleme çalışmasına konu taşınmazın yer aldığı bölge, genel olarak ilçenin henüz yapılaşma anlamında aşama kaydetmemiş bir bölgedir. Bölgede imar planı çalışmalarının devam etmesi ve bölge genelinin henüz imarsız arazilerden oluşması gelişim açısından sürecin devam ettiği ve devam edeceğinin göstergesidir. Boş arazilerin çoğunlukta olduğu alanda, yapılaşmanın yoğun bir şekilde başlamamasından ötürü belirli bir nüfus yoğunluğu sağlanamamıştır.

Taşınmazın yakın çevresi sanayi bölgesi olarak gelişim göstermiştir. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadi tabanına oturmuş olan sanayi tesisleri İzmit, İstanbul ve Türkiye'nin önemli tesislerindendir. Ulaşım imkanlarının, ticaret merkezleri ile her yönden bağlantı kurmaya uygun olması, ilçede endüstrinin hızla gelişmesine sebep olmuştur. İlçe, içinde barındırdığı büyüklü, küçüklü sanayi tesisleri ile adını Türkiye'ye duyurmuştur. Anadolu Otoyolu ve D 100 Karayolu ile bağlantılarının yakın olması ve güneyde Diliskelesi Limanı'na doğrudan ulaşım sağlanması bölgenin sanayi açısından tercih edilebilirliğini yüksek tutmaktadır.

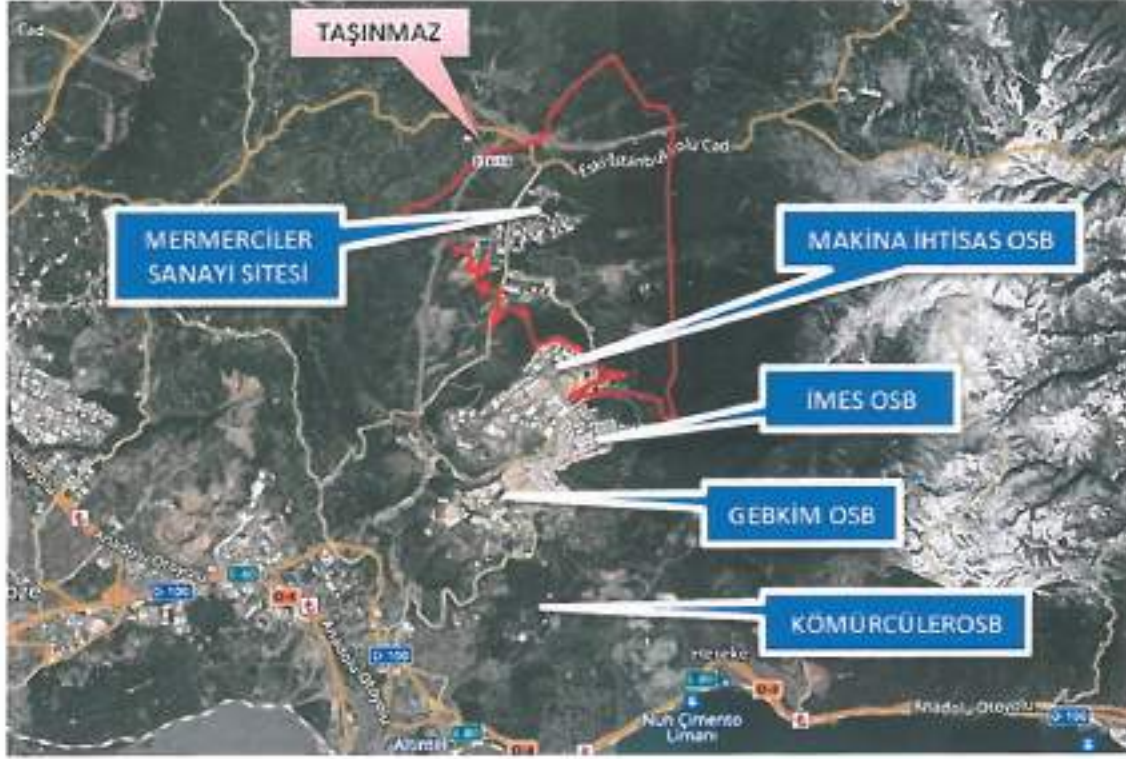
Dilovası Organize Sanayi Bölgesi yaklaşık 822 hektarlık alanı kapsamaktadır. Bölgenin kuzey ve doğudan D-100 Karayolu ve Çerkeşli Köyü Mevkii'nde orman sahası ile batısında TEM bağlantısı, demiryolu taşımacılığına uygun bağlantıları, özellikle bölge sınırlarında bulunan kuru ve sıvı yük tahmil ve tahliyesine uygun yüksek liman kapasitesiyle yatırımcılar için cazip bir OSB'dir. Dilovası OSB'de faaliyet gösteren firmalarda yaklaşık 15.000 kişi çalışmaktadır. Dilovası OSB karma bir OSB olup bölgede ağırlıklı olarak metal ve kimya sektöründe sanayi kuruluşları yer almaktadır.

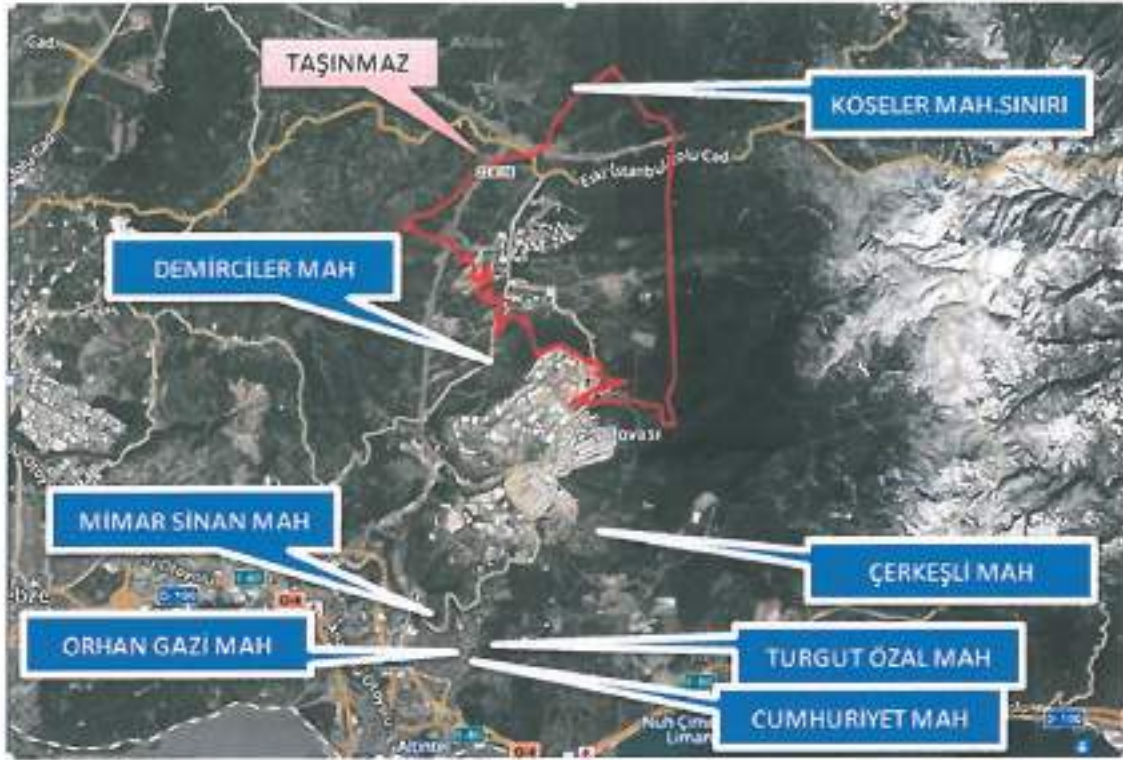
Bölgede bir çok organize sanayi bölgesi yerleşkesi yer almaktadır. Mermeciler Sanayi Sitesi, Makina İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, İMES Organize Sanayi Bölgesi, Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi (GEBKİM OSB) yakınlarında bulunan organize sanayi bölgeleridir. Organize sanayi bölgesi içerisinde yer alan sanayi yapıları genel olarak zemin kattan oluşan fabrika binaları ile 2-3 katlı idari binalardan oluşmaktadır. Ayrıca bölgede, OSB sınırlarına dahil olmayan küçük ve büyük ölçekli sanayi yapıları ile atölye ve imalathaneler de yer almaktadır.

Taşınmazın bulunduğu bölge konut gelişimi göstermemiştir. Konut gelişimi parselin güneyinde Anadolu Otoyolu'nun kuzeyinde yoğunlaşmıştır. Konut ve ticaret daha çok Dilovası İlçe merkezini

oluşturan Orhangazi, Mimar Sinan, Turgut Özal Mahallesi sınırlarında yoğunlaşmaktadır. Bölgede yer alan binalar genel olarak mesken olarak tercih edilmekte olup ticari hareketliliğin yoğun olduğu Bağdat Caddesi, İstiklal Caddesi, Mimar Sinan Caddeleri üzerinde yer alan yapıların zemin katları dükkan olarak tercih edilmektedir. Kocaeli'nin deperem bölgesi olması nedeni ile genel olarak yapılar 2-3 katlıdır. Bölgede bulunan yapılar genel olarak eskidir. Bu bölgelerde %95 -%100 oranında doluluk mevcuttur. Konut yerleşkelerinin fazla olmasının da etkisinden kaynaklı olarak nüfusun yoğunlaştığı bu bölgelerde bir çok okul, hastahane ve cami gibi kamusal kullanıma yönelik binalarıda bulunmaktadır.

Taşınmazın Bazı Önemli Ulaşım Akslarına Uzaklıkları

Konum	Mesafe
Gazi Mustafa Kemal Caddesi	700 m.
1. Cadde	1 Km.
D100 Karayolu	13 Km.
Anadolu Otoyolu	15 Km.

Taşınmazın Bazı Önemli Noktalara Uzaklıkları

Konum	Mesafe
Gebze İlçesi	8 km.
Osmangazi Köprüsü	11 km.
Diliskelesi	13 km.
Körfez İlçesi	15 km.
Derince İlçesi	25 km.
Sabiha Gökçen Havaalanı	25 km.
Kocaeli İli	35 km.
İstanbul İli	45 km.

Değerleme çalışmasına konu taşınmazın bulunduğu bölgede, imar yollarının henüz açılmamış olması ile de ulaşım imkanları kısıtlıdır. Araç ve yaya trafiğinin düşük düzeyde seyrettiği bölge, D100 Karayolu veya Anadolu Otoyolu gibi önemli akslar ile diğer yerleşim alanları etki alanından uzak bir konumdadır. İlçede yer alan ve bölgeye yakın konumda olan önemli yerleşim alanları ve ticaret alanları bölgeye olumlu bir katkı sağlayamamaktadır. Bunun yanı sıra bölgenin güneyinde yer alan organize sanayi bölgelerinin konut kullanımı ve ticaret potansiyelinin gelişimi açısından bölgeye önemli katkılarının olacağı beklenmektedir.

Taşınmazın yakınında bulunan ana arterlerden görünümler aşağıda belirtilmiştir.

ULAŞIM

Taşınmaza ulaşım, bölgenin ana arteri olan D100 Karayolu üzerinde kuzeybatı yönünde Gebze İstanbul istikametine doğru ilerlerken dönel kavşaktan sağa Fırat Caddesi üzerinden Kocaeli Gebze Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesine bağlanılarak sağlanır. Bu yol üzerinde kuzeybatı yönünde Demirciler Mahallesi istikametine doğru ilerlerken, mahalle merkezi geçildikten sonra Köprü Sokak üzerinden 1. Cadde'ye bağlanılır. 1. Cadde üzerinde kuzey yönünde Eski İstanbul Yolu Caddesi istikametine doğru yaklaşık 3 km. ilerlenip, sola toprak yola bağlanılır. Toprak yol üzerinde, 1. Cadde yaklaşık 1 km. geçildikten sonra, yol üzerinde sol kolda yer alan taşınmaza ulaşım sağlanır.

Taşınmaza ulaşım kısıtlı ve zor olarak nitelendirilebilecek bir düzeyde olup esasen ulaşımı sağlayan bağlantı yolu 1. Cadde'dir. Taşınmaza ulaşım için henüz alternatif ve kullanışlı bir güzergahlar mevcut değildir. Bölgeye toplu taşıma araçları ile ulaşım mümkün değildir.

ARAZI KULLANIM AMACI VE DEĞİŞİKLİKLERİ

Değerleme konusu taşınmaz tapu kayıtlarında ve mevcut durumunda tarla vasıfıdır. Bölgedeki diğer benzer nitelikteki gayrimenkullerle aynı şekilde boş bırakılması yönünde tercih edilmiştir. Taşınmaz 16.12.2008 tarih onaylı 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planına göre "Kısmi Spor Alanı ve Gelişme Konut Alanı"nda kaldığı tespit edilmiştir.

Bölgede 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı çalışmalarının devam ettiği öğrenilmiştir. Değerleme çalışmasının yapıldığı tarih itibarı ile imar durumu ve yapılaşma koşullarında herhangi bir değişiklik yapılmadığı belirlenmiş olup yakın dönemde de yapılaşma koşullarına ilişkin herhangi bir değişiklik olmasına yönelik bir bilgi veya belge tespit edilmemiştir.

ÇEVRE VE ZEMİN ETKİLERİ

Çalışmanın yapıldığı bölgede genel olarak zararlı bir etkiye rastlanmamıştır. Yakın çevre genelinde, toprak kayması, sel baskın alanı, su havzası gibi olumsuz etkilere rastlanmadığı gibi, gürültü, hava ve çevre kirliliğine neden olabilecek büyük endüstriyel tesisler veya kimyasal fabrikalar yakın çevrede mevcut değildir. Sanayi bölgesinde yer alan işletmelerin, taşınmazın yer aldığı bölgeye hava ve çevre kirliliği yönünden etkisi oldukça sınırlıdır.

TAŞINMAZA İLİŞKİN TESPİTLER VE ANALİZLER

Fiziksel değerlemede baz alınan veriler raporun taşınmaza ilişkin tespitler ve analizler ana başlığı altında ilerleyen sayfalarda açıklandığı şekilde listelenmiştir. Bu ana başlık altında listelenen veriler gayrimenkulün teknik özellikleri ile ilgili açıklayıcı bilgileri içermekte olup değerlendirme çalışmasına baz teşkil eden verilerdir.

ARAZİYE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Değerleme konusu taşınmaz halihazırda tarla vasıfıdır. Üzerinde herhangi bir faaliyet ya da yapı bulunmamaktadır. Mevcutta çevresinde yapılaşma bulunmayan parselin bulunduğu bölgede altyapı eksikliği bulunmaktadır. Parselin yakın çevresinde yer alan imar yolları kısmen açık durumdadır.

Araziye İlişkin Açıklamalar ve Analizler

Arsa alanı (m²):	15.853,63 m ²
Cephesi:	Taşınmazın herhangi bir yol veya önemli bir yapıya cephesi bulunmamaktadır.
Şekli:	Düzgün olmayan geometrik formdadırlar.
Topografya:	Eğimli bir topografyada yer almaktadır.
Parsel konumu:	Parselin kuzeydoğusunda aynı ada 17 parsel, güneyinde aynı ada 15 parsel, güneydoğusunda aynı ada 25 parsel, batısında 2113 parsel yer almakta olup ara parsel özelliğindedir.

SD.

Zemin yapısı:	Firmamız, zemin etüdü veya zemin araştırmalarına ilişkin rapor vermemektedir. Ancak, mevcut zemin yapısının, zemin emniyet gerilmesi, zemin yatak katsayısı gibi zemin mekaniği ve zemin dinamiği ile ilgili parametreler, parselasyon planları sonrasında, yapılaşmaya geçilmeden önce uzman mühendisler tarafından tespit edilebilecektir.
Ulaşım:	Taşınmaza, özel taşıtlar ile ulaşım sağlanabilmektedir. Ulaşım açısından kısıtlılık içeren bir konumdur.
Görünürlük:	Genel olarak ulaşım güçlüğü'nün yanı sıra mevcut topografya ve yolların olumsuz etkilerinden dolayı önemli aks veya caddelerden görünürlük özelliği bulunmamaktadır.
Altyapı:	Henüz yapılaşmaya açılmamış olan yakın çevrede ve taşınmazın konumlandığı bölgede altyapı eksikleri mevcuttur.
Değer artırıcı saha harcamaları (harici ve müteferrik işler):	Değer artırıcı harcama veya yatırım bulunmamaktadır.
Arazi kullanım kısıtlamaları:	Taşınmazın tapu kayıtlarında TEK Genel Müdürlüğü lehine 1.948 m ² 'lik alanda ve 4.400 m ² 'lik miktarda TEAŞ Genel Müdürlüğü lehine irtifak hakkı bulunmakta olup parsel üzerinden enerji nakil hattı geçmektedir. Bunun dışında farklı bir parselden tecavüz veya farklı parselde taşkınlık durumuna rastlanmamıştır. Parsel kullanımını kısıtlayıcı unsurlar tapu kayıtları ve ilgili belediye incelemeleri esas alınarak belirtilmiştir.
Su havzası veya sel / heyelan bölgesi:	İlgili belediyesinden alınan bilgiye göre parselin su havzasında veya sel/heyelan bölgesinde olduğuna ilişkin bir veriye rastlanmamıştır. Parselin bu tür bir kısıtlayıcı niteliğinin olması durumunda, değerine olumsuz yönde etkileyecektir.
Tehlikeli maddeler:	Yerinde yapılan incelemelerde, herhangi bir toksik veya tehlikeli maddeye ilişkin kanıt tespit edilmemiştir. Ancak, firmamızın bu konuda teknik çevresel tespitlere ilişkin uzmanlığı bulunmamaktadır. Dolayısıyla konu ile ilgili detaylı bir araştırma yapılmamıştır. Bu tür bir çalışmanın konusunda uzman mühendisler tarafından yapılması önerilmektedir. Bu tür bir kısıtlayıcı unsur olmadığı varsayılarak değerlendirme çalışması tamamlanmıştır.
Arazinin genel kullanımı:	Değerleme konusu taşınmaz halihazırda tarla vasfıdır ve boştur.
Deprem bölgesi:	I. derece

Rapora konu 224 ada 16 parsel üzerinde herhangi bir faaliyet ya da yapı bulunmamaktadır. Taşınmazın tapu kayıtlarına göre vasfı "tarla" olup mevcutta da bu vasfına uygun olduğu tespit edilmiştir.

YAPIYA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

ANA YAPI VE ARAZİ KULLANIM ÖZELLİKLERİ

Değerleme çalışmasına konu taşınmaz tarla vasıflı olup, parsel üzerinde taşınmazın değerine etki edecek bir yapı tespit edilmemiştir.

BAĞIMSIZ BÖLÜM ÖZELLİKLERİ

Parsel üzerinde herhangi bir yapı bulunmamaktadır.

İMAR DURUM BİLGİLERİ

Saha çalışmaları aşamasında ilgili belediyesi imar servisi ve imar arşivinde incelemeler yapılmış ve aşağıda belirtilen verilere ulaşılmıştır.

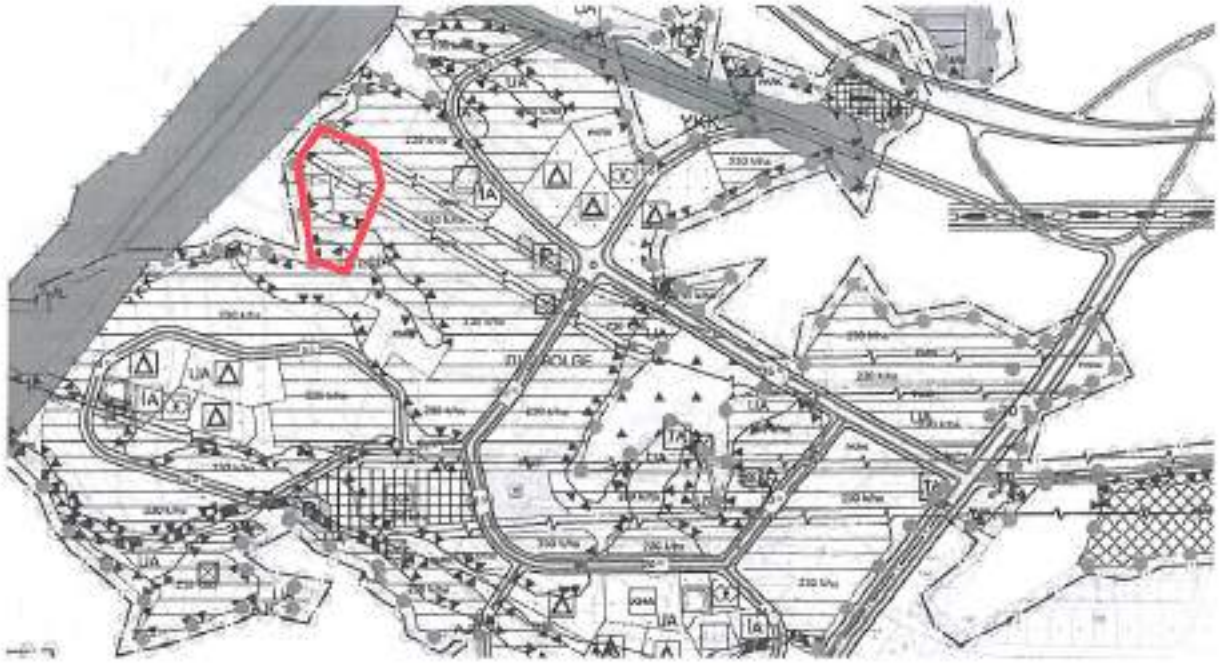
İMAR BİLGİLERİ VE YASAL İZİNLER

İlgili belediyesi imar servisinde imar durumuna ilişkin bilgiler alınmış ve imar paftası incelenmiştir. Ayrıca imar durumuna ve imar durumu ile hukuki durumunun son üç yıl içerisinde değişikliğe uğrayıp uğramadığı sorgulanmıştır.

İmar Paftası

Taşınmazın parsel bazında konum olarak doğruluğu imar paftası ile CBS kayıtlarından teyit edilmiştir.

IMAR DURUMU

İmar Durum Bilgileri

Bağlı olduğu belediye:	Dilovası Belediyesi
İmar planı türü ve ölçeği:	Dilovası Revizyon Nazım İmar Planı, 1/5000
İmar planı onay tarihi:	16.12.2008
İmar lejantı:	Kısmi Spor Alanı ve Gelişme Konut Alanı
Plan notlarında belirtilen ve izin verilen yapılaşma türleri:	-
Yapı nizamı:	-
Mevcut kullanımı ve uygunluğu:	-
Taban alanı katsayısı (TAKS):	-
Kat alanı katsayısı (KAKS), Emsal:	-
Maksimum yükseklik (Hmaks):	-
Çekme mesafeleri:	-
Minimum parsel büyüklüğü	-

(m²):

Yola terki:	Parselin terkleri henüz yapılmamıştır.
İrtifak hakları:	TEK Genel Müdürlüğü lehine 1.948 m ² 'lik alanda, 4.400 m ² 'lik alanda ise TEAŞ lehine irtifak hakkı vardır.
Diğer kısıtlamalar:	Parselin henüz 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı hazırlanmamış olup parselasyonu ve 18. Madde uygulaması da yapılmamıştır.

Kocaeli ili Dilovası İlçesi 224 ada 16 parsel ile ilgili Dilovası Belediyesi'ne imar durum yazıları ile ilgili 20.11.2018 tarihinde başvuruda bulunulmuş olup resmi evrak aşağıda yer almaktadır. Ayrıca parsel üzerinde zemin etüd çalışması yapıldığı ve planda lejant ile gösterildiği tespit edilmiştir.

T.C.
DİLOVASI BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü

Sayı : 80544269-310.05.01 2244/4728
Konu : İmar Durumu

22/11/2018

Sn: Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.
Maltepe Mah. Topkapağı-Maltepe Cd. Obaköy İş Mrkz. No:11/192-193
Zeytinburnu-İSTANBUL

İlgi: 20/11/2018 tarih ve 4728 sayılı dilekçeniz.

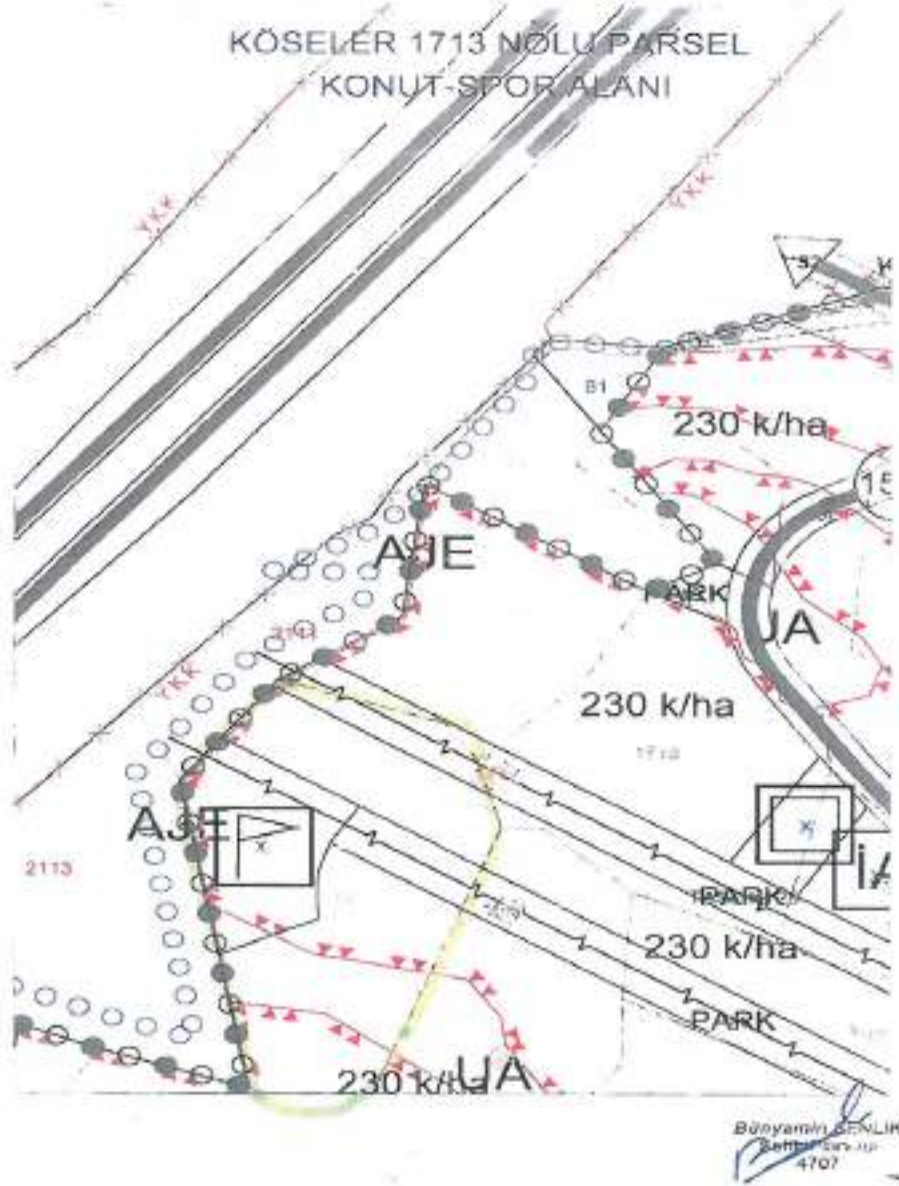
İlgi dilekçe ile; Kocaeli İli, Dilovası İlçesi, Köseler Mahallesi, 1713 nolu parselin imar durumu hakkında bilgi istenmektedir.

Yapılan incelemeler neticesinde; Kocaeli İli, Dilovası İlçesi, Köseler Mahallesi, 224 1713 nolu parsel 1/5000 Ölçekli Dilovası Köseler Köyü Revizyon Nazım İmar Planında Kasıri Spor Alanı ve Gelişim Konut Alanında kalmaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Hüseyin ÖZTÜRK
İmar ve Şehircilik Müd.

Eki;
-1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Örneği

YASAL İZİNLER VE EVRAKLAR

Taşınmaz hali hazırda tarla vasıflıdır. Üzerinde herhangi bir yapı bulunmayan parselle ilişkin, yapılaşmaya yönelik olarak resmi evrak kaydı bulunmamaktadır.

GEREKLİ YASAL İZİNLERİN TAMAMININ ALINIP ALINMADIĞI HAKKINDA GÖRÜŞ

Tapu kayıtlarında tarla vasıflı olan taşınmaz, mevcut hali ile yapılaşmaya uygun olmadığından taşınmaza ilişkin yapılaşmaya yönelik herhangi bir evrak düzenlenmemiştir. Taşınmazın vasfı dikkate alındığında mevzuat uyarınca yapılaşmaya yönelik olarak alınması gereken izin ve belge bulunmamaktadır.

SON ÜÇ YILLIK SÜREÇTE OLUŞAN İMAR DURUM DEĞİŞİKLİĞİ VE HUKUKİ DURUM DEĞİŞİKLİKLERİ

Değerleme çalışması kapsamında, son üç yıllık süreçte imar durumu ve imar planı değişmediği gibi, kamulaştırma vb. hukuki durum değişikliklerine konu olmamıştır. Yalnızca aşağıda açıklandığı gibi 3402 Sayılı Yasanın 22/A Maddesine göre yapılan yenileme, 17.07.2018 tarihinde tescilli olmuştur,

Taşınmaz 15.850 m² yüzölçümlü 1713 parsel olarak Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. adına 24.03.2011 tarih ve 1624 yevmiye ile kayıtlı iken, 17.07.2018 tarih 1886 yevmiye ile 3402. Sayılı Yasanın 22/A Maddesine gereğince Yenilemenin Tescilli ile 224 ada 16 parsel ve 15.853,63 m² olarak Atakule Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. adına tescil ettirilmiştir.

SERMAYE PİYASASI MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE MEVCUT YASAL İZİNLERE İLİŞKİN GÖRÜŞ

Raporun bu bölümünde değerlendirme konusu taşınmazın SPK mevzuatı hükümlerince Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı portföyüne alınmasına ilişkin görüş belirtilmiştir.

Taşınmazı da içine alan bölgede 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı mevcut olup, 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planına ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Parselin parselasyonu ve 18. Madde uygulaması yapılmamıştır. Değerleme çalışmasına konu taşınmaz, tapu kayıtlarında halihazırda tarla vasıfıdır. Taşınmazın bu vasfı (tarla) dikkate alındığında, tarla vasfı ile Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı portföyüne alınmasında herhangi bir engel olmadığı düşünülmektedir.

GAYRİMENKUL VE BUNA BAĞLI HAKLARIN HUKUKİ DURUM ANALİZİ

Değerleme çalışmasına konu gayrimenkulün tarla vasfı dikkate alınarak, mevcut mülkiyet yapısı ve hakları ile hukuki durumuna ilişkin bilgi ve belgeler incelendiğinde, taşınmaz açısından tasarrufu kısıtlayıcı herhangi bir hukuki engelin oluşmadığı görülmüştür.

YAPI DENETİM

Değerleme konusu parsel üzerinde herhangi bir yapı veya inşaat bulunmamakta olduğundan 29.06.2001 tarih ve 4708 sayılı "Yapı Denetimi Hakkında Kanun"na bu vasfı ile tabi değildir. İmar uygulaması sonrasında parsel üzerine yapı inşa edilmesi durumunda konu kanuna tabi olacaktır.

EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM

EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM TANIMI

Pazar değeri (piyasa değeri) tanımı kullanılarak değerlendirme çalışmalarının yapılması aşamasında öne çıkan iki önemli analiz göze çarpmaktadır. Bunlardan ilki pazar ve pazarlanabilirlik analizi, ikincisi ise en verimli ve en iyi kullanımdır.

En verimli ve en iyi kullanım, boş arsa olarak veya geliştirilmiş bir gayrimenkul olarak, makul ve yasal olarak izin verilen, fiziksel olarak mümkün, uygun olarak desteklenebilir ve finansal olarak yapılabilir kullanım olarak tanımlanabilir. En verimli ve en iyi kullanım genel olarak arsanın boş olarak düşünüldüğü durumdaki potansiyel kullanımların analizi olarak yorumlansa da mevcut gelişmelerin ve mümkün olan iyileştirme ve değiştirmelerin de en verimli ve en iyi kullanımın belirlenmesinde önemli olduğu dikkate alınmalıdır. Genel olarak, geliştirilmiş bir gayrimenkulün değeri, boş arsa olarak değerinden yüksek ise en verimli ve en iyi kullanımı geliştirilmiş bir mülk olarak kullanımı şeklinde yorumlanabilir. Ancak bazı durumlarda, mevcut geliştirme yerine en verimli ve en iyi kullanım prensiplerine göre yeni bir geliştirme yapmak finansal olarak yapılabilir kriterleri çerçevesinde incelenebilmektedir.

En verimli ve en iyi kullanım çalışmalarında dört ana test yapılmaktadır. Öncelikli olarak yasal olarak izin verilecek şekilde kabul edilebilir bir kullanım olması kriteri irdelenerek diğer üç konuya geçilmektedir. Dolayısı ile yasal olarak izin verilmeyen veya kabul edilemeyen (izin verilemeyecek olan) kullanım en verimli ve en iyi kullanım olarak kabul edilmemektedir. En verimli ve en iyi kullanım analizlerinde ele alınan dört test sırası ile şunlardır;

- Yasal olarak izin verilen,
- Fiziksel olarak mümkün,
- Finansal olarak yapılabilir,
- En yüksek verimliliği (getiriyi) sağlayan.

Bu sıralamada yasal olarak izin verilen kullanım ile fiziksel olarak mümkün kullanım analizlerine ilişkin sıralamalar değişkenlik gösterebilmektedir ancak bu parametreler finansal yapılabilirlik kriterinden önce incelenmelidir.

BOŞ OLARAK DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM

Bu analiz yönteminde arazinin yasal kullanım nitelikleri dikkate alınarak fiziksel özellikleri ve en yüksek getiriyi sağlayacak bu kullanımların finansal yapılabilirlik kriterleri dikkate alınmaktadır.

Arsanın boş olarak düşünüldüğü durum için en verimli ve en iyi kullanım analizlerinde değerlendirme uzmanı aşağıda birkaç örneği sunulan sorulara cevap arar;

- Arsa üzerinde geliştirme yapılacak mı veya boş olarak mı bırakılacaktır?
- Eğer arsa boş olarak bırakılacak ise, gelecekte yapılacak geliştirme ne zaman finansal olarak yapılabilir olacaktır?
- Eğer arsa üzerinde geliştirme yapılacak ise ne tür projeler üretilebilir? (The Appraisal of Real Estate, 13th Edition, Appraisal Institute, s.278)

Taşınmazın konumlandığı alanın fiziksel nitelikleri, konumu ve pazardaki durumu da dikkate alınarak değerlendirme konusu taşınmazın konumlandığı arsanın boş olarak düşünüldüğündeki durum için en verimli ve en iyi kullanımının, (mevcut vasfı göz önüne alınarak ve yürürlüğe konulması beklenen imar planları da dikkate alınarak) boş olarak bırakılmasının değerlendirme tarihi itibarı ile en verimli ve en iyi kullanım olacağı düşünülmektedir. İmar planlarının netleşerek yürürlüğe girmesi ve parselin imar parseline dönüşmesi ve arsa vasfı kazanması halinde en verimli kullanımın parsel üzerinde mevcut imar hakları kullanılarak bir proje üretilmesi olacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu düzenlemeler yapıldıktan sonra taşınmazın boş olarak bırakılmasının en verimli ve en iyi kullanım olacağı düşünülmektedir.

GELİŞTİRİLMİŞ OLARAK EN VERİMLİ VE EN İYİ KULLANIM

Taşınmazın parsel üzerinde var olduğu düşünülerek kullanımıdır. Var olan bir yapı için ise, yapının yenilenmesi veya mevcut toplam pazar değerine katkıda bulunmaya devam edecek şekilde mevcut yapının korunması, yada yeni bir proje geliştirilmesine kadar mevcut yapının yıkılarak yeni yapının yapılması maliyetlerini telafi edecek kullanım olarak da tanımlanabilir.

Proje geliştirilmiş olarak en verimli ve en iyi kullanım analizinde, projenin fiziksel elementlerini değiştirilmesinin veya mevcut projeyi yıkarak yenisini yapmanın finansal olarak avantajlı olacağı duruma kadar kullanımının devam etmesi durumu irdelenmektedir.

Geliştirilmiş olarak için en verimli ve en iyi kullanım analizlerinde değerlendirme uzmanı aşağıda birkaç örneği sunulan sorulara cevap arar;

- Mevcut geliştirmeler aynı şekilde bırakılmalı mıdır veya daha değerli bir duruma getirilmesi için değiştirilmeli ya da yıkılarak başka bir kullanım için boş arsa haline mi dönüştürülmelidir?
- Eğer yenileme veya yeniden yapma durumları gerekli ise, yeni geliştirmeler ne zaman inşa edilmelidir? (The Appraisal of Real Estate, 13th Edition, Appraisal Institute, s.278)

"Mevcut geliştirmeler, mevcut piyasa değerini oluşturduğu süre boyunca sürdürülmeli veya yenilenmelidir, ya da mevcut geliştirmelerin yıkılarak yeni bir tane yapılmasının maliyetini telafi edecekten daha fazla bir getiri elde edilene kadar sürdürülmelidir" (The Dictionary of Real Estate Appraisal, 4th Edition, s.135-136).

Bu analiz yönteminde, taşınmazın fiziksel özelliklerini değiştirmenin veya yıkıp yeni bir tane yapmanın finansal olarak daha avantajlı olduğu duruma kadar mevcut geliştirmelerin sürdürülmesi temel konudur.

Değerleme çalışmasına konu taşınmaz, mevcutta boş arazidir ve geliştirilmiş bir mülk değildir. Bu nedenle geliştirilmiş olarak ev verimli kullanım analizi yapılmamıştır. İmar planı neticesinde oluşacak duruma ilişkin kesin sonuçlar netleşmemiştir. Ancak bölge için yapılan inceleme ve araştırmalarda taşınmazın imar parseli haline dönüşmesi durumunda en verimli ve en iyi kullanımının imar koşullarının izin verdiği yapılaşma koşullarının sağlanması ile konut amaçlı kullanım olduğu düşünülmektedir.

DEĞERLEME

DEĞERLEME SÜRECİ

Genel olarak değerlemede üç yaklaşım kullanılmaktadır. Bunlar, maliyet yaklaşımı, pazar (emsal karşılaştırma) yaklaşımı ve gelir yaklaşımıdır. Değerleme çalışmalarında pazar değeri görüşünün oluşmasında bu üç yaklaşım da kullanılmasına çalışmalıdır. Değerleme çalışmalarında, gayrimenkulün türüne göre uygulanabilir olan veya yeterli veriye ulaşılabilen yöntem veya yöntemlerin tercih edilmesi önem arz etmektedir. Değerleme yaklaşımlarının güvenilirliği piyasa verilerinin ulaşılabilirliği ve kıyaslanabilirliğinin yanı sıra alıcıların motivasyon ve düşünceleri ile ilişkilidir.

Değerleme yaklaşımı, her yöntemden elde edilen değerlerin analiz edilmesi çalışmasını içermektedir. Birden fazla yaklaşımın kullanıldığı durumlarda, her değerleme yaklaşımı verilerin uygulanabilirliği, güvenilirliği, miktarı ve kalitesi göz önüne alınarak irdelenmelidir. Nihai değer takdirinde ise değerleme yaklaşımlarından bir tanesinden ulaşılan değer kabul edilebileceği gibi, tüm yaklaşımlardan ulaşılan değerler arasında bir ilişki kurularak nihai değer takdiri yapılabilir.

Değerleme çalışmalarımızda yukarıda belirtilen konular dahilinde her üç yöntem ile de değerleme çalışması sonuçlandırılmaya çalışılmaktadır. Gayrimenkulün türü, verilerin yeterliliği ve güvenilirliği gibi yukarıda açıklanan temel prensipler dahilinde bazı durumlarda bu yaklaşımlardan bir veya iki tanesi de tercih edilmektedir. Bu çalışmada kullanılan yaklaşımlar ve bu yaklaşımlardan elde edilen sonuçlar raporun ilerleyen bölümlerinde açıklanmıştır.

Bu değerleme çalışmasında pazar (emsal karşılaştırma) yöntemi ve gelir yöntemi birlikte kullanılmıştır. Değerleme konusu taşınmaz için yapılan analizler, tespitlerimiz ve bilgimiz doğrultusunda ve ilgili yatırımcı profili de dikkate alındığında bu yaklaşımların piyasa katılımcıları için uygulanabilir ve/ya gerekli olduğu düşünülmektedir.

TAŞINMAZIN DEĞERİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
Taşınmaz 1/5000 ölçekli imar planı kapsamında "Kısmi Spor ve Konut" alanında kalmaktadır.	Taşınmazın yer aldığı bölgeye ulaşım kısıtlıdır ve güçlükler içermektedir. Bölgede henüz altyapı hizmetleri eksiklikleri mevcuttur. Bölgede benzer nitelikteki gayrimenkul piyasasında önemli sayıda arz mevcuttur.

Fırsatlar	Tehditler
Geçmiş dönemde bölgede yaşanan fiyat artışlarının, imar planlarındaki somut gelişmeler ile devam edeceği düşünülmektedir. Yakın çevrede yer alan organize sanayi bölgelerinin, yakın çevreye önemli bir nüfusu taşıyacağı öngörülmektedir. İlçede yeni yapılaşma alanı ve yeni yapıların üretileceği bir alan olarak öne çıkması muhtemel alanlardandır.	Arazinin parselasyon çalışmaları ile netleşecek kesintileri henüz belirgin olarak oluşmamıştır. Parsel üzerinden TEK ve TEAŞ lehine 6.348 m²'lik kısım üzerinde irtifak hakkı vardır.

MALİYET YAKLAŞIMI

YÖNTEM

Gayrimenkulün değerinin, arazi ve geliştirmeler (binalar) olmak üzere iki farklı fiziksel olgudan meydana geldiği kabul edilir. Bu yaklaşım ile tespit edilen değer, doğrudan (kaba ve ince inşaat, tesisat, altyapı vb. malzeme ve işçilik giderleri) ve dolaylı maliyetleri (inşaat maliyetleri dışındaki mühendislik mimarlık ücretleri, finansman maliyetleri, all-risk sigortası, pazarlama, vb.), girişimci karını ve arsa değerini içermektedir. Arsa değeri haricinde kullanılan hesaplamalar maliyet hesaplamasında ele alınmakta, maliyetlerden amortismanlar düşülmekte ve bu yöntemle ulaşılan değer, arsa ve amortismanlar düşülmüş maliyetler toplamı olarak düşünülmektedir.

Maliyet yaklaşımının uygulanması aşağıda belirtilen sistematik çerçevesinde olmaktadır;

- Değerleme tarihi itibarı ile, yapının yerine koyma veya yeniden yapma maliyetleri belirlenir. Bu analizde doğrudan ve dolaylı maliyetlerin her ikisi de dikkate alınır,
 - Yeniden Yapma Maliyeti: Değerleme tarihi itibarı ile taşınmazın aynı malzeme, aynı standartlar, tasarım, işçilik, vb. kullanılarak yapının tüm kusur ve yeterliliklerini aynen koruyarak bir kopyasını inşa etmenin tahmini maliyetidir.
 - Yerine Koyma Maliyeti: Değerleme tarihi itibarında geçerli olan güncel malzemeler, standartlar, tasarım, vb. kullanılarak çalışmaya konu yapı ile aynı faydayı sağlayacak eşdeğer yapının inşa edilmesinin tahmini maliyetidir.
- Piyasa araştırmaları ve verileri doğrultusunda girişimci karı (geliştirici primi) tahmin edilir,
- Tahmin edilen yerine koyma veya yeniden yapma maliyetleri, dolaylı maliyetler, girişimci karı (genellikle yerine koyma veya yeniden yapma maliyetlerinin belirli bir yüzdesi olarak belirtilir) toplanarak yapının toplam yerine koyma veya yeniden yapma maliyetleri hesaplanır, (Maliyet tahmini genel olarak aşağıdaki prensipler kullanılarak belirlenir;)
 - Karşılaştırmalı Birim Yöntemi: Bu yaklaşımda Türk Lirası veya döviz cinsinden alan veya hacim birim maliyeti hesaplanabilmektedir. Bu yaklaşımda benzer yapıların bilinen maliyetleri zaman veya fiziksel farklılıklar dikkate alınarak uyarlanmaktadır. Genel olarak uygulama toplam bina alanı baz alınarak yapılır. Bu yaklaşım güncel standart ve malzemeleri konu alan yeni yapının yerine koyma maliyeti sonucunu vermektedir.
 - Yerinde Birim Yöntemi: Yapıyı oluşturan bileşen ve tesisatların birim maliyetleri hesaplanarak yapının toplam birim maliyetinin elde edilmesidir.
 - Keşif Yöntemi: Malzeme ve işçilik maliyetlerinin de dikkate alındığı ve yapının tüm bileşenlerinin ayrı bir şekilde irdelendiği yöntemdir.
- Amortize edilmiş maliyetlerin bulunması için, yapının hesaplanan toplam yerine koyma veya yeniden yapma maliyetlerinden yıpranmalar çıkartılır (Yıpranmalar genel olarak piyasadan çıkarma, ekonomik yaş-ömür veya detaylı analizler ile hesaplanır),
 - Piyasadan Çıkarma Yöntemi: Amortisman miktarının içinden ayrıştırılabileceği emsal nitelikli satışlardan hareketle hesaplamalar yapılır.

- o Ekonomik Yaş – Ömür Yöntemi: Gayrimenkulün efektif yaşı ile ekonomik yaşı arasında bir orantı kurularak hesaplamalar yapılır. Taşınmazın toplam ekonomik ömür boyunca doğrusal yıprandığı varsayılarak, efektif yaş anındaki yıpranma baz alınır.
- Yeni yapı maliyetleri ve yıpranmalar da hesaplanarak ana yapı dışındaki ilave imalatlar ve yapılar ile çevre düzenlemeleri, saha iyileştirmeleri, harici ve müteferrik işlere ilişkin maliyetler de hesaplanır (bu maliyetlerin de yıpranmaları benzer şekilde hesaplanır),
- Arsanın boş olduğu düşünülerek ve en verimli ve en iyi kullanımın geliştirileceği mümkün olarak, arsa değeri tahmin edilir,
- Amortize edilmiş ana yapı maliyetleri, ilave yapılar, geliştirmeler ve harici/müteferrik işlere ilişkin yıpranmalar da dahil edilerek hesaplanan maliyetler ile arsa değeri toplanarak bu yaklaşımla elde edilen değere ulaşılır,
- Gerekli ve desteklenebilir düzeltmeler yapılarak, bu yaklaşım ile yapılan hesaplamalar sonlandırılır.

Genel olarak maliyet yaklaşımında genel prensip, satın alma veya inşa etme yollarından biri ile aynı yararı sağlayacak bir varlığın elde edilmesi için harcanacak maliyetten daha fazlasının konu varlık için ödenmemesi dikkate alınmaktadır. Bir diğer ifade ile aşırı süre, risk veya diğer faktörlerin bulunmadığı bir ortamda piyasanın alıcı tarafında yer alan katılımcının konu varlık için ödeyeceğinin eşdeğer bir varlığı satın alan veya inşa etme maliyetinden fazla olmayacağı ilkesine göre hareket edilmektedir. Genellikle konu varlık yaş ve modası geçme nedeni ile, satın alınabilecek veya inşa edilecek alternatiften daha az çekici olacaktır; bu durumda, değer tanımına bağlı olarak alternatif varlığın maliyetinde ayarlamaların yapılması gerekebilecektir. Bu ayarlamalar ise amortisman veya yıpranma adı altında dikkate alınmaktadır.

Bu yaklaşım ile ilgili karşılaşılabilecek bir diğer ifade de DRC(Depreciated Replacement Cost, Amortismanlar Düşülmüş Yerine Koyma Maliyeti) şeklindedir. Bu tanım, maliyet yaklaşımının yerine koyma maliyeti yöntemi şeklinde uygulanması şeklinde ifade edilmekte ve eşit nitelikteki varlığın modern halinden fiziksel yıpranmalar ve diğer ilgili demodelik ve yıpranmalar düşülerek ve optimizasyon yapılarak varlığın yerine konmasının güncel maliyeti olarak tanımlanabilir.

MALİYET YAKLAŞIMININ UYGULANMASI

Taşınmaz üzerinde maliyet unsuru oluşturan herhangi bir yapı bulunmamakta olup bu değerlendirme çalışmasında maliyet yaklaşımı uygulanmamıştır.

PAZAR YAKLAŞIMI (EMSAL KARŞILAŞTIRMA YAKLAŞIMI)

YÖNTEM

Bu yaklaşım, yeterli veri elde edilebildiğinde, satışa konu olması beklenen gayrimenkullerin değerlemesinde en güvenilir ve gerçekçi tahminleri sunabilmektedir. Bu yöntemde, gayrimenkulün bulunduğu bölgedeki satılmış veya satışa çıkmış emsal niteliği taşıyabilecek gayrimenkuller incelenir, uygun karşılaştırma birimlerine göre kıyaslanır ve karşılaştırma elemanlarına göre gerekli düzeltmeler yapılarak gayrimenkulün değerine ulaşılır. Bu yöntemin uygulanmasında üzerinde durulması gereken konular ise; değerlendirme çalışmasına konu gayrimenkul türü ile ilgili olarak mevcut bir piyasanın var olması, söz konusu piyasadaki alıcı ve satıcıların gayrimenkul türü hakkında kabul edilebilir düzeyde bilgi sahibi olması, gayrimenkulün makul bir satış fiyatı ile makul bir süre piyasada olması, değerlendirme konusu gayrimenkul ile benzer özelliklere sahip yeterli sayıda satılmış veya makul bir sürede piyasada kalmış emsal verilerin mevcut olması kriterleridir.

Pazar (Emsal Karşılaştırma) yaklaşımının uygulanması aşağıda belirtilen sistematik çerçevesinde olmaktadır;

- Belirlenen alanda, geçmiş dönem ve ilgili taşınmaz türündeki satışlara ilişkin bilgiler, güncel verilen teklifler ve hali hazırda satışta olan taşınmazların fiyatları araştırılır,

- Taşınmaz ile benzer nitelikli gayrimenkuller seçilir ve analiz edilir. Analizler, taşınmazların satış tarihi ve değerlendirme tarihi arasında geçen tarihlere göre ekonomik olarak ve diğer fiziksel, fonksiyonel ve konum gibi faktörlerine göre analiz edilir,
- Emsal nitelikli taşınmazların edinimi için uygun finansman koşulları belirlenmiş ise, bu veriler nakit karşılığı fiyata (peşin fiyata) çevrilir,
- Satış veya satılık veriler, birim brüt alan başına oluşan fiyat gibi, belirlenen karşılaştırma birimine indirgenir,
- Uygun düzeltmeler (uygunlaştırma veya uyarılama) yapılarak emsal nitelikli taşınmazlar ile değerlendirme konusu taşınmaz arasında ilişki kurulur,
 - Bu analiz yönteminde karşılaştırılabilir verilerin uyarılması kantitatif analiz veya kalitatif analiz şeklinde ortaya çıkmaktadır.
 - Kantitatif Teknikler: Ölçülebilir uyarlamalar türeterek emsal satış verilerinin uyarılmasıdır. (Eşli veri, toplu veri, ikincil veri analizi, istatistiksel analiz gibi)
 - Kalitatif Teknikler: Emsal karşılaştırma yaklaşımında emsal veriler ile konu taşınmaz arasındaki sayısallaştırılamayan farklılıkların hesaplanmasına yönelik bir prosestir. (Trend analizi, rölatif karşılaştırma, sıralama analizi gibi)
 - Kantitatif teknikler, karşılaştırılabilir verilere yüzdesel veya parasal olarak uyarlanabilen verilerdir. Parasal uyarlamalar, konu taşınmaz ile emsal nitelikli taşınmazların farklarını parasal olarak uyarılama anlamında olup; yüzdesel uyarılama ise bu farklılıklarının emsal verinin satış fiyatında yüzdesel olarak yansıtılmasıdır. Yüzdesel uyarılama genel olarak piyasa koşullarındaki ve konum değişikliklerindeki yansımaları göstermek için kullanılır.
- Emsal nitelikli taşınmazlara ilişkin veriler yorumlanarak makul bir değer yaklaşımı oluşturulur.

Özetle, bu yaklaşımda aynı veya benzer nitelikli taşınmazların piyasada yakın zamandaki el değiştirme fiyatlarının ele alınması, sınırlı el değiştirmelerin olması durumunda aynı veya benzer ve listelenmiş ya da teklif almış satışta olan gayrimenkullerin detaylı incelenmesi ve analiz edilmesi prensibi uygulanmaktadır. Belirlenen el değiştirmelerin gerçekçi el değiştirmeler ile farkı ise kullanılan değer tanımı ve değerlemede kullanılan varsayımlar dikkate alınarak uyarlanır. Diğer el değiştirmeler ile değerlendirme çalışmasına konu taşınmaz arasında yasal, ekonomik ve fiziksel farklılıklar gibi değişiklikler dikkate alınır.

Emsallerin karşılaştırılması veya emsal karşılaştırma yaklaşımı olarak bilinen bu değerlendirme yaklaşımı UDS 2011 ve 2013 versiyonlarında Pazar Yaklaşımı (Market Approach) olarak değiştirilmiş, RICS Değerleme Standartları 2014 versiyonunda da bu isim ile ifade edilmiştir.

PAZAR (EMSAL KARŞILAŞTIRMA) YAKLAŞIMININ UYGULANMASI

Bu yaklaşımın ilk aşaması veri toplama aşamasıdır. Şu şekilde tanımlanır; "...değerleme uzmanı taşınmaz ile rekabet edebilecek veya kıyaslanabilecek varlıkların satış fiyatı, liste fiyatı, sözleşme, teklif, reddedilen teklif verilerini toplar" (The Appraisal of Real Estate, 14th Edition, s.382). Bu açıklama ile benzer olarak piyasadaki veriler toplanmıştır. Yapılan araştırmalardan elde edilen veriler aşağıda listelenmiştir;

Emsaller ve Bölgeden Edinilen Görüşler, Araştırmalar

Emsal #1	Taşınmazla aynı bölgede Köşeler Mahalle sınırları içerisinde 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planında konut alanında yer almakta olan 4.700 m ² arazi 900.000 TL bedelle satılıktır. (191 TL/m ²)
Emsal #2	Taşınmazla aynı bölgede Köşeler Mahalle sınırları içerisinde 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planında konut alanında 1.110 m ² arazi 225.000 TL bedelle satılıktır. (203 TL/m ²)

910

Emsal #3	Taşınmazla aynı bölgede Köseler Mahalle sınırları içerisinde üst ölçek planı bulunmayan 10.492 m ² imarsız tarla 1.574.000 TL bedelle satılıktır. (150 TL/m ²)
Emsal #4	Taşınmazla aynı bölgede Köseler Mahalle sınırları içerisinde 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planında bir kısmı konut alanı bir kısmı tarım ve hayvancılık alanında kalan 13.000 m ² tarla 1.850.000 TL bedelle satılıktır. (142 TL/m ²)
Emsal #5	Taşınmazla aynı bölgede Köseler Mahalle sınırları içerisinde 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planında bir kısmı konut bir kısmı yeşil alanda kalan 6.810 m ² tarla 1.500.000 TL bedelle satılıktır. (220 TL/m ²)

Emsal Verilerin Özeti

Emsal	Fiyat (TL)	Alan (m ²)	Fiyat / Alan (TL/m ²)
#1 (Tarla)	900.000	4.700	191
#2 (Tarla)	225.000	1.110	203
#3 (Tarla)	1.574.000	10.492	150
#4 (Tarla)	1.850.000	13.000	142
#5 (Tarla)	1.500.000	6.810	220

SD Çelen AŞ

➤ Emsal Verilerin Analizi ve Uyarlanması

Bu değerlendirme yaklaşımında piyasada bulunan benzer nitelikli taşınmazlar için önerilen veya talep edilen fiyatlar ile taşınmazın değerinin ilgili olduğu benimsenmektedir. Benzer nitelikteki taşınmazların satış fiyatları veya hali hazırda pazarda bulunanlar için istenen fiyatlar ve bu taşınmazların fiziksel ve ekonomik görünümünün yanı sıra değişik nitelikleri de değerlendirme konusu taşınmaz ile kıyaslanarak değer oluşumu sağlanmaktadır.

Bu yaklaşımda piyasada taşınmazın değiştirilebilir bir gayrimenkulün yerine konması prensibi uygulanmaktadır. Bu yaklaşımda taşınmazın değeri, değerlendirme konusu taşınmaz ile eşit cazibeye sahip bir taşınmazın maliyetli bir erteleme ile karşılaşılmadan edinilmesinin maliyeti olarak öngörülebilir.

Bu değerlendirme yaklaşımında kullanılan temel karşılaştırma elemanları ise;

- El değiştirmelere ilişkin uyarlamalar
 - o Mülkiyet hakları
 - o Finansal ifadeler
 - o Satış koşulları
 - o Alım sonrasında katlanılan maliyetler
 - o Piyasa koşulları
- Taşınmaza ilişkin uyarlamalar;
 - o Konum
 - o Fiziksel özellikleri
 - o Ekonomik özellikleri
 - o Kullanım
 - o Değerin taşınmazla ilgili olmayan bileşenleri

olarak sıralanabilir.

Karşılaştırma birimi olarak, yaygın olarak kullanılan, tapu kayıtlarında belirtilen yüzölçümleri tercih edilmiştir. Bu alan, irdelenen taşınmazlar için ulaşılabilir ve edinilebilir niteliktedir. Emsal nitelikli taşınmazlar bu alan baz alınarak analiz edilmiştir. Bölgede yapılan araştırmalarda tespit edilen emsal nitelikli taşınmazlara ilişkin edinilen bilgiler çerçevesinde, taşınmaz genel olarak yüzdesel uyarlama metodu ile kıyaslanmıştır.

Tüm bu uyarlama analizlerine başlamadan önce, analizlerde kullanılacak fiyat olarak tahmini oluşacak pazarlık sonrası fiyatlar temel alınmıştır. Bu nedenle yukarıdaki emsal verilerinde belirtilen fiyatlar ile analizlere başlangıç aşamasında kullanılan fiyatlar arasında farklılıklar olabilir.

Arazi Emsalleri Uyarlama Tablosu

Eleman	Taşınmaz	Emsal #1	Emsal #3	Emsal #4	Emsal #5
Satış Fiyatı (TL) (tahmini pazarlık sonrası)		800.000	1.350.000	1.700.000	1.250.000
Mülkiyet hakları uyarlaması	Mutlak	Mutlak	Mutlak	Mutlak	Mutlak
Uyarlama		0%	0%	0%	0%
Uyarlanmış fiyat		800.000	1.350.000	1.700.000	1.250.000
Finansman koşulları	Peşin	Peşin	Peşin	Peşin	Peşin
Uyarlama		0%	0%	0%	0%
Uyarlanmış fiyat		800.000	1.350.000	1.700.000	1.250.000
Satış koşulları	Yok	Muvazaasız	Muvazaasız	Muvazaasız	Muvazaasız
Uyarlama		0%	0%	0%	0%
Uyarlanmış fiyat		800.000	1.350.000	1.700.000	1.250.000

Alım sonrası maliyetler	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Uyarılama		0%	0%	0%	0%
Uyarlanmış fiyat		800.000	1.350.000	1.700.000	1.250.000
Piyasa koşulları	Değerleme tarihi	Değerleme tarihi	Değerleme tarihi	Değerleme tarihi	Değerleme tarihi
Uyarılama		0%	0%	0%	0%
Ön uyarılama sonrası fiyat		800.000	1.350.000	1.700.000	1.250.000
Karşılaştırmada kullanılan birim (m ²)	15.853,63	4.700	10.492	13.000	6.810
Kullanılan birime göre birim fiyat		170	129	131	184
Konum		Daha İyi	Benzer	Benzer	Daha İyi
Uyarılama		-15%	0%	0%	-15%
İmar koşulları	Tarla	Tarla	Tarla	Tarla	Tarla
Uyarılama		-5%	5%	-5%	-5%
Şekil	-	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer
Uyarılama		0%	0%	0%	0%
Alan (m ²)	15.853,63	4.700	10.492	13.000	6.810
Uyarılama		-5%	0%	0%	-5%
Net fiziksel uyarılama		<u>-25%</u>	<u>5%</u>	<u>-5%</u>	<u>-25%</u>
Uyarlanmış birim fiyat		128	135	124	138

Konum uyarlaması, taşınmaza göre ulaşım ve topoğrafya avantajları ve dezavantajları dikkate alınarak yapılmıştır. Burada analize dahil edilen iki adet taşınmazın ulaşım ve topoğrafya açısından, değerlendirme konusu taşınmazdan daha dezavantajlı olduğu görülmektedir.

İmar durumu olarak, her ne kadar tüm emsal verileri tarla niteliğinde olsa da 1/5000 ölçekli planda yer alması ve bu planda bulunduğu lejant dikkate alınmış, daha da etkin olarak uygulama imar planları aşamasında risk oluşturabilecek unsurlar olan ve taşınmaz üzerinde kayıtlı olan irtifak hakları da analiz edilmiştir. Bu nedenle emsal taşınmazların, değerlendirme konusu taşınmaza karşı dezavantajlı olacak unsurlardan öne çıkan irtifak hakları, uyarılama sonucuna negatif olarak yansımaktadır. Bu konuda plan kapsamında kalmayan Emsal-3 verisi bu dezavantajı nedeniyle diğer emsallerden ayrılmaktadır. Üst ölçekli plan kapsamında kalma (%10), lejantta konut gibi kullanılabilir alanların çokluğu (%5), kullanım alanını kısıtlayıcı irtifak haklarının olması(%10) imar durumu uyarlamasında baz alınmış; Emsal-1, 4 ve 5 lejant konusunda dezavantajına sahip iken, kısıtlayıcı haklar açısından taşınmaza karşı avantajlı olmaktadır. Emsal-3'ün ise plan kapsamında kalma ve lejant dezavantajlarına rağmen, kullanım alanının kısıtlanmaması avantajı olarak analizlere dahil edilmiştir.

Alansal olarak uyarlamada ise, çok küçük alanlı imarsız parsellerin devantajları hesaplama dahil edilmiştir.

Taşınmazın bulunduğu bölgede yer alan emsaller genel olarak 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı kapsamında içerisindedir. Bu emsal veriler analiz edildiğinde ve değerlendirme konusu taşınmaza uyarlandığında taşınmaz için takdir edilen birim değer için 130 TL/m² mertebeleri takdir edilmektedir.

BENZER SATIŞ/SATILIK EMSAL VERİLERİNİN SEÇİLME NEDENLERİ

Değerleme çalışmasına konu gayrimenkulün yer aldığı bölgede benzer nitelikli (tarla vasıflı) araziler arasından seçilmiştir. Bölgede tarla vasıflı ve imar uygulaması görmemiş arazilere ilişkin veriler toplanmış ve bu çerçevede analiz edilmiştir. Genel olarak nazım imar planı kapsamında olan tarla vasıflı araziler ile plan kapsamına girmeyen araziler mevcut olup; bu tür araziler değerlendirme çalışmasında dikkate alınmıştır. Üst ölçekli plan kapsamına giren ve girmeyen araziler arasında

piyasada farklar oluşsa da, tamamı tarla vasfında olan emsal veriler bu farklılıklar ve diğer bazı parametrelere göre analiz edilmiştir. Değerleme çalışmasında, genellikle taşınmaz ile aynı plan kapsamında yer alan ve tarla vasıflı taşınmazlar irdelenmiş olup, bu tür arazilerin değerlendirilme tarihinde satıştaki fiyatları çalışmada baz alınmıştır.

PAZAR (EMSAL KARŞILAŞTIRMA) YAKLAŞIMININ SONUÇLARI

Yukarıda yapılan uyarılama analizleri, bölgede elde edilen verilerin belirtilen parametrelerle kıyaslanması sonucunda ulaşılan birim değerleri içermektedir. Uyarılama analizleri sonrasında ulaşılan birim değerler baz alınarak hesaplanan analiz sonuçları ise şu şekildedir;

Pazar Yaklaşımı Sonuçları			
Açıklama	Alan (m ²)	Birim Değer (TL/m ²)	Değer (TL)
226 Ada 14 Nolu Parsel	15.853,63	130	2.060.972
Yaklaşık Değer			2.060.000

GELİR YAKLAŞIMI

YÖNTEM

Net geliri değere çevirmek için kullanılan iki ana yöntem bulunmaktadır. Bunlar, direkt kapitalizasyon yöntemi (doğrudan gelir indirgeme) ve indirgenmiş nakit akımları (getiri kapitalizasyonu, yield capitalization) yöntemi olarak adlandırılmaktadır. Direkt kapitalizasyon yönteminde net gelir, belirlenen kapitalizasyon oranına bölünerek değere ulaşılmaktadır. Kapitalizasyon oranı, yatırımcının beklediği ya da elde ettiği getiri oranı veya mülkün sağladığı yıllık net faaliyet gelirinin mülkün değerine oranı olarak tanımlanabilir. İndirgenmiş nakit akımları yönteminde ise gelecekte oluşacak nakit akışları ve artık değer belirlenen bir indirgeme oranı (iç verim oranı) kullanılarak indirgenir (değerleme tarihine getirilir) ve değere ulaşılır. Taşınmazın niteliği ve piyasa katılımcılarının motivasyonuna göre bazı durumlarda, yatırımcılar bir yıllık bir getiriyi irdelemek isterken bazı durumlarda da gelecek nakit akışları yatırımcılar açısından önemli olabilmektedir. Bu yöntemlerin uygulanmaları da taşınmazın türü ve piyasa katılımcılarının tutumuna göre seçilebilmektedir.

Direkt kapitalizasyon yöntemi bazı durumlarda, piyasadan elde edilen verilerin çeşitliliğine göre brüt kira çarpanı veya brüt gelir çarpanı analizi şeklinde de kullanılabilir. Brüt kira çarpanı veya brüt gelir çarpanı analiz yöntemlerinde piyasada mevcut veriler baz alınarak bir katsayı belirlenmektedir. Bu katsayı brüt kiralara ele alındığında Brüt Kira Çarpanı (GRM, Gross Rent Multiplier), brüt gelirler ele alındığında ise Brüt Gelir Çarpanı (Gross Income Multiplier) olarak ifade edilmektedir. Bu hesaplama yönteminde piyasada brüt gelirleri ve fiyatları belirlenen varlıklar baz alınarak, belirlenen verilere göre bir katsayı tespit edilir. Piyasa bazlı verilerden elde edilen gelirler kira gelirlerine ilişkin ise GRM, işletme gelirlerine ilişkin ise GIM olarak ifade edilir. Benzer özelliklere sahip bu katsayılardan GRM, değerin yıllık brüt kira gelirine oranı olarak ifade edilebilir.

GELİR YAKLAŞIMININ UYGULANMASI

GELİR & GİDER ANALİZİ

Kira değeri analizinde piyasada ölçülen kira gelirleri incelenmiş ve değerlendirilme çalışmasına konu taşınmaz ile karşılaştırılarak uyarlamalar yapılmıştır.

➤ Piyasa Kirası veya Pazar Kirası (Market Rent)

Değerleme konusu taşınmazın kirası için piyasa araştırmaları yapılmıştır. Bu araştırmalarda güncel kiralık olan taşınmazların özelliklerinin yanı sıra, bölgede benzer alanları kullanan kişiler, emlak komisyoncuları, mal sahipleri, kiracılar gibi kişi ve kurumlar ile görüşmeler sağlanmıştır. Emsal olarak alınan taşınmazlardan ve yapılan araştırmalarından elde edilen veriler aşağıda belirtilmiştir. Emsal nitelikli taşınmazlardan elde edilen veriler çeşitli parametreler yardımı ile değerlendirme konusu taşınmaza uyarlanarak taşınmazın piyasa kirasına ulaşılmıştır.

Emsaller ve Bölgeden Edinilen Görüşler, Araştırmalar

Emsal#1	Taşınmazla aynı Mahalle sınırları içerisinde köy içine yakın konumda 2.000 m ² yüzölçümlü imarsız tarla 1.950 TL/ay bedelle kiralıktır. (0,98 TL/m ² /ay) Bölge genelinde parsellerin 400 - 500 TL/m ² civarında pazarlandığı belirtilmiştir. (Satış fiyatı öngörüsü 800.000 TL)
Emsal#2	Taşınmazla aynı bölgede 4.153 m ² yüzölçümlü, sanayi/atölye faaliyetlerinde kullanıma uygun konumda imarsız tarla 3.500 TL/ay bedelle kiralıktır. (0,84 TL/m ² /ay)
Emsal#3	Taşınmazla aynı bölgede Organize Sanayi Bölgesi içerisinde, E:0,80, 1.690 m ² sanayi imarlı arsa 5.000 TL/ay bedelle kiralıktır. (2,96 TL/m ² /ay) (Satış fiyatı öngörüsü 1.700.000 TL)
Emsal#4	Taşınmazla aynı bölgede Tavşancıl Mahalle sınırlarında 3.670 m ² yüzölçümlü, sanayi/atölye faaliyetlerinde kullanıma uygun konumda imarsız tarla 4.500 TL/ay bedelle kiralıktır. (1,22 TL/m ² /ay) (Emsalin satış bedelinin 1.800.000 TL olduğu bildirilmiştir).
Emsal#5	Taşınmazla aynı bölgede 22.000 m ² yüzölçümlü, sanayi/atölye faaliyetlerinde kullanıma uygun konumda imarsız tarla 16.000 TL/ay bedelle kiralıktır. (0,73 TL/m ² /ay)
Emsal#6	Taşınmazla aynı bölgede 1/5000 lik planda bir kısmı konut alanında kalmakta olan 3.000 m ² tarla 1.500 TL/m ² /ay bedelle kiralıktır. (0,50 TL/m ² /ay)
Emsal#7	Taşınmazla aynı bölgede OSB yakınında 3.200 m ² arsa 6.000 TL/ay bedelle kiralıktır (1,88 TL/m ² /ay). Bölgede benzer arsalar 300 - 400 TL/m ² bedeller ile satılmaktadır. (Satış bedeli öngörüsü 1.280.000 TL)

Emsal Verilerin Özeti

Emsal	Kira (TL/ay)	Yüzölçümü (m²)	Kira (TL/m²/ay)	Fiyat (TL)	Kira Çarpanı (yıl)
#1 (Arazi) (tarla)	1.950	2.000	0,98	800.000	34,19
#2 (Arazi) (tarla)	3.500	4.153	0,84	-	-
#3 (Arsa) (arsa)	5.000	1.690	2,96	1.700.000	28,17
#4 (Arazi) (tarla)	4.500	3.670	1,23	1.800.000	33,33
#5 (Arazi) (tarla)	16.000	22.000	0,73	-	-

#6 (Arazi) (tarla)	1.500	3.000	0,50	-	-
#7 (Arsa) (arsa)	6.000	3.200	1,88	1.280.000	17,78

Arazi Kira Emsalleri Uyarlama Tablosu

Eleman	Taşınmaz	Emsal #2	Emsal #4	Emsal #5	Emsal #6
Kira (TL/ay) (pazarlık sonrası)		3.250	4.250	15.000	1.400
Karşılaştırmada kullanılan birim (m ²)	15.853,63	4.153	3.670	22.000	3.000
Kullanılan birime göre birim fiyat		0,78	1,16	0,68	0,47
Konum		Daha iyi	Daha iyi	Daha iyi	Benzer
Uyarlama		-20%	-30%	-20%	0%
Kullanım koşulları (kullanım avantajları)	Tarla	Tarla	Tarla	Tarla	Tarla
Uyarlama		-20%	-20%	-20%	0%
Şekil	-	Benzer	Benzer	Benzer	Benzer
Uyarlama		0%	0%	0%	0%
Alan (m ²)	15.853,63	4.153	3.670	22.000	3.000
Uyarlama		-5%	-5%	0%	-5%
Net fiziksel uyarlama		-45%	-55%	-40%	-5%
Uyarlanmış birim kira		0,43	0,52	0,41	0,44

Piyasa kirası analizinde, satış uyarlamalarında kullanılan benzer parametreler ele alınmıştır. Temel olarak konum parametresine ulaşım ve topoğrafya gibi konumdan kaynaklı avantaj ve dezavantajlar analiz edilmiştir. Uyarlama analizlerine dahil edilen tüm emsal veriler tarla nitelikli

olmasına ve aynı imar durumuna sahip olmasına karşın, bazı araziler imar koşulları izin vermese dahi, altyapı, sanayiye yakınlık gibi avantajlarından dolayı atölye veya imalathane yapımına uygun parsellerdir. Bu avantajlar kullanım koşulları uyarlamasında analizlere dahil edilmiştir.

Taşınmazın kira değeri (piyasa kirası) olarak aşağıda sunulmuştur;

Piyasa Kirası			
Açıklama	Yüzölçümü (m ²)	Kira Değeri (TL/m ² /ay)	Kira Değeri (TL/ay)
224 Ada 16 Parsel	15.853,63	0,45	7.134 TL
Piyasa kirası (yuvarlatılmış)			7.135 TL

Buradan hesaplanacak yıllık potansiyel brüt kira geliri de 85.620 TL (KDV hariç) olarak hesaplanacaktır.

➤ Taşınmaza İlişkin Kira Verileri

Değerleme konusu taşınmaza ilişkin herhangi bir kira verisi bulunmamaktadır.

➤ Brüt Kira Çarpanının (GRM) Belirlenmesi

Piyasa Verilerinden Ulaşma

Gelir yaklaşımı analizlerinden bir tanesi de direkt kapitalizasyon yöntemidir. Direkt kapitalizasyon yaklaşımının bir uygulama biçimi de brüt gelir çarpanı veya brüt kira çarpanıdır. Piyasadan toplanan veriler bu tanımlara göre analiz edildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır;

Emsal	#1	#3	#4	#7
Potansiyel brüt gelir (PGI)	23.400	60.000	54.000	72.000
Fiyat (V)	800.000	1.690.000	1.800.000	1.280.000
Brüt kira çarpanı, GRM (V / PGI), yıl	34,19	28,17	33,33	17,78
Brüt Kira Çarpanı				
Tanım	Minimum	Maksimum	Ortalama	
GRM (yıl)	17,78	34,19	28,37	

Sektörel Araştırmalardan Ulaşma

Sektörel araştırma anlamında değerleme uzmanının geçmiş tecrübeleri ve bölge genelinde yapılan çalışmalar ve gelişimler dikkate alınarak başka bir bakış açısı ile de konuya yaklaşılmıştır. Bu anlamda bölge genelinde yapılan incelemeler ve sektörel deneyimler ışığında benzer nitelikli gayrimenkuller için oluşabilecek brüt kira çarpanı belirlenmiştir. Piyasada yapılan araştırmalarda ve piyasa katılımcıları ile yapılan görüşmelerde brüt kira çarpanının 20 - 30 yıl arasında olabileceğine ilişkin veriler yaygındır.

Brüt Kira Çarpanının Belirlenmesi

Piyasada tespit edilen veriler ve tahminler ve değerlendirme uzmanının söz konusu gayrimenkul türüne ve bölgeye ilişkin tecrübeleri dikkate alındığında brüt kira çarpanının 27 yıl olarak kullanılmasının makul olacağı kanaatine ulaşılmıştır.

DİREKT KAPİTALİZASYON YÖNTEMİ ANALİZİ

Bir yılın gelir beklentisinin tek bir aşamada değere dönüştürülmesi yöntemidir. Bu, net gelirin uygun kapitalizasyon oranına bölünmesi ile uygulanabileceği gibi, gelirin uygun bir katsayıyla çarpılması ile de bulunabilir. Direkt kapitalizasyon, piyasa verilerinden çıkarılan kapitalizasyon oranları ve çarpanları kullanılmaktadır. Bu yöntemde tek yıllık gelir kullanılır. (The Appraisal of Real Estate, 14th Edition, s.491)

Direkt Kapitalizasyon Analizi Sonuçları (Brüt Kira Çarpanına Göre)

Brüt Gelir (Brüt Kira), TL		85.620
Duyarlılık Analizi	GRM	Değer (TL)
Düşük çarpan	25	2.140.500
En mümkün çarpan	27	2.311.740
Yüksek çarpan	30	2.568.600
Nihai değer	27	2.311.740
Nihai değer (yuvarlatılmış)		2.300.000

Direkt kapitalizasyon analizi ile ulaşılan sonuç **2.300.000 TL** olarak tahmin ve takdir edilmiştir.

İNDİRGENMİŞ NAKİT AKIMLARI ANALİZİ

Getiri kapitalizasyon yaklaşımı, gelecekteki yararların, uygun bir indirgeme oranı kullanılarak bugünkü değere dönüştürülmesi için kullanılır. Pazar değeri esaslı değerlemelerde, uygun indirgeme oranının seçilmesi için, değerlendirme uzmanı, tipik yatırımcılar tarafından öngörülen piyasa verileri, piyasadaki satış verileri veya her ikisini birlikte analiz eder. (The Appraisal of Real Estate, 14th Edition, s.509)

Piyasa katılımcılarının gelir yaklaşımına bakış açısı bir yıllık kira gelirine bağlı olarak yapılan analizler ve beklentilerden oluşmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada indirgenmiş nakit akımları analizine başvurulmamıştır.

GELİR YAKLAŞIMI SONUÇLARI

Bir yıllık birikmiş gelirleri dikkate alarak yapılan direkt kapitalizasyon analizi ile ulaşılan sonuç aşağıda gösterilmiştir.

Gelir Yaklaşımı Sonuçları	
Direkt kapitalizasyon analizi	2.300.000 TL

GELİŞTİRME YAKLAŞIMI

YÖNTEM

Yukarıda açıklanan gelir yöntemi analizlerinin yanı sıra, arsalar için uygulanan proje geliştirme çalışmaları ile ilgili açıklamalar ise aşağıdaki şekildedir;

Geliştirme yaklaşımının gelir yaklaşımından farkı, henüz üretilmemiş bir yapı için belirli öngörülere dayalı olarak analiz yapılmasıdır. Bu çalışmada, boş arazi üzerinde herhangi bir projesi bulunmayan bir öngörünün oluşturulması düşünülür. Arazi üzerinde mevcut imar durumu da göz önünde bulundurularak en verimli ve en iyi kullanımı sağlayacak projenin öngörülmesi ile projenin getirileri ve katlanılacak maliyetler öngörüye dayalı olarak belirlenir.

Geliştirme yaklaşımında, yukarıda belirtildiği gibi öngörülen projeye ilişkin gelirler ve maliyetler dikkate alınabileceği gibi, bu yaklaşımda diğer bir yöntem de üretilecek projenin hasılatının paylaşımına yönelik oranların dikkate alınarak arazi sahibi lehine oluşacak hasılatın hesaplanmasıdır.

Mevcut bir projenin var olması durumunda ise proje değerlendirme teknikleri ile projeye ilişkin sonuçlar irdelenebilmektedir. Bu durumda mevcut projenin yapılabilişliğine ilişkin sayısal sonuçlara değinilmektedir. Bu durumda ise geliştirme yöntemi projenin gelirleri ve maliyetleri göz önüne alınarak kullanılır ve projeye ilişkin sonuçların yanı sıra, iç verim oranı, karlılık indeksi gibi projenin yapılabilişliğine ilişkin paranın zaman değerini de dikkate alan sonuçlara ulaşılmaktadır.

Geliştirme analizinde, boş arsa üzerinde üretilecek en verimli ve en iyi kullanım esasına dayalı bir proje öngörüsünden hareketle arsa değerine ulaşılmaktadır. Bu uygulama belirli bir projeye istinaden de yapılabilir ve proje değerlendirme olarak da adlandırılan bu geliştirme analizleri, benzer gelir yaklaşımı prensiplerine göre uygulanır. Geliştirme analizi yaygın olarak gelir yaklaşımı prensiplerine göre uygulanmasına karşın, boş bir arsa üzerinde proje geliştirme çalışmalarında emsal karşılaştırma (pazar) yaklaşımı ve maliyet yaklaşımı esaslarına göre analizler de yapılabilir.

Boş arsalar üzerinde proje geliştirme çalışmalarında ulaşılabilecek esas altı değer mevcuttur;

- Projenin değerlendirme tarihinde var olduğu ve stabilize düzeyde olduğu
- Projenin değerlendirme tarihinde inşaatının henüz tamamlandığı
- Projenin değerlendirme tarihinde boş arsa olarak değeri
- Projenin yasal izinler ve inşaat süreci tamamlandığında değeri
- Projenin yasal izinler ve inşaat süreci tamamlandığında stabilize konumda olduğu varsayılarak değeri
- Projenin tüm inşaat ve stabilizasyon süreçleri sonunda stabilize konumda olduğu değeri.

Yukarıda belirtilen değerler, pazar değeri kavramı ve varsayımlarına göre hareket edilerek bulunmasına karşın, her bir değer ifadesi için varsayımlar ve hipotetik durumlar değişecektir.

GELİŞTİRİLECEK PROJEYE İLİŞKİN GÖRÜŞ (BELİRLİ BİR PROJEYE İSTİNADEN DEĞERLEME TAPILIYORSA)

Bu değerlendirme raporu, belirli bir projeye bağlı olan proje değerlendirme çalışmasını kapsamamaktadır.

HASILAT PAYLAŞIMI VEYA KAT KARŞILIĞI YÖNTEMİNDE EMSAL PAY ORANLARI

Taşınmaz için hazırlanmış ve taraflarca onaylanmış bir hasılat paylaşımı veya kat karşılığı sözleşmesi tarafımıza ibraz edilmemiştir. Bölgede konut yapılması olmaması nedeni ile kat karşılığı oranları henüz oluşmamıştır.

PROJE GELİŞTİRME ANALİZLERİ

Değerleme çalışması, imarsız ve tarla vasıflı bir araziyi kapsadığından proje geliştirme çalışması analizi uygulanmamıştır. Değerleme tarihinde tespit edilen imar çalışmalarına ilişkin net sonuçlar ve net parseller henüz belirginlik kazanmamıştır. Piyasa destekli verilerin net olarak oluşmaması, imar ve yapılaşma koşulları ile parsel alanlarının netlik kazanmamış olması ve piyasa katılımcılarının bu tür bir yaklaşımı tercih etmemeleri de dikkate alınarak bu analiz yöntemi uygulanmamıştır.

PROJE GELİŞTİRME YAKLAŞIMI İLE ULAŞILAN SONUÇ (ÜZERİNDE PROJE GELİŞTİRİLEN ARSANIN BOŞ ARAZİ VE PROJE DEĞERİ)

Değerleme konusu taşınmaz tarla vasıflı olup halihazırda bölgede 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planları bulunmamaktadır. Konu parselin ham parsel olması, yapılaşma koşullarının net olmaması nedeniyle taşınmaz için proje geliştirme çalışması yapılmamıştır.

MÜŞTEREK VEYA BÖLÜNMÜŞ KISIMLARIN DEĞERLEME ANALİZİ

Değerleme çalışması tarla vasıflı bir taşınmaz için yapılmış olup taşınmaz üzerinde bağımsız bölüm niteliği taşıyan bölünmüş kısımlar mevcut değildir.

DEĞERLEME YAKLAŞIMLARI ÖZETİ VE SONUÇ

DEĞERLEME YAKLAŞIMLARI ÖZETİ

FARKLI DEĞERLEME METOTLARININ VE ANALİZİ SONUÇLARININ UYUMLAŞTIRILMASI

Değerleme çalışmasında, pazar (emsal karşılaştırma) yöntemi ve gelir yöntemi kullanılmıştır. Yaptığımız analizler ve değerlendirme konusu taşınmaz türüne ve ilgili yatırımcı profiline ilişkin tecrübelerimiz doğrultusunda, bu yöntemler, uygulanabilir ve genel piyasa katılımcıları tarafından tercih edilen yöntemlerdir.

Piyasa araştırmaları, mevcut piyasa katılımcılarının genel bakış açısı, söz konusu benzer piyasada benzer gayrimenkul türüne ilişkin yapılmış analizler ve piyasa tarafından kabul edilen değerlendirme yaklaşımı olarak pazar (emsal karşılaştırma) yaklaşımının ağırlıklı olarak ele alınması gerektiği söylenebilir.

Değerleme yaklaşımları ile ulaşılan sonuçlar aşağıdaki gibidir;

Değerleme Yaklaşımları Sonuçları	Türk Lirası	USD	Euro
Pazar yöntemi	2.060.000 TL	385.750 USD	338.250 Euro
Gelir yöntemi	2.300.000 TL	430.700 USD	377.700 Euro

- 1 USD = 5,34 TL; 1 Euro = 6,09 TL alınmıştır.
- Döviz cinsinden hesaplamalar yuvarlatılmış olarak belirtilmiştir.

Pazar (emsal karşılaştırma) yaklaşımı doğrudan piyasa verilerinin baz alınması ve verilerin yeterli ve güçlü düzeyde olması nedeni ile nihai değer takdirinde esas alınmıştır. Gayrimenkulün türü ve piyasadaki durumu, hem verilerin daha güvenilir olması açısından hem de piyasa aktörlerinin bu

yaklaşımı tercih etme eğilimleri yönünden bu yöntemin nihai değer takdirinde öncelikli olarak ele alınması uygulaması sonucunu doğurmuştur.

SONUÇ

Değerleme konusu gayrimenkulün bulunduğu yer, alt yapısı, bölgesel gelişimi, yakın çevresi, ulaşım imkanları, yola cephesi ve uzaklığı, alansal büyüklüğü, imar durumu gibi değerine etken olabilecek tüm özellikleri göz önüne alınmış, bölgede detaylı piyasa araştırması yapılmıştır. Ülkede son dönemde yaşanan ekonomik koşullar da dikkate alınarak Kalme Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş tarafından taşınmazın değeri aşağıdaki gibi takdir edilmiştir;

Değerleme çalışmasına konu ve rapor içerisinde detayları belirtilen gayrimenkulün değerleme tarihi itibarı ile değeri **2.060.000.- TL (İkimilyonaltmışbin.- TürkLirası)** olarak takdir edilmiştir.

Takdir Edilen Değer	KDV Hariç	KDV Dahil
Takdir edilen değer (TL)	2.060.000	2.430.800

- KDV oranı %18 alınmıştır.
- Bu bölüm rapor içeriğinde belirtilen açıklamalardan bağımsız olarak kullanılamaz.
- Değer, rapor içerisinde açıklanan değer tanımı ve varsayımlar doğrultusunda belirtilmiştir.
- Yukarıda takdir edilen değer Pazar Değeri tanımı esas alınarak peşin satışa esas olarak takdir edilmiştir.
- El değiştirme işlemlerinden doğabilecek tüm vergi harçlar harihtir.

26.04.2014 tarihli ve 28983 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği ile 03.02.2017 tarihli ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31.01.2017 tarihli ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu kararına göre değerleme konusu taşınmazların tarla vasfı dikkate alınarak taşınmaz için %18 KDV uygulaması yapılmıştır.

SORUMLU DEĞERLEME UZMANININ SONUÇ CÜMLESİ

Değerleme konusu taşınmaza ilişkin bölgesel analizler, araştırmalar ve çalışmalar yapılmıştır. Değerleme çalışması genel olarak bölgeden ve resmi kurumlardan temin edilen bilgiler doğrultusunda yapılan analizler ile sonuçlandırılmıştır. Tüm bu bilgilerin doğruluğu kabul edilerek yapılan analizler, farklı yaklaşımlar çerçevesinde yorumlanmış ve elde edilen veriler yukarıda açıklandığı üzere nihai haline kavuşturulmuştur. Değerleme çalışmasında kullanılan yaklaşımlarda piyasa destekli verilerin baz alınması prensibi ile hareket edilmiş ve piyasa aktörlerinin genel tutumu ve gayrimenkulün cazibesi analizler aşamasında göz önünde bulundurulmuştur.

ASGARİ BİLGİLERDEN RAPORDA YER VERİLMEYENLER HAKKINDA GÖRÜŞ

Hazırlanan bu değerleme raporunda taşınmazın vasfı dikkate alınarak asgari bilgilere ilişkin konu başlıklarının tamamına değinilmiştir.

YASAL İZİNLER VE SPK MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE GÖRÜŞ

Taşınmazın resmi kurumlardaki kayıtları ve belgeleri incelendiğinde, taşınmazın satışına veya tasarrufuna engel teşkil edecek nitelikte bir kısıtlılığa rastlanmamıştır.

DEĞERLEMESİ YAPILAN GAYRİMENKULÜN, GAYRİMENKUL PROJESİNİN VEYA GAYRİMENKULE BAĞLI HAK VE FAYDALARIN, GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI PORTFÖYÜNE ALINMASINDA SERMAYE PİYASASI MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE BİR ENGEL OLUP OLMADIĞI HAKKINDA GÖRÜŞ

İmar bilgileri ve yasal belgeleri ile mülkiyet ve tapu kayıtları açısından yapılan incelemelere göre Sermaye Piyasası Mevzuatı uyarınca değerlemeye konu olan taşınmazın gayrimenkul yatırım ortaklığı portföyüne alınmasında bir engel olmadığı, tapu kayıtlarında "tarla" vasfı göz önüne alındığında SPK mevzuatı çerçevesinde tasarrufuna engel teşkil edecek hukuki bir kısıtlılık olmadığı kanaatine varılmıştır.

Değerlemeyi Gerçekleştiren Değerleme Uzmanları

Ece DOĞAN
Şehir ve Bölge Planlama
Lisans No:400382

Doruk YAĞIBASAN
İnşaat Mühendisi
Lisans No:402152

**Değerlemeyi Gözden Geçiren
Sorumlu Değerleme Uzmanı**

Cüneyt KARATEPE FRICS, REV, MAI
İnşaat Mühendisi
Lisans No: 400440

EKLER